شین تاغی

سعد الدین شپون

شین تاغی

PROPERTY OF ACKU 7894

لیکوال

PROPERTY OF ACKU 7894

سعدالدین شپون

۱۳۷۷ ش

PROPERTY OF ARIC Established 1989

ډالۍ

د داستان درو اتلانو ته:

* دوکتور محب الله نکته شیرزاد چې د یړې د راتګ اوستنیدو اټکل یې د یرش کاله د مخه کړی و؛

* دوکتور غلام غوث شجاعي (ډاکتر زړور) چې د یړې له یوې څاپیړې سره لاړ؛

* پوهاند بهاء الدین مجروح (ډاکتر لاروی) چې له یړې سره د پهلوانۍ په حال کې خپلو عزیزانو وپرځاوه.

او

زما مشر ورور ارواښاد منهاج الدین ګهیځ ته چې: هنري لیکل یې راښوولي دي.

د کتاب پېژندنه:

* د کتاب نوم : شین تاغی

* لیکوال : سعد الدین شپون

* کمپوز : غازي کمپوزنګ سنتر، ګل حاجي پلازه، پیښور

* دچاپ کال : ۱۳۷۷ ش / ۱۹۹۸م

* د چاپ ځای : شرکت پرنټنګ پرس - لاهور

* د چاپ شمېر : ۵۰۰ ټوکه

* د پشتی طرح د: ژکفر

* سمبالوونکی : دانش کتابخانه

«۱»

لومړی څپرکی

د کړکۍ نه سالنګ رسا سپین ململ و چې تقریبا هوار غوړیدلی و . داوړي دوخت شیلې یې اوس هوارد سپینه مځکه وه او ګړنګونه او ژور خوړونه یې داسې له واورو ډک وو چې د نابلد سړي به زړه غوښتل چې د سړک نه ور کوزشي او چکر پرې ووهي. د واورې ډډې ارتې ورشو آهنګ ایله دوه ځایه مات شوی و . یو د تونل خوله وه چې د کړکۍ نه داسې سرته ورته وه چې بدن یې په سپین کپن پوښلی وي. بل هغه کمر و چې څلور پنځه کیلو متره د تونل کینې خواته د سړک خواته راکوپ شوی و او په دیواله باندې یې د واورې د تم کیدو ځای نه و او چې به د واورې په شیبو کې وقفه راغله او لمر به شو نو داسې سور بخون ښکاریده لکه د پیغلې مخ چې چارچاپیره ترې سپین څادر تاوشوی وي.

دادرې ورځې کېدې چې زه په شين ټاغي کې ګير وم ، بلکه دواړه ګير وو . دبهر سره مې دارتباط وسيلې يوه دلنډې څپې راديو وه اوبله همدا کړکۍ چې ما به دهغې نه ددې هيبتناک چاپيريال ننداره کوله . يوه بله وسيله هم وه چې وروسته به يې بيان کړم . اوس دامشکلات لاکم وو چې يونابللى ميلمه هم راته په بستر کې پروت و . پرون ترماښامه پورې دمرز دبنکو په اندازه څپولې داسې منظم وريدل لکه چې چا دپلان دمخې وظيفه ورکړې وي .

په لاعلاجه بلاکې نښتى وم . دمخابرې وسيله راسره وه ، مګر دنابللي په مخکې مې دډاکټر زړور سره مخابرې ته زړه نشو ښه کولى . مخابرې ګټه هم نه درلوده . هغوى وسلې غوښتې او هغه زما سره دلته په واورو کې نښتې وې . دمقاومت دښارې پاڅون پيل ته شپږ ورځې پاتې وې اوزه به داوسلې څنګه پخپل وخت ور رسوم ؟

دويم څپرکى

شين ټاغى زما دګرځنده کورنوم و . په اصل کې لوى ، ټريلر موټر و چې په جرمني کې مې اخيستى و . کليوالو وربانديې دشين ټاغي نوم ايښى و چې په فارسي کې يې نيله زاغ بولي ، داوړې اوشولګرومارغه دى چې دسړک دسر دتلفون په مزو کښيني او تغيرېږي . چې ملخ يا څمڅوکۍ ويني نو ، لکه باښه پرې راشيوه شي او ايسته يې دځان سره دتلفون دمزي سرته يوسي اوسر په ځيرې يې ګووړوت کړي. سپينې او آبي ليکې لري.

دشین تاغي کمالات ډیر و و . دد یواله پورې یې داسې سیټونه وو چې دشپې به دې را کش کړل نو بستر به شو . توشکې، نیالی ، کمپلې داټول یې لرل. په لر سر کې یې یو نغری یاداش و چې په گاز چلیده.

دگاز څلور ټانکی بهر دموټر په اړخ پورې ټینگې وې او یونل ترې نغري ته راغلی و . که یوه به تشه شوه دتنې په وهلو به بله ټانکی چالانه شوه . همدې گاز دشین تاغي دگرمولو کار هم ورکاوه . د تیلو هم درې ټانکی وې چې اتومات به دیوې په تشیدو بله چالانه شوه . یو یخچال هم و چې په گاز چلیده ، داوبو ټانکی دموټر په بام وه خودهغې نه داسې دلیمځې په شان یو کالی تاوشوی چې په ژمي یې کنگل نه وهي او په اوړي کې یې اوبه لکه دترموز داسې سړې وي .

شین تاغی ما په جرمنی کې دداسې یوه سیلاني نه واخیست چې ټولې دنیا ته یې ورکې سفرونه کړي وو او اوس یې پیسې نه لرلې چې خپل ملک ، امریکا ته پرې لاړ شي . دشین تاغي په باډی باندې د آسیا دزیاترو ملکونو ټاپې وې . دنیپال د دالای لا ما ، دتایلند دطلایي معبد ، حتی دبامیانو دبوتانو تصویرونه او پوسترونه هم وو چې دده ویل په کابل کې یې دگرځندوی دد فتر نه اخیستي وو . دی مخکې زه ورپسې دواړه دموټر نه چارچاپیره تاویدو او پوسترونه یې داسې په شوق راښودل او په داسې آب وتاب یې کیسې کولې لکه چې دآسیا په دوره مې بیایي.

په هماغه جرمني کې مې دموټر ټول ماشین او پرزې نوې کړې او

وطن ته روان شوم . د جرمني نه يوګوسلاويې ته ، بيا بلغاريې او بيا ترکيې ته لاړم . هلته او ګوټ کې د استانبول نه تر ابزان ته او بيا نو د ايران له لارې په دوو هفتو کې افغانستان ته ورسيدم .

کلي ته په رسيدو مې موټر د کاله شا ته ودراوه . بيا نو د کليوالو ورباندې وارنه و . زه او زما سترې مشي هيره وه . د خارج د تګ نه پخوا مې زيات قدر و او چې به د کابل د علي آباد د روغتون نه په رخصتۍ کلي ته راغلم نو د مريضانو به را باندې وار نه و . مګر اوس زه هيروم او بس د موټر ننداري ته به د نژدې ښرې کلو خلکو لام جوړ کړی و او حتی د کلي ښځو به هم په دې او هغې بانې خانونه ور رسول . زما کشر ورور د ځانه د سيلانيانو لا رښود جوړ کړی و او کری ورځ به يې د موټر کمالات خلکو ته ورښودل . دده نو تقريباً د کورنه کډه وکړه شپه او ورځ به په موټر کې اوسيده او چې نور نه و ، نو آرنهو نه به يې ترې ايستل چې لر بر کلي د دې نه غافل نشي چې موږ د اسې يو د بلا لرو . خپل سپي يې هم د شپې د ټاير پورې تاړه او د بدو سترګو د شړلو د پاره يې د موټر په بهرني، ټنډه او د ډرايور د واړو خواوو ته تاويزونه وځړول .

مور او پلار مې په ظاهره کې څه نه ويل خو زه پوهيدم چې را باندې په غوسه دي . کشر ورور را ته شيطاني وکړه چې ټول وايي چې هلک څلور کاله ورک و او ايله يې دا په شار اوړې بلا د کاله شا ته را ته ودروله . خدايږو چې زه هم يو څه ترور غوندې شوم چې خلک به ضرور وايي چې د دهقان زوی ګوره او داسې کونه وازي . زموږ خپل د کلي ملا

یوه ورځ راته صفا وویل چې یره ډاکټرجانه ، که ددې بلا په ځای دې یو ټراکټور راوستی وی ، یادې والګا راوستې وای ، یو څه خوبه مولاس پرې سپک شوی و !

مادځان سره وویل ، اوس خو دکلي دخندا شوې ، کومه چاره یې وکړه . پس ډېره فکره ، یوه ورځ دسباناري په وخت کې ماپه جګ غږ چې ټول یې واوري ، خپل کشر ورور ته وویل ، « زما زړه دی چې یو ځلې د غزني په زیارتونو وګرځم ته راسره ځې ؟ » هغه په ډېر شوق وویل ، « کله روانیږو ؟ » زه هم پخپلې خبرې کې ونښتم ، « درې ورځې پس » . موراو پلار مې یو بل ته ځیر وکتل او پس له چایه هرسړی پخپل کار پسې لاړ .

دشپې مې چې ابا دخپل عادت سره سم دوړځې په چارو زما او مور سره مې وغږیده ، شنې چای وڅښلې ، نو پاڅید او لکه دهرې شپې په شان یې وویل ، « ستاسو مرکه خوښه دده خو زه به لاړشم ، خپلې کوټې ته چې وظیفه وکړم » .

مورمې زه تم کړم ، « شیطانه ته خو پوهیدې چې ابا دې په زیارتونو مین دی نو په دې خبرې کې دې څه مطلب و ؟ »

ماورته وموسل ، « ته هم راسره لاړه شه چې داملکونه دربانده وګورم . » هغې وویل ، « ته خو ورځه پلار ته دې ووایه ، ګوندې هغه یې ومني . » زه چې د پلار کوټې ته روانیدم نو په هغه خپله شیطان وزمه خندامې مورته کړه ، « ولې مې کړوې ، زه پوهیږم چې تا او ابا مې لا د وخته دسفر موزې په پښو کړې دي . »

زمونږ د اسفر تقريباً شل شپې و او د اسې ښکاري چې زما مور او
پلار چې بې د چکړه موټر ، يابو دسپرلي او يبلو پښو نه يې بل قسم مزل
نه وکړی په اول ځل د سفر په عيش پوه شول . دمور مې ګازي نغرۍ ډير
خوښ شو چې بې لوګي او دلمدو لرګو دبلولو د سرخوږي نه په لږ شيبه کې
يې خواړه برابرول . البته د ګاز چالانول او دانوري خبرې ټول زما او قي
وروور کولې .

پلار مې چې په لسهاوو ځلې دآس په سپرلۍ او کله لاهم پښې يبله
دخوګيانو او خان آباد ترمينځ مزلونه کړي وو هم خوشاله و خو په خوله
يې څه نه ويل . کله به چې کومې بيشې ته ورسيدو يا مثلاً د درۀ شکاري
تنګې ته چې دواړو خواوو ته دغره ديوالونه وو او د سړک دڅنډې سره
جوخت ، کوز ځپاند سيند بهيده چې او به يې د پاسه ښنې لګيدې ، نو بيا
به يې خپل جيبي ويشتمن ساعت چې حاجي سلطان ورته دحج نه راوړی
وراوايست چې ګوندې دلمانځه وخت دی . مګر زه پوهيدم چې ابا مازې
ديو آشنا ځای ملاقات کوي . مابه هم موټر ودراوه او ټول به سيند ته
ورکوز شوو . ابا به ډيره شيبه په يوه تيږه ناست و او دسيند د غږ مبهار
انګازو ته به مراقبه تللی و . دابه اول ځل وچې دډرايور او کلينډر
ګواښونه به نه وو چې « هلئ سپاره شئ »

په لار کې مې پلار راته دخپلو مزلونو کيسې کولې او هغه ځايونه
به يې را ښودل چې دده په کې شپه کړې وه ، آس يې له پښو لويدلی يا
شيبر شوی و ، ښکار يې کړی و او يا په غلو اوښتی و .

په بل کال ما تجویز وکړ چې د گل سرخ په میله کې مزارشریف ته لاړ شو خو پلار مې ویل چې گل سرخ دزردشتیانو میله ده دنوروز جشن دشریعت له مخې ناروا دی. دهغې په ځای خوگیانو ته لاړو چې زموږ اصلي ټاټوبی دی. پلار مې ماته وویل چې هلته سیالان او ترېږونه دي، په موټر کې به نه ځملو چې بیا پیغورونه رانه کړي.

په دریم کال دشین ټاغي دټولونه دلوی ازمېښت وار راغی. پلار او مور مې ډېره وخته حج ته لیواله وو او هر کال به مې پلار عریضې ورکولې خو پچه به یې نه خته. دحاجیانو کاروان به چې روان شو نو پلار او مور به مې دهغوی د راتگ پورې گنگس وو، مور به مې چې دغوا دلوشلو نه پس راغله، دوچو شوو اوښکو لاره به یې په مخ ښکاریده او پلار به مې تل دځانه سره بنگیده او کوم شی به یې ویلې، چې په اول کې ما دسندرې دزمزمې خیال پرې کوه خو یوه ورځ مې کتل چې ابا دځانه سره بنگیږي او په شمله خپلې سترگې وچوي. پوه شوم چې دحج ارمان کوي.

مادوی ته هیڅ ونه ویل خو خپل پلان مې جوړ کړ. پټ مې پاسپورټونه په کندوزکې جوړ کړل، دموټر ټانکې مې په کشر وروړ کې کړې او هله مې دوی ته اعلان وکړ چې ټوله کورنۍ حج ته روان یو. مور مې په ژړا سرشوه، لاسونه یې آسمان ته ونیول، «خالقه، ډېر دبې چاره ووچاره سازه» اوبیا یې نومرې ونښته او مړې مړې اوښکې یې تویولې. پلار مې چې خبرشو نولکه همیش چې داحساساتی کیدو په حال کې دده

عادت و ، په بېره د کوره ووت او چې زه شیبه پس ورپسې ورغلم ، گورم چې په باغ کې د مڼې یو نیالگي پیوندوي . باغ تل زما د پلار د سیالۍ او دل آسایۍ ځای و . په ډېر غم او ډېرې ښادۍ دواړو کې به یې خپل راجښ چاقو ، چې اوس یې تیغ د غوندي سستن په شان نرۍ شوی و راوکیښ ، د نیالگي پوستکی به یې د زخې په ځای کې څیرې کړ . بیا به یې د پیوند شوې ونې یو نغوړگی یازخه غوټه کړه او د نیالگي په چاود کې به یې کیښوده ، پوټکی به یې بیرته پرې راکش کړ ، پرې شوی ځای به یې ، لکه جراح د توت د پوستکي په ریښکیو وتاړه ، یو څه تورده ختیه به یې ور پورې وموښله . بیا به یې هره ورځ د هغې معاینه کوله چې د ې نوې زخې نیښ وهلی دی که نه ، پیوند لگیدلی دی که نه.

په دې کال تپوله کورنۍ حج ته لاړو . په کندهار کې د قادري بس د کاروان سره یو ځای شوو . د هرات نه مشهد او له هغه ځایه د البرز په غرونو ، گرگان ، آمل ، تهران ته ورسیدو د کرمانشاه له لارې د قصر شیرین سرحدي تانې نه د عراق په خاوره کې په کاظمین کې تم شوو چې بغداد ته نژدې دی . بیا نو د خانقین د بندر له لارې اردن ته ننوتلو ، بل تم ځای مو د اردن پایتخت ، عمان و . بیا نو د عربستان شمال لویدیځ ساحل ته ورسیدو او په ساحل کې نودووو ورځو په مزل همداسې جنوب ته روان وو چې مکې مکرمې ته ورسیدو . یوه هفته تگ ، یوه هفته راتگ ، یوه هفته په مکې شریفې او یوه هفته ، بلکه لس ورځې په مدینې منورې کې د پنځوسو لمنځونو د پاره ، مانا څه د پاسه یوه

میاشت مو په دې سفر تېره کړه . دا سفر هم په خیریت تیر شو. شین ـ تاغی هیڅ وران نه شو . یو څه تکلیف چې و ، هغه د عبور د مقرراتو او معلم له خوا و .

دریم څپرکی

دا د شین تاغي د لس کاله پخوا کیسه وه . اوس حالات هم بدل شوي وو ، او زما او شین تاغي دواړو ځواني هم پخوالي ته رسیدلې وه . زموږ په کور کې هم پخوانی جوش او خروش نه و. ابا لاړ او ادې هم د هغه ځلوېښتې پوره نه کړه . ماتل د ځانه دا پوښتنه کړې چې دا څنګه چل دی چې اکثر که د کاله ښځه مړه شي نو نارینه بله ښځه کوي او که میړه مړشي نو ښځه ورپسې روانه وي. په کور کې زه پاتې وم او کشر ورور او شین ـ تاغی . حالات خو ځکه بدل شول چې کمونستي را غله او ورپسې شورویانو هم په افغانستان برید وکړ . یو د ورځ مې کشر ورور د زړه خواله کول ، « لالا ، زه خو مې د مور او پلار پسې ډېر خپه یم خو اوس وایم ښه شو چې هغوی ژوندی نه وو. زما په یاد دي چې تاورته ویل چې ابا راځه دا مځکه خرڅه کړو ، او ننګرهار ته شو ، چې روسان را روان دي او دلته بې کس و کویه یو . ساده ګی پلار مې درته په غوسه شو او ویې ویل ، «چې زما سره شرعی قواله وي د چا پلار خودې دا مځکه رانه ونیسی ! »

زه وایم ښه شو چې هغوی دا بده ورځ ونه لیده. »

کمونستي لا په ښار کې وه او زه او ورور مې په کلي کې په دهقانی بوخت وو خو په زړه کې دواړه سره پوهیدو چې نن دی که سبا دی دا تکه په

موږ هم رالويږي. د تاجي زامنو خو څو ځلې زما وروړ ته د شين تاغي پيغورونه ورکړي وو او ويل يې چې په هغې کې ستا وروړ د امپرياليستانو سره مخابرې کوي او دهمدې د پاره يې ډاکتري پرېښې ده . هغه ويل چې ډاکتري خو د پيسو چينه ده نو چې محب الله ډاکتري پرېښوده په کومې بلې لاغورې ماړۍ به اوښتي وي . داو بو او لارې په سر يې هم په موږ پيشروونه او ګواښونه کول ، مقصد د پخوانو غوټو او تربګنو په بيا کټولويې شروع کړې وه .

يوه ورځ چې زه په ښار کې د جمعې د لمانځه نه کلي ته راستون شوم ګورم چې د شين تاغي نه سور تاغی جوړ شوی . وروړ مې ټول د شاتوتو په شيرې سور رنګ کړی دی. نه هغه پخواني پوستړونه او څيرې او نقشې وربانديې وې او نه يې د ملکونو بيرغونه . زه پوه شوم چې دا د حوادثو سره زما د وروړ د مقابلې طريقه وه . چې نور څه نه وي ، رنګ خويې د خلقي وي او ړ ې وړې پيښې کيدې چې زه پوهيدم چې کړې رابانديې تنګيږي . د چار يار د نارو په ځای او س هورا راغلې وه . بزګرانو به هم هورا ويله خو په معنی يې نه پوهيدل ، کله به يې په اشر کې نارې کړې ، دخدای په نامه هورا ! يا چار ياري هورا ! کلو ته د جيپانو تګ راتګ زيات شوی و او خلکو به د مازيګر له لمانځه نه پس د پخوا په شان وشتې او ټوکې نه کولې ، بلکه د مايوسۍ او د شک په چوپتيا به يې يو بل ته کتل .

يوه ورځ مې وروړ راته کړل چې « ته نور څه ، کابل ته ، ستا بودن

نور دلته، نه ستا د پاره ښه دی او نه زما د پاره . ما پرېږده چې يو بيسواده سړی يم ، خپله دهقاني به کوم . ته بې هغې هم په کلي کې نه ځايېږې . شين تاغی هم ددې ځای نه ورک کړه . ډېر خلک ور ته گوا ښيږي. »

په بله ورځ مې ورور د شين تاغي په سمبالولو لگيا شو او زه لاړم په باغ وگرځېدم ، بيا د شولو پټو ته لاړم او ښايسته شيبه مې دهغو دوړو داتېنې ننداره کوله چې داوړي د نري شمال سره يې ځنې اچولې او د چنچنو سيلونه تېټ پرې الوتل او د ومرد لوی او گڼ سيلونه وو چې د شنو شولو په سر تورسيوری ورپسې روان و. په چوپه خوله مې د کلي سره چې د ژوند دنيمايي نه زيات کالونه پکې تير کړي وو خدای پاماني وکړه .

څلورم څپرکی

کابل نظر نورو ښارونو ته يو څه په دې ښه و چې يو څه خت هم زه او شين تاغی پکې لادرکه شوو. درې کاله په کابل کې اوسيدم . کله کله کلي ته ورتلم چې خلک بدگمانه نشي . يو وورځ ، د پوهنتون استاد ، ډاکټر زرور ، د پوهاند لاروي سره کورته راغلل او په خبرو خبرو کې يې د ښاري مقاومت د يوې پټې شبکې د جوړيدو زيری راکړ چې دوی يې هم غړي وو . په دې کې د پوهنتون استادان ، د کابل او شين ډنډ دهوايي ډگرونو صاحب منصبان هم شامل وو . ما تعجب کاوه چې ولې ما ته داخبرې کوي. زما د سياست سره داول نه جوړه نه وه پس له څو ورځو د پوهنتون دغه استادان بيا راغلل او ايله يې په مقصد پوه شوم. دوی ته زما شين تاغی په کار و. ماورته ويل چې په دې تهوله نړۍ کې همدا يو

موټرلرم او دانشم درکولی . مګر دوی پخه اینبي وه . نه یوازي یې موټر غوښت، بلکه زه یې هم د ډرایور په حیث غوښتلم. داسې ښکاري چې دوی دډیره وخته په خپل پلان باندې کار کړی و. دوی ویل چې باید د جهاد ابتکار تعلیمیافته وو ته په لاس ورشي. دوی استدلال کاوه چې دکمونیزم او روس په مقابل کې دافغانانو مقاومت عامه پاڅون دی، دظلم او دپردو دیرغل په مقابل کې پاڅون ډی او تقدیر داسې راوستې ده چې افغانان مسلمانان دي، نو دایو دینی جهاد هم دی. دوی ویل چې ملیت او دین په افغانانو کې داسې سره اخښل شوي چې نه سره بیلیږي او دبیلیدو ضرورت یې هم نشته.

زدله آره دخرپ په ځای د ترپ سړی یم . مګر داهسې بیسواده احساساتي خلک نه وو چې مابه په آسانه قانع کړي وای. ټول ډاکټران او ماسټران وو او یو څو تنه منصبداران چې ماته یې دملاقات حق حاصل و ، هغوی ټولو په شوروي اویا امریکا کې ارکان حرب لوستی و . ددوی شفرونه د ډاکټر زړور اختراع وه چې دهګل په فلسفه کې یې د ډاکټرۍ تیسس لیکلی و . ټول فلسفي اصطلاحات ، هغه هم چپي ، لکه تضاد ، پرولیتاریا ، دیالکتیک ، طبقات ، اضداد ، سنتیز او انتی تیز او داسې نور چې یوازې ددوی یوه وړه حلقه پرې پوهیدله او موږ نورو ته یې صرف هغه برخې معلومې وې چې زموږ دکار او فعالیت سره ښاییدل . په دوو درو هفتو کې مې پام شو چې زه هم تر ستوني ورکې کنبیوتی یم .

نور هر څه تیار وو ، فقط دوسلو ضرورت و چې دکابل نه قیام پیل

شي . ماته يې څه نه ويل ، خو داسې پوه شوم چې دځينو قشلو دقوماندانانو سره يې خبره پخه کړې وه . داخبره مابيا وروسته داسمار دغرني غونډ دقوماندان ، روف خان نه په پيښور کې واوريده . داسې ښکاري چې دوی په کار پوه خلک لرل ، ځکه موټر يې يو څوورځې رانه دجنګلک فابريکې ته بوته ، هلته يې ټول انجن ورنوی کړ ، د شاتوتو رنګ يې ترې وواهه او يو خړ د ډيران رنګ يې ورکړ . هلته چې بسترې وې ، بس يوه يې پريښوده او د درو نورو لاندې يې لوی لوی دلرګو صندوقونه جوړ کړل او په سر يې د پلاستيکو پوښونه ورکړل چې ګويا دسرويس سيټونه شول چې ستر او اخفا يې وشي . راديو يې مخابره يې لرې کړه او دهغې په ځای يې په زاړه دود د تلګرام يو ماشين په ديوال کې پټ کړ . چې يوه وړه کړکۍ ورخلاصيده ، هغه يې هم دموټر دديوال په شان ليکې ليکې رنګ کړې وه . دخلقيانو سره بيرغونه يې بهر وربانديې ودرول . زياتی نوشين ټاغي نه و ، سور ټاغی هم نه و ، بلکه خړ ټاغی و چې په ظاهر کې پمن او ډيران رنګه خو په انجن کې يې نوی نوزی راته راوروست .

پلان داو چې زه به بيا يو ځلې کلي ته ځم او هلته به دخلقيانو سره لر او بر کيږم . بيا به نو دخان آباد نه کابل ته راروانيږم او په کيله ګي کې به وسله او يوه نقشه اخلم . لاهم نه پوهيدم چې دچانه به وسله اخلم او څنګه به يې کابل ته رسوم ؟ تر اوسه پورې هم ماته دډاکټر زړور شبکه هسې او تې بوتې او دټوکو ښکاره کيده خو چې يوه بوډا ، چې زما په

خیال ، متقاعد منصبدارو ، څوشپې دښوونځی د شاګرد په شان د تلګرافي مخابرې سبق راکړ دځان سره مې وویل ، محب ګله، کښېوتې.

پنځم څپرکی

کیله ګی د پلخمري او دوشي تر مینځ یو لوی ډاګ دی چې یوې خواته یې د دوشي سیند او بلې خواته یې تر څو سترګې لګیږي، ډاګ او تیتې شنې غونډۍ دي . هغه دقیر سړک چې کابل ته ځی دا ډاګ تقریباً په نیمایي غوڅوي . په اوړي کې د سیند دلوري بزګران هندوانې راوړي او دسړک په غاړه یې کابل ته د تلونکو مسافرو او توریستانو د پاره خره کوي. داهندوانې چندیانې خوندنه لري مګر خلک یې دلویوالي او ارزان والي لپاره اخلي. د کیله ګي یو بل شی چې زما تر اوسه یادیږي هغه یو عجیب شانې ښکارو. خلکو به دلته باښې نیولې اوبیا به یې داوریدو دقراره په عربو خرڅولې. زه به چې کله خان آباد ته د تګ په لاره کې دلته راپیښ شوم ، نولیدل به مې چې یو سړی لګیا دی یوه رسۍ په هوا کې چورلوي . دا رسۍ تقریباً دیرش څلویښت متره وه او نه پوهیدم چې دایې څنګه په هوا کړې ده . دنژدې نه مې چې هغه ولیدله نو یو سر ، هماغه سریې چې دسړی په لاس کې و ، نری او هغه بل سر یې پریړ او درونډ و او ښکارځن به نیم ساعت په هوا کې تاووله چې تر څو به دکاغذ پران په شان دهغې درونډ سر هوا ګیر شو.دپړي په هواګیر سرکې دسنیو غونډاری و چې په هغې کې لومې وې. دغه دسنۍ غونډاری داسې جوړ

شوی و ، لکه مرغۍ ، گویا باښې به چې ولیده نو د مرغۍ گمان به یې پرې وکړ او غوټه به یې پرې وکړه بیا به نو دسنیو په وریو او لومې کې ونښته او سوټه بوټه به کوزه را پریوته .

اوس په کیله گي کې ، دروسانو د درنو وسلو یوه لویه ډیپو ، څه دمځکې په سر او څه دمځکې لاندې جوړه وه . ما ته وظیفه راکړ شوې وه چې دهمدې ځای نه به وسله او نقشه کابل ته رسوم .

لوړ مازیگرو چې کیله گي ته ورسېدم . البته ترهغې دمخه او وروسته هم رسېدلی شوم خو هدایت همداسې و . دسرک غاړو ته هندوانې نه وې ، ځکه چې دجدي میاشت وه ، مگر یو څه دمني ارکاني ختېکي لا هم دلته هلته دلۍ وو . دوکان موکان خو بې هغې هم نه و بس دلته هلته دخاورو تپېټ دیوالونه دلښلو کوچانو د شپول په شان دیوې څپرې نه راتاو وو چې داوړې نه پاتې وو او اوس خالي وو . حتی دسر څپرې یې هم نه وې . مگر په دې لویه دښته کې یو دوکان و چې لا یې هم لوگي له لرې ښکاره کېدل او همدا زما نښه وه . لوړ مازیگر و چې دهغې مخې ته مې برک وواهه . ناڅاپه مې په زړه دویرې برید راغی . که مې وپیژني بیا به څه کړم . دروسانو داستنطاق مې اورېدلی وو ، چې د تیرې نه هم اقرار اخیستی شي . برقي شاکونه خو یو عام شی دی . د یوه خلقي نه مې اوریدلی وو چې ویل یې ، زموږ شوروي دوستان برقي شاکونه او شکنجې او جبري اعتراف د انساني کرامت نه لرې گڼي . هغوی داسې پیچکارۍ جوړې کړې چې چا ته یې ورکړي بس ، لکه بلبله خپل ټول حال

وايي . دزړه په تل کې حتی دخپلو کابلي دوستانو نه هم وېرېدم . کیدای شي چې نه مقاومت و او نه بل څه ، بلکه ، صرف د مـادنیولـو د پـاره د ک ، جي ، ب ، دسیسه وه .

شین تـاغـي مـې د سړک نـه چپ یوې خـواتـه ودراوه ، چار قـل مـې وویلې او په ځان مې چوف کړ ، او په توکل ورکوز شوم .

په رستوران کې مې چې خلکو ورته هوټل وایه دتاکلي قـراره سره سم دزړکې دښوروا فـرمـایش ورکړ او کښـیناستم . بیـا نو شنې چای راغلې او ماهم ورته ډډه ووهله . چوکۍ خونه وې خوسره قالینه غوړېدلې وه او داوړدو نیـالیچو هر سرته دقـالینو بالښتونه وو چې مینځونه یې دبوسو ډک وو . دکوټې په سم نیمـایي منځ کې یوه ابدان داره دبیلر نه جوړه شوې بخـارۍ وه ، دکـوټې نـه یوه وړه کـړکۍ شـاتـه پـخلنځی تـه خلاصه وه ، په داسې ډاګـ کې ، دداسې یوه رستوران موجودیت پخپله دحیرانتیا خبره وه .

درې څلور تنه منصبداران هم ناست وو ، چایونه یې څښل او یوه یې چې دفـارسي لهـجـه یې وردګـوتـه ورتـه وه ، ټوکې کـولې او نورو ورتـه خندل. زه پوه شوم چې همدلتـه دکیله ګي په اډه کې دروسانو سره کـار کوي .

مـاښـام مهـال دوی په خندا خندا لاړل . زه په لمانځه ولاړ وم چې زمـا نفـر چې نوم یې راته دبهـادر خان ښودلی و ، چې البتـه مـا پـه سـتـرګـونـه ولیدلی راورسید . مـا چې سلام وګرځاوه نو ده راته وویل ، ته چېرته و

کیله ګی چیرته؟ بیا نو لکه زوړ یار راغی او تر غاړې وتو. د برګړندی په وخت کې په غوږ کې راته وویل «هر څه تیار دي.» بیا سره کښیناستو او په لوړ غږ دواړو داشرارو د ظلمونو او دانقلاب دبریو خبرې کولې، چې درستوران خاوند یې واوري. د جمعې شپه، دجدي دویمه هفته وه خو په کیله ګي کې واوره نه وه شروع شوې، بس وچ ساړه وو او هر څوک به چې هوټل ته ننووت له خولې به یې بړاس خوت. هوټلي دوه ګیسونه ولګول او کوټه رڼا شوه. په همدې کې درې نور منصبداران هم راغلل او دډوډۍ فرمایش یې ورکړ. یو منصبدار هماغه ټوکمار ورد ګ وچې اوس بیا راغی او زه دې خبرې یو څه ترور کړم. هسې هم زه تل په ټوکمارو شکمن یم، او دخندا د ماسک لاندې تېرې زیږې داړې وینم. بده یې لا چې ټوکمار مخامخ ماته راغی او ویې ویل « زلمیه، داخو دې عجب سرویس پیدا کړی دی، سپرلی دې څه شوې؟ » زه پوه شوم چې لومه یې راته غوړولې ده، « صاحبه موټر کابل ته بیایم چې عوارض یې پیدا کړي. » مګر ټوکمار نه قانع کېده، « زوروره، په شل دیرشو سپرلیو خو یې ملانه ماتېده، دتیلو پیسې خو به یې ایستلې وې. هسې دې خالي روان کړی دی، یا به سرمایه دار یې او په لږو پیسو دې تاتول نه کیږی. » د استنطاق لهجه مخ په درندېدو وه. په همدې کې بهادر خان مرستې ته راغی او ټوکمار منصبدار ته یې وویل، « محب الله زما میلمه دی، زما دوړ کوني دوست دی، ډیر یې مه ځوروه، بې هغې یې چرت خپل موټر ته خراب دی. »

داسې راته ښکاره شوه چې ټوکمار د بهادر خان نه په رتبه کې یو څه کوز و ، ځکه نو ، لکه رټلی سپی په کونج کونج ، بیرته درستورانه ووت ، او غیب شو .

بهادر خان بیا راسره کښیناست او د واړو د امپریالیزم او امریکا غندنې ته دوام ورکړ . هر څومره چې تیاره کېده د منصبدارانو جوپې زیاتېدې . یوه جوپه د روسي منصبدارانو پنځه کسیزه ډله هم وه . دوی هم د نورو په شان په توشکو کښیناستل مګر چې له یوه نه چې ازبک راته ښکاره شو ، ټولو پښې غځولې وې . هو ټلي ، لکه چې د دوی د جمعې د شپې د باندار سره روږدی وي ، بې پوښتنې د پخلنځی نه د سره کړو زرکانو د یوه لوی پتنوس سره راغی او هر یوه ته یې په یوه ټیمي پتنوس کې یو زرک او یوه ګرده توده ډوډۍ کېښوده . یو روسی افسر چې هم په ونه د نورو نه ټیټ و او هم ښایی په رتبه کې ، د سرجی کوټ له لویو جیبونو نه د ووډکا بوتلونه ایستل او د هر یوه مخې ته یې کېښودل .

غیر له بهادر خان نه نور افغاني منصبداران د روسانو د راتګ سره ، لکه هلکان چې د مشرانو نه لار چپوی ، یو یو د هو ټل نه ووتل .

بهادر خان هم روسانو ته عسکري احترام په ځای کړ . د هغوی مشر ، یو دنګ او خیټو افسر ، ورته وموسل .

بهادر خان په روسي ژبه روسي منصبدار ته څه وویل او هغه سر ، د هو په علامه ټیټ وپاس و ښوراوه . بهادر خان هو ټلي ته اشاره وکړه او هغه یوه پلاستیکي لوله د یوې کڅوړې سره راوړله . پلاستیکي لوله یې

ویړه کړه ، دشطرنج تختـه وه او په کـځوړه کې یې دانې . دواړو سره واونلې .

ټول کارونه دهماغه پلان له مخې کېدل چې په کابل کې راته جوړ شوی و او ما لکه روبات ، مصنوعی ماشین ، قدم په قدم تعقیباوه . ددغه پلان اصلی طراح ډاکټر زړور . ښه مې یاديږي چې راتګ نه یوه ورځ دمخه دروژې په ماښام دیوې کڅوړې خرماسره راغی او دروژه ماتې نه پس یې ما ته په خندا وویل ، « هلکه ته درې صفتونه لرې . یودې موټر دی او بل دې شطرنج او دا دواړه مور ته اوس حاضر په کار دي . » ماوویل ، « چې دریم صفت مې څه دی ؟ » ده وویل ، « دابه ، که ژوندو ، یوه ورځ درته ووایم . » دشطرنج خبره یې رښتیا کوله . په دې کال زه ملی قهرمان شوی وم او دداسې تکړه لوبغاړو نه مې لوبه وګټله ، لکه سیدحمیدالله پاچا ، ګران او حاجی سرمعلم .

بهادرخان هم په شطرنج کې بدو کی نه و . زما په خیال په روسیه کې یې تحصیل کړی و او هماغلته یې زده کړی و . دکابل دمقاومت مرکز هم دده په دې کمال خبر و .

لوبه نیم ساعت روانه وه ، که څه هم چې دده هدایت داو چې ژر مات شي ، مګر ډېر کوشش یې کاوه چې لوبه وګټي . یابه یې زما زور ازمییه چې روسان مې جدی چلنج وګڼي ، دلوبې په مینځ کې یې وزیر زما دآس دخور لاندې کړ ، پس ډېر د فکره مې پام شو چې که وزیر واخلم نو دپیل په کشت ماتېږم . ماوزیر وانه خیست او بهادر راته وموسل او ګویا زما

مهارت يې منظور کړ . داسې راته ښکاره شوه چې د روسانو هم موړ ته پام شوی او لوبه يې دستر ګو له ګوټ نه څارله . بهادر خان مات شو . دلوبې په آخر کې دهغوی مشر ، خيته ور قوماندان ، راغی ، کوز تختې ته يې وکتل او بيا يې بهادرخان ته په روسي څه وويل ، « کپتان صاحب غواړي چې ستا سره شطرنج وکړي . » کپتان صاحب ته وو ايه چې مننه ، مګر زه همدا نن شپه کابل ته روان يم ، ځکه هوا مخ په خرابېدو ده او سالنګ په وړاندې دی . د موټر هم خوند نشته »

کپتان په زوره وخندل ، « بس موټر به دې بهادرخان په ورکشاپ کې درته جوړ کړي . » ماوويل ، « ښه دی ، يو څو بساطه به سره وکړو ، بيا شپه په شپه رخصتيږم . » کپتان راسره ومنله ، بهادرخان ته يې څه هدايت ورکړ . هغه د موټر کلي دمانه واخيسته او له هوټل نه ووت. کپتان د نورو روسي منصبدارانو سلامونه ومنل ، زه يې تر لاس ونيولم او د هوټل نه بهر تياری ته ووتلو . خپل جيپ ته يې بوتلم .

د کيله ګيۍ د دښتې نه اوس د اغزنو سيمانو کړۍ راتاوده . يوه نرۍ لار چې زموږ جيپ پرې روان و ، هم د اغزنو سيمانو د دوو ديوالونو تر مينځ تېرېده ، مګر داسيمونه په کتارو پورې نښتي وو حال دا چې د دښتې نه چاپېر سيمونه د ښامار په شان کړۍ کوړۍ پراته وو او اورېدلي مې دي چې برقي جريان پکې ځغلېدلی و چې څوک دهغې غوڅولو ته زړه ښه نه کړي. هره خوا قوي روښني اندازو نه او د سيمانو بهرنۍ خواته ماينونه ښخ وو .

دکپتان کوټه هم دشین تاغي په شان یو ټپلرو ، یو بستر یوې خواته ، یو میز او دوه څوکۍ بلې خواته دیوال ته تکیه ، یوه کړکۍ چې خدازه خلاصېده او که نه ، یو بې شېټه گروپ دمیز په سر ځړېده .

دمیز په سر دکپتان دشطرنج تخته دړنگو بنگو دانو سره غوړېدلې پرته وه . کپتان دالماریٔ نه دکنیاکو نیم ډک بوتل د دوو گیلاسونو سره راواخیست ، یو گیلاس یې ماته ونیو خو مامعذرت وغوښت او غوښتل مې چې ووایم چې ډاکټر منع کړی یم . خو ماته روسي نه راتله او روس ته پښتو . ماوې خپله انگریزی به وربانديې وازمییم . دی موسک شو او په داسې انگریزي چې روسي پکې گډه وه وویل ، « داڅنگه ډاکټر دی چې بهادر خان یې هم منع کړی دی » بیا یې پاس وکتل ، « هغه خو به نه ښیې چې پاس په آسمان کې ناست دی ؟ » زه غلی شوم ده یو گیلاس کنیاک په یوه ساگروت کړل . بل گیلاس یې ډک کړاو شطرنج ته راسره کښیناست . تخته یې واړوله چې سپینې دانې او اول حرکت زما شی ، گویا دشطرنج ادب یې په ځای کړ . خو ماوویل چې سره شکېلوبه یې .

په اوله لوبه کې دواړو ، لکه جنگي چرگانو ، یو دبل زور ازمییه او تعرضي حملې مو نه کولې اولوبه مساوي شوه . دویمه هم چارگوټ شوه .

په دریمې کې ماد وزیر او دوزیر دپیل پیاده گان دوه خانې وړاندې کړل او گویا دوزیر گمبیت مې وکړ .

یو پیاده مې مفت ورکړ او پوهېدم چې که دی یې واخلي نو بیا به دلوبې تر آخره دهمدې پیاده په ساتنه بوخت وي او په همدې همدې کې

به ما ټول سپاره لوبې ته ورګډ کړي وي . اوبیا نو دی دحتمي مات سره مخامخ و . مګر د پیاده همداسې پریښودل هم ښه نه دي . کپتان همدا کار وکړ په لومړه کې ونښت او پیاده یې نه یوازې واخیست ، بلکه دهغې دساتلو تکل یې هم کاوه . ډیر ژر مې مات کړ . دریمه لوبه ده وګټله او دځلرمې لوبې دڅوچالونو نه وروسته سره پاڅید او دکنیاکو ګیلاس یې داسې تر خولې ډک کړ چې دبوتل وروستي سور بخون څاڅکي یې پکې ځنځول . همداسې ولاړ و او تختې ته یې کتل او په عادي لهجه یې وویل ، « فکر کوئ چې ستاسې مجاهدین به یې وګټي ؟ » ما په تعجب ورته پاس وکتل – سړی په جدیت کې موسک و . ما وویل ، « اشرار ښیې ؟ » ده په همغه موسکا وویل ، « اشرار دي ، که مجاهدین که دښمن او که میتیژنیک ، که باسمه چی ، زما په مقصد پوهیږې ! » ما چې لاهم زنه په دواړو لاسو تکیه کړې او دخپل چال په فکر کې وم ، ناڅاپه مې پام شو چې روسی جدي خبرې کوي . مګر مابیا هم په بیطرفه لهجه وویل ، « دوسلو خبره ده . جنګ په وسلو کیږي . اشرار خوستاسو په لسمه برخه وسلې هم نه لري » روس دګیلاس نه غوړپ تیر کړ او په غوسه ناکه لهجه یې وویل ، « چتیات به نه سره وایو . وسله جنګ نه ګټي . په وسلو کې موږ د هتلر دمقابلې نه وو ، خو کوکارې مو ورنه وایستلې . دجنګ ګټه او بایلات په نورو شیانو پورې دی . » داځلې زه ورته موسک شوم « مثلا ایډیالوژي ؟ » روس نور هم په غوسه شو ، « داغلطه خبره ده چې ګوندې زموږ ایډیالوژی په نازیانو بروه نو ځکه مو جنګ وګاټه . حتی

ستالین هم په دې پوهیده او خلک یې د کمونیزم په ځای په موروطن، په روسیې را ټول کړل.»

روسی غلی شو. نه پوهیدم چې ولې یې تراوسه خوله دومره کاواکه وه. بیرته شطرنج ته کښیناست او زه د دفعې چال لاړم. بیا نو ډیر وخت په همدې لوبې لګیا وو. په آخر کې لوبه مساوی شوه. عجیبه ده چې لویان هم د ماشومانو په څیر د لوبې په ګټلو خوشالیږي. روسی پوهیده چې ما په لوی لاس ګټلې لوبه مساوي کړه مګر بیا هم خوشاله و.

روسی کښیناست او سریې دومره رانژدې کړ چې د الکولو بوی یې زما تر سپږمو رسیده. په ټیټ غږیې وویل، «زما پلار د ستالینګراډ په جګړه کې منصبدار و او بیا وروسته همدې ستالین د یوې دسیسې په نامه اعدام کړ.»

ما وویل، «د تاسف خبره ده.»

ده غلی کړم، «داسې په سلهاوو منصبداران یې وژلې دي، په کوم یوه به یې سړی تاسف وکړي. مطلب مې دا و چې ته پوه شې چې زه ولې ستاسو د مقاومت سره خواخوږي لرم.» بیا یې نوسر د تاسف په علامې وښوراوه، «عجیبه ده چې د قهرمان منصبدار زوی، اوس د میتیژنیک سره خواخوږي لري.» د جیب نه یې یوه بټوه راوایستله او یو کوټ کوټ فوټو یې راوښودله «دامې ښځه ده، دامې زوی دی یوري او دغه مې لور ده، لارا. د مسکو په اپارتمان کې اوسي.»

زه همداسې غلی ناست وم او نه مې غوښتل چې داسې کومه خبره

وکړم چې که ثبت شي نو داعدام سند به مې شي. زه د روسي نه څه چې بهادرخان نه هم وېرېدم او لا هم دهغه تږ کمار منصبدار په فکر کې وم چې څه دسیسې به یې راته سازې کړې وي. عکس یې بیرته په بټوه کې کېښوده او لکه زما په زړه چې خبروي، وې ویل، « بهادرخان زما دوست دی. ماوده شپې شپې بحثونه وریاندې کړي. دواړه منصبداران یو او یو دبل په درد پوهیږو. دلوګر په کاریز کې چې کپتان الیګ خرخردین زهر وپاشل، دبهادرخان کورنۍ هم دنورو سره په کې کسکر شوه. »

په کابل کې ماته صرف دومره ویل شوي وو چې یو ناراضي روسی منصبدار دی چې ستاسره به مرسته وکړي، مګر دایې هم ویلي وو چې شل زره ډالره غواړي. ما ناراضیتوب او شل زره ډالره یوله بله پخلاکولی نه شول. که ناراضي دی نو پیسې ولې غواړي؟ کپتان منتظر و چې زه څه ووایم خو زه تکنی او سربداله وم، په اول ځل مې یوه وطن پلورونکي ته کتل. خوده زما په ساده توب دجادوګر په شان دشیطنت خندا وکړه، « زه ستا په تکنی توب هم پوهیږم. بس را وې شمېره. » ما هم دکوټ استر وشلاوه او د ډالرو پلاستیکي کڅوړه مې ترې راوایستله، د شطرنج په تخته مې وغورځوله. کپتان بې دهغې دشمیرلو نه کڅوړه لکه چې تلي یې پاس واچوله او په بل لاس یې ونیوله او دبسترې لاندې ننه ایستله. نور نو نه ده خبرې وکړې او نه ما او په کې ځاییدل هم نه. په جیب کې یې هوټل ته راوستلم. بهادرخان چې بهر ولاړو. دموټر کلي راکړه او دروسي منصبدار سره یو ځای بې دخدای

پامانې دشپې تیاره کې غیب شول . زه دویرې ریږدېدم ، ځکه چې که څه توطئه یې جوړه کړې وه نو همدا یې وخت و چې دوسلو سره مې ونیسي. موټر مې چالان کړ ، برقونه مې ولګول او سړک ته مې مخ په کابل سم کړ، هیڅوک مې مخې ته نه ودرېدلی . اکسلیټر ته مې پښه اړم کړه او مخ په دوشي مې را خپلې کړې . موټر دروند درونډ کېده ، پوه شوم چې دکیله ګي جبه خانه یې پکې رابار کړې ده . ښه وچې دجنګلک په فابریکه کې یې دموټر کمانۍ هم دبلې کړې وې . مافکر نه کاوه چې دمقاومت چلونکي به دومره هوښیار وي او په زړه کې خوشاله شوم. سهار مهال خنجان ته ورسېدم دلړو یوه ترخه ګرد له په وړاندې دسالنګ دپاسه لېدل کېده . هماغلته مې دنورو موټروانانو سره په چایخانه کې سبناری وکړ او ځینو نه مې چې دکابل نه په سالنګ راتېر شوي وو، دسړک دحال احوال پوښتنه وکړه . ټولو دتګ نه منع کړم. ، مګر ما ویل چې زه خو پرې ورځم. یوه موټروان وویل ، « دتانه مخکې یو بل سرویس هم پاس لاړ او زما نصیحت یې وانه ورېد ، خوکه نابلد ډرایور داکار وکړي ګیله هم ترې نشته ، ته خو ماڅو ځلې په همدې لارې لېدلی یې . په هغه بل سرویس کې خو سپرلۍ وې، کلینر ورسره و . تاسره هیڅوک نشته. » چې پوه شو چې زه نه ایساریږم خپل کلینر ته یې وویل چې زما دموټر په ټیرونو کې ځنځیرونه واچوي. مګر ما ځنځیر نه درلود . نو بیا موټروان په کاکه ګۍ خپل ځنځیرونه راکړل او چې ماد پیسو تجویز وکړ ، هغه راته په غوسه غوندې شو او وې ویل « ته چې دومره لیونی یې

چې په دې ورځ په سالنګ تېرېږي نو زه داسې : ووس درته ښکاره شوم چې پيسې به اخلم ؟ » کلينر ته يې ويل « هلکه يو بيل هم ورکړه چې هلته بيا خپل قبر ورباندې وکني. » بيا يې نوماته سترګه وټومبله ، « دامې هسې ټوکه کوله ، دسالنګ ليوان تاکله خښيدو ته پرېږدي. » څه وچه ډوډۍ او چای بوره مې دځو سروکړو زرکانو سره احتياطي دځانه سره واخيستل او روان شوم.

شپږم څپرکی

چې دوشاخ ته ورسېدم ګورم چې هغه بل سرويس په پيچو موکې زګيروى کوي او مخ په تونل روان دى. کلينر ډنډه پنج په اوږو پلى ورپسې روان و او چې هوارې ته به شو د يخنۍ د لاسه به ور وخوت، لکه چې د ګرده لې نه د مخه روان شوى و او اوس نشول ستنېدلى. واوره پيل شوې وه او شمال د زګيرويو سره په دره کې انګازې کولې او واورې يې کله د سرک په سر او کله کوز درې ته دوړولې. د ليد فاصله هم څو مترونو ته راکمه شوه. د موټر برف پاکونه او چراغونه مې چالان کړل او د ميېږي په يون ورپسې روان شوم. سرويس ته ورسېدم خو د ډاره ترې مخکې کېدلى نه شوم چې د مخې نه به موټر راشي او سرک بې هغې هم نرى و. واوره د ګرده لې نه په څپولو بدله شوې وه داسې چې د هغه بل سرويس د ارابو منډ، څو زه وررسېدم، په واورو کې پټ و. سرويس څو ځايه شاته راوښويېد خو کلينر ډنډه پنج راټينګ کړ. ما هم خپله فاصله ساتله. په لار ګې روسانو په هغو ځايونو کې چې د واورې د راشې د

ښويږدو خطره وه د سړک په سر دا لانو نه جوړ کړي دي چې واوره د غره نه د دالان په سر همداسې کوز درې ته وښويږي.

دريم دالان ته چې ورسېدم زما وړاندې سرويس چې ايله لس متره به لرې وو، ترې تم شو. ما موټر ودراوه او کوز شوم. هر څه چې مې سترګې غړولې سرويس نه ښکاره کېده، د واورو طوفان او شمال هر کار ناشونی کړی و. ددالان لاندې ځای لا تور و او زه دوه زړی وم چې ترې ووزم که نه. مګر د سرويس ترې تم کېدو و سوسه راا چولې وه. په همدې کې مې د لرې ځايه يو غږ واورېد. بيا مې هم د دالان نه هر څومره سترګې خښې کړې، غير له سپينو واورو بل څه نه ښکاره کېدل. زياتی بيصبره شوم خو د سالنګ دواورې مې اورېدلي وو چې ډير خلک، حتی کلينران، چې يو څو قدمه د موټر نه لرې شوي دي، بيا يې لار نه دده موندلې. د دالان نه بهر واوره تر زنګانه رسيدلې وه او وريالا په زور کې وه. يو ناڅاپه مې دشين تاغي تول باکس ته پام شو چې هلته يوه اوږده رسۍ هم کړۍ کړۍ پرته وه. وېرېديم چې د جنګلک د ورکشاپ خلکو او يا بهادر خان به هغه بيځايه کړې وي، خو چې مې تول باکس خلاص کړ، پړی هما غسې کړۍ کړۍ پروت و. د هغې يو سر مې د شين تاغي د وريورې او بل د ملا پورې ټينګ کړ، د بوتل غوټه مې وروا چوله او د دالان نه د غږ په لوري ووتلم. موزې مې نه وې او ايله بيله مې بوټان د واورو لاندې په پښو کې ټينګولی شول. په واورو کې روان وم او ډېر وېرېدم چې د سړک نه کوز درې ته ونه رغړم، ځکه چې سړک د غير

سر ک نه چنداني نه پېژندل کېده. يو څو متره لا نه وم تللى چې بيا عږ راغى، په احتياط مې ځان د سر ک څنډې ته ورساوه او کوز مې درې ته کتل، گورم چې، لکه مور به چې د هلکتوب په وخت کې په تشت، پتنوس، او کله لا هم هسې په کو نوړى د واورې د پاسه ښويندئ کولې، يو وړو کى کنډو کوز ښوېدلى. ډېر لرې يو تور شى ښکارى. زه پوه شوم چې سرويس کوز خطا شوى. پړى دومره اوږد نه و چې زه ورکوز شوى واى او که واى هم زه بيا څه د تورې بنگړى وم چې تولې سپرلى به مې راخيژولې واى. په همدې فکر کې وم چې يو وړو کى تور شى ترستر گو شو چې پاس راخيژي. چې نژدې شو نو گورم چې بنيادم دى او په خا پوړو راځي. ما ورغږ کړ چې وريب مه ځه، په ښى خواته راځه، مه وار خطا کيږه. کتل مې چې په رښتيا يې لار زما خواته کږه کړه، خو رفتار يې شيبه په شيبه سستېده او په هر څو قدمه کې به يې دمه کو له. ما هم تر هغې چې پړى رسېده ځان کوز وروڅکاوه. چې څو قدمې ته وررسيدم، نور نو هغه له حاله لويدلى و او پس د ډيرې اوږدې د مې چې نژدې د نوې واورې لاندې پټ شوى و، په خاپوړو يو څو گامه نور هم پاس راغى. ما لاس وراوږد کړ او لستونى يې په لاس راغى. کش مې کوده او بيا مې نو پړى د هغه نه هم چاپير کړ او په مدار مدار پاس راختو. د پړي د شليدو وېره هم راسره وه، ځکه همدا زموږ د ژوند يوازينى مزى و. د همدې پړي په زور سر ک ته چې اوس واوره تر نامه رسيده راوختلو او د څو ځلې د مې نه پس دالان ته ورسيدو. په غيږ کې مې شين تاغى ته وخيژ اوه.

هغه مې په بستر واچاوه او بيا مې يې چې د سر او پښو نه واورې پاکې کړې پام مې شو چې ښځه وه.

اووم څپرکی

غاښونه يې د يخنۍ نه سره لګيدل. اول کار چې ما وکړ، د بسترې نه مې قديفه را واخيسته او ددې د بستر مخې ته مې پرده کړه. د ځان سره مې ويل، زوی يې مړ کړې، په دې حال هم ستر. بيا مې د بکس نه لويه توليه را واخيسته او د پردې نه شا ته مې دې ته ور کړه «واخله، اول خپلې جامې وباسه، چې تولې خيشتې دي. په دې باندې ځان وچ کړه.» بيا مې نو خپل پاک کميس او پرتوګ د بکس نه واخيستل «بيا نو همدا جامې واچوه.» ناڅاپه مې پام شو چې د ښځې به پښتو نه وي زده، خو بيا مې ويل، تکه توره بلا ور پسې. شيبه پس را وو تله، خو د سړو نه ريږديده. کمپله مې ترې تاو کړه او ورته و مې ويل «اوس ګرځه، چکروهه، چې لږ وينه دې په رګونو کې و غړيږي، مګر هغه د چکر څه چې د دريدو لا نه وه. ځان يې په بستر کې واچاوه او لنډه لنډه سا يې ايستله او ريږديده. د پلار نه مې اوريدلي وو چې د کوم کوچي کيسه يې کوله چې همداسې يخ وهلی و او خلکو په ليمڅي کې تاو کړ او په مځکه يې داسې رغړاوه لکه غړه که چې ښځې موښي. ايله يې په رګونو کې وينه وځغليده. پلار مې ويل په داسې وخت کې د ژوند علامه دا ده چې د وجود سوی شروع شي، ځکه پخوا هر څه کرخت وي. يو خبرداری دا و چې بنده خوب ته پرې نږدې. ما هم همداسې په کمپله کې تاو د موټړ په

غولی واچوله او د غړه کې شاربل مې پیل کړل. ورو ورو مې کټل چې د نجلۍ سارا شکل آرامه او منظمه کیږي. د پلار د نصیحت سره ما هم تر هغې شاربله چې د سوي زګیروي یې وختل.

بیا مې په کټ واچوله چې آرام وکړي. د هغې د لاس او پښو سوي شروع شوي وو او ژړل یې. څو ځلې مې زړه وکړ چې پښې یې کښېکاږم، خو بیا به لاس نیولی شوم. د شین تاغي په نغري باندې یو لوی چایجوش و. هغه مې د اوبو نه ډک کړ او به مې تودې کړې او په یوه کاسه کې مې اول د نجلۍ په پښو سرې او به وا چولې او بیا مې ورو ورو تودې او به پرې تویولې. زه هم نه پوهیدم. پخوا هیڅکله د داسې حالت سره نه وم مخامخ شوی، څه مې چې په پوهنځي کې لوستي او اوریدلي وو هماغه مې کول. نور شی خونه و، تینګ سور چای مې په کاشوغه غوړپ غوړپ ورکاوه او دې ته یې هم لکه چې خوندور کړی و، چې زه به لږ ځنډ شوم نو د چای پیالې ته به یې سترګې کږې وې. د بهترۍ یوه علامه دا هم وه چې لر او بر یې د شین تاغي چوکیو، کړکۍ، نغري او نورو سامانونو ته وکتل او بیا یې زه هم په سترګو وتللم. ما ورته وویل «ته نو اوس کرار آرام وکړه او زه یو ځلې بهر وځم».

رسۍ مې را واخیسته چې ګوندې یوه ستوې یې کړم چې لږه اوږده شي. همداسې مې یوه ستوې کوله او تر ملامې تاووله دا کار مې وکړ خو ویریدم چې اوس به نو پړی او مړی اوسست شي. یو سر مې بیا تینګ په ورپورې و تاړه او بهر ته شوم. واوره لا د پخوا په شان په زور کې وه. د

برنډې نه وو تلم او په خپل اټکل مې ځان هغه ځای ته ورساوه چې سرویس ترې ښوییدلی و. واورې هر څه پټ کړي وو. په توکل مې لاندې ښوییدل شروع کړل او تر هغې تلم چې زیاتی نو پړی ترنځ شو. هره خوامې وکتل، خو د سرویس درک نه و. غږ مې وکړ، خو چو په چو پیا وداو یوازینی غږ دواورې شرنګی و. ښایسته شیبه ودریدم چې ګوندی کوم تور ځای صحیح کړم، هیڅ شی نه و. زه هم یخنۍ وارخطا کړم. بیرته مې قدم په قدم ځان پاس راوڅکاوه او د پړي د شلیدو ویرې پسې واخیستم، ختل مې نور هم سو که کړل، هسې نه چې وښوییږم او په مزي زور راشی. چې پاس وختم نو داسې وم، لکه د واورې ښیره چې موږ ماشومانو جوړوله او د پوزې په ځای مو ګازره یا د جوارو توکه په مخ ورخښوله. په برنډه کې مې کالي ټک وهل، خو پښو مې لکه چې اورېې اخیستی وي، سوی کاوه. په تادۍ مې د موټر د څنګ نه د هغه آنتن د برنډې نه بهر خواته راکش کړ چې د کانکریټ نه بهر ووځي او په بیړه موټر ته وختلم. ښځه په بستر کې وه. زرمې لږ اوبه وایشولې او سره پیاله مې په لاس، کې د ټکور په شان ښه لګیده. د چای سره لږ سړی وزمه شوم. د شین ټاغي د ننه هوا تیاره کیده او د موټر کړکۍ هم براس نیولې وه.

ښځې سترګې پرانستلې او وچته کښیناسته. ما ورته وویل، «ته کومه ژبه کوې؟ کدام زبان یاد داری؟» هغې په کمزورې موسکا وویل، «پښتو» ماوویل، «ښه نو زما خبره په غور واوره! زه لاړم، کوشش مې وکړ، د سرویس پته ونه لګیده، لکه چې واورې پټه کړې ده، څوک مې

ژوندي بيا نه موندل. » هغې سر وښوراوه او نور څه يې ونه ويل. ما دوام
ورکړ، « خبره ورانه ده او که دا برنده نه وای زه او ته به هم ختم وو. نو
داسې به وکړو چې خدای يې کوي. » هغه منتظره وه چې زه ورته خپل
پلان ووايم، خو ما کوم زيری نه درلود او ومې ويل « اول خو دا چې موږ
اوس ژوندي يو او تر څو دا برنده نړيدلې نه وي غير د يخنۍ او لوږې نه
بل خطر نشته. يو څه شيان خو دلته راسره شته، نغری هم لرو او اوبه هم.
د موټر تودولو چل هم راځي خو خدازده موږ به څو ورځې، يا څو هفتې
دلته نښتي يو، دومره تيل نشته چې بخاری چالانه کړو. بس په همدې
يوې بړستنې او کمپلې به گوزاره کوو او گورو به چې خدای څه کوي. » ما
لاخبره خلاصه کړې نه وه چې دا خوب وړې وه. دموټر هوا په څو ځلې
خلاصولو او تړلو د يخچال په شان سړه شوې وه او ماچکر وهل شروع
کړل. چې پوره اته بجې شوې نو د ديوال نه مې د مخابرې ماشين راوښکه
او ميز ته کښيناستم. د څو اشارو نه پس د هغې خوانه ځواب راغی.

« چيرته يې، موږ درپسې خپه يو »

« په واورو کې گيريم، در ختلی نشم. »

« موږ هم ويريدو. بيا به سره گورو. »

« سره گورو به »

زه پوه شوم چې درې ساعته پس بيا بل هدايت راکوي. ماشينگی
مې بيرته په ديوال کې پټ کړ. ښځې په کرار کرار سارا ښکله. ځير مې
ورته وکتل چې دا به څوک وي. بالاپوش او پتلون خويې د کليو د ښځو

نه و. په رنګ بدو کې نه وه. اوږدې تورې څنې يې لاخيشتې او خورې ورې پرتې وې. اوږده تور بانه يې د غنم رنګي مخ او جګې پوزې سره جوړېدل. وروځې يې، لکه چې په نوسي ليندۍ کړې وې، د سترګو خواته پرېږې او بلې خواته نرۍ.

لاسونه مې د سړو د زوره سره سرويل او په غوسه وم چې يو بسترو، هغه هم دې ښاري شيشکې رانه واخيست.

پوره په يوولسو بجو د مخابرې شرهار شو. زرمې ماشين راو کيښ. ډاکتر زرور و.

«د شين ټاغي مخه بيرته ګرځولی شې؟»

«کوشش خو به وکړم، چې لږه رښا شي.»

«بس بيرته کوز شه، په هغه زړه لار راشه.»

«هلته هم د شيبر نه سر کې د شنبل تنګی دی چې په اوړي کې هم کنګل وي.»

«شيبر ته مه ځه، په دواب ميخ زرين کې، به زموږ سړي درته ولا وي.»

«يو ميلمه هم لرم.»

«ناممکنه ده.»

«بس دواړو د مينځه راووت.»

«رخصت يې کړه.»

«نه کيږي. سيا سره ده.»

«سیاسره څه مرگ غواړي ؟»

«بس دواورو نه راووتله. موټر یې اوښتی و.»

«رخصت یې کړه، امر دی»

«نه کیږي.»

«مه خو ګیانۍ کیږه، ختمه یې کړه، امر دی. په دو آب کې به سره خبر شو»

مخابره هم ختمه شوه. ماشین مې ځای په ځای کړ. ډیره شیبه د سرو له لاسه په موټر کې لړ او بر ګرځیدم. د ښنو ګوتو مې سوی کاوه. ناڅاپه ښځه په بستر کې کښیناسته، لړ او بریې وکتل، په لوړ غږیې ناري کړې «زه چیرته یم؟» ما وویل، «آرامه شه. ته په سالنګ کې، په موټر کې په بستر کې یې.» په چرت کې لاړه او بیا یې ځان راټول کړ او بیرته پریوته، خو چې ما ته یې وکتل چې ولاړ یم نو وې ویل «بل بستر نشته؟»·

ما وویل «نه، د شپې هم څه نه دي پاتې، څمله.» هغه پریوته خو څو شیبې پس بیرته راپاڅیده او په نري موسکایي وویل، «په دې بستر کې خو دواړه ځاییږو؟» ما د شرمه ورته نور کتلی نه شو شامې ور واړو له، «چه ستا خوب پوره شې، بیا به زه سره ولګوم.»

سهار مهال واوره ودریده. ما چای دم کړ، یو څه وچې شودې وې هغه مې ور ګډې کړې، وچه ډوډۍ مې چې راوړې وه اوس داسې کلکه او ګګړه وه، لکه داریا. هغه مې په نغري تاوده کړه. ښځه هم زما په ښکالو

راکښیناسته او د کوڅیو په چوتي کولو یې شروع وکړه. هغې ته مې د شو دوچای او یوه ډوډۍ بستر ته ور وړه. او ما نغري ته هم ځان گرم اوه او هم مې سبناري کاوه. وروسته راپا څیده او د سیلانیانو په دود په نغري و گرځیده، د کړکۍ نه یې بهر دواورو او پرقنده لمر ننداره وکړه. بیا یې ماته وکتل او په خندایې وویل، «اوس نوستا د خوب وار دی.» ما نور ست ته ونه کتل او بستر ته وختم.

مازیگر مهال مې کوشش وکړ چې د موټر مخه کوز پلو واړوم، خو په برنډه کې دلته هلته باد واوره دلۍ کړې وه او کنگل شوې وه چې د بیل زور هم چندانې وربانډې نه رسیده. په شوا خون مې ترماښامه یو څه مځکه توره کړه خو بیا مې خپلې بې عقلۍ ته پام شو چې که مخه یې راوگرځوم بیا هم د برنډې نه بهر لر او بر په سرک ترنامه واورې پرتې ذي او چیر ته موټر وربانډې تلی شی؟ چې موټر ته وختلم نو د سره کړي زرک بوی و. دا زما وروستی زرک و. ښځې هر څه تیار کړي وو او دواړو په کراره او په اشتها وخوړل. د چای په وخت کښ مې هغه پوښتنې شروع کړې چې په زړه کې مې یې غمباده جوړه کړې وه.

«اوس خو په یوه قفس کې لویدلي یو، نو څه دې ویل چې یو بل وپیژنو؟»

«تاوار راباندې ړومبی کړ. ما هم همدا غوښتل. زه به د ځانه درته ووایم. نوم مې دی ترینا، په ما دا نوم بد ولگید.

«ترینا خو فرنگی نوم دی یا به روسی وي.»

هغې وخندل « په اصل کې شاترینه وم خو د نازه مې کور کې ترینا بولي. پلار مې مدیر یار مامد خان د سپین زر شرکت د محاسبې مدیر و. خاوند مې نور الله نخباف... »

پوه شوم چې د ښځې پرچمي کورنۍ ده، او میړه یې د امین ورور، عبدالله امین، په خپل امر په کندوز کې اعدام کړی و. خو هیڅ مې و نه ویل. هغې دوام ورکړ، « میړه مې ظالم. امین وواژه، مور او پلار مې کابل ته کډه شول. په کندوز کې مځکې لرو، زه یې په حاصل پسې راغلې وم. وریژې مې خرڅې کړې او بیرته کابل ته روانه یم. » نوره نو غلې شوه. ما وویل، « زه ډاکټر محب الله یم » هغې په خندا وویل، « بس چې دا موټر مې ولید، و مې پیژندې. د کندوز او خان آباد ترمینځ دومره لاره نه ده، ستا د موټر ډنډوره ټولو ته رسیدلې وه. اوس دې ولې د ډاکټرۍ نه موټروانۍ ته ترفیع وکړه؟ »

« ډاکټرۍ ورکه کړې او د سوال کشکول یې ورک کړې چې هر مریض ته دې نیولی وي. د مریض پیسې داسې وي، لکه د مړي خیرات. اوس کابل ته روان وم چې موټر څه عوارض پیدا کړي، او بیا نو زه پوه شه او د سرویس موټر واني. »

شاترینې په خیر راته وکتل او بیا یې مرموزه موسکا وکړه، « د مجاهدینو سره خو به کار نه کوې؟ » ما وویل، « نه، اشرار ګوره او ما ګوره، که هغوی راغله بیا به د ډاکټر په ځای کوډګر او حکیم جیان د خلکو علاج کوي. » شاترینه یوه شیبه غلې وه او زما د خبرو جاج یې

اخیسته. بیا یې نو داشتی راخوشې کړه، «نوبیګادې د چاسره، ګره ګته، ګره ګره، ګته، تلګرافي مخابره کوله؟»

د ځان سره مې وویل، محب ګله، لاړې. ایله مې په مخابره کې د ډاکټر زړور نصیحت ته پام شو چې ښځه ختمه کړه. اوس نو دا ضروري شوه. پخوا مې داسې ګڼله چې دا به په دوشي کې چیرته ښکته کړم او زه به دوسلو سره دو آب ته روان شم. مګر اوس د ښځې ژوندي پریښودل د ملي مقاومت سره خیانت و. په هغه شپه مې شاترینې ته هیڅ ست و نه کړ او پخپل بستر کې پریوتم. څه شیبه پس دا هم راغله او د بستر په څنګ کې کښیناسته. د سړو نه ریږدیده او زه ترستوني په بړستن کې پټ وم. ډیر وخت همداسې غلې ناسته وه او بیا چې ما شاور واړو له دا هم پاڅیده او د زګیرویو سره یې په موټر کې قدم وهل شروع کړل. ما ته خوب نه راته او په دې فکر کې وم چې په ښځې څه چل وکړم. یوه لاره یې داوه چې د برنډې نه یې وباسم او بیا یې کوز ورغړوم. بله یې دا چې همدلته یې [illegible] کړم.

مګر په زړه کې پوهیدم چې یو هم آسان نه وو. ما چې په هلکتوب کې مرغی حلالوله هم به مې مخ بلې خواته واړاوه. پلار مې د نورو په روایت یو څه ناړامی او خونونه کړي وو، خو هغه په ځوانی کې وو، په خوګیانو کې. کتغن دده نه هم د نورو په شان مړیي (پسه) جوړ کړی و. مور خو مې داسې وه چې زه یې نه پریښودم چې ما ښام چې مرغی ځالې ته راځي، هغه وولم. خو له به یې راته جینګه کړه او په ژړه غوني آواز به

يې وويل: « مه کوه، خواره کې، خپل کور ګـنګې ته يې پناوړې ده. واړه سـوز ګـوري بچـوړي به يې ورتـه نـاست وي چې اوس به مـې مـورکـې راځي. »

بيـا مې وويل چې اوس د افـغـانسـتـان د مرګ او ژوند سوال دی او زمـا وړې انګيـرنې يکې نه ځـايـيږي کـه دغـه وسلـه زه و نه رسـوم او يا حکومت پرې پخوا د پخـوانه خبر شي، نو ګـويا پـه لوی لاس مـې ملي مقاومت مات کړ او د خيانت دا کړی به تـل په غـاړه ګرځوم. شـاترينه، لکه کوکری چې د کوټې نه بهر پاتې شي سونګيده او لر اوبر ګرځيده. ما د ځـانـه سره ويـل چې دروس نـانـځکې، اوس سـالـنګ تـه نځـا کـوه. خو د ځـانـه سره يو څـه همـاغـسې خجـالـت وم چې پـه وړکـتوب کې بـه د نورو د لـومـونـه د مرزانو د غـلاکـولو نه پس راتـه پيـدا شـو. د کـوزې درې نـه د ليوانو غم لړلې سـاندې راتلې او کله به داسې شور مـاشور شو، لکه يو د بل سره جنګونه کوي. پوه شوم چې دا بلاوې د شاترينې د سرويس پـه مړو لـګيـا دي. د تـنـهـايې او د پيـړيو د نـامراديو څپـه هم د خـوب پـه شـان را بـاندې راتـلـه. يو ځلې مې کـتل چې راغلـه او پـه بستـر زمـا شـاتـه رانـنوتـه زه اريان شوم چې اوس به څـه کـوم. زه يې د مرګ تـابيـه نيسـم او دا پـه بسـتـر رانـنوځي. يو عجيبه وږمه ترې راتله، د پردی بوی. ډاکټران پوهيږي چې هر بنيـادم ځـانـلـه بوی لري چې پخپـلـه پرې نه پوهيږي خو، لکه د ګـوتو نښـه د همـاغـه بنيـادم د پيـژنـدو عـلامـه وي. سپي او غـوا هم خپـل او پردی پـه همـدې پيـژنـي، خپـل بچـي تـه پـې راپريږدي او پردی وشړي. پـه اولـه کې

سره نیولی او شخ پروت وم خو ورو ورو بستر تو د یده او ورسره د خوب ځپې راتلې. نه پوهیږم چې د ځوانۍ ځپه وه او که د یخنۍ زور، خو لکه موږ به چې په هلکتوب کې د شارو د بچي د پاره د ملخانو د نیولو تکل کاوه، په گونډو به کرار کرار ورنژدې شوو چې رانه تېوپ ونه کړي، شاترینه، لکه زنځه ورو ورو راوښوییده، او ما هم ځان ترې لرې نه کړ. سهار مهال رنگه بنگه په غېږ کې راته پرته وه.

* * * *

په خوب کې مې یو څه ښکالو واوریده او چې راویښ شوم نو یو قسم کریغې او غرهارۍ وې چې کله به راغی او کله به غلی شو. په ځای کې کښیناستم. شاترینه مې ولیده چې د چای د پاره اوبه ایشوي او د کړکۍ نه بهر خواته گوري. پاڅیدم او د موټر نه کوز شوم. دا هم راپسې راغله. لمر داسې د واورو د پاسه ځلیده چې سترگې مې و بریښیدې. هیڅ شی نه ښکاره کیده. بیرته موټر ته ننوتو او نیمه وچه ډوډۍ چې د یخ د لاسه گگړ گرځیدلې وه او زموږ وروستۍ ذخیره وه په شریکه په چای کې لمدوله او خوړله مو. یو نیم غبر او د موټر غرهارۍ لا هم را ته. بیا ووتلو او داخلی مې یو تور لوگی ترسترگو شو چې د کوز له خوا په هوا او بیاورک شو. شاترینې ته مې وویل «تاهم دود ولید؟» هغې وویل «هو، لکه چې د کوم موټر وي». ډیره شیبه پس د یوه ټراکټور د دود نلۍ په یوه کږ-لیچی کې راپیدا شوه او بیرته ورکه شوه. اوس نوموږ دواړه احساساتي شوي وو، هغې زما لاس نیولی و، درگرده یې سولا وه. ناڅاپه ټراکټور

را پیدا شو او دا ځلې موغوند ولید. د هغې تر شا دوه نور ټراکټوران نه وو. د سرټراکټور د سرک په مینځ کې پل ایسته او وروستني یې هر یو د سرک یوې خواته سره غبرګ روان وو او واوره یې د سرک دواړو غاړو ته غورځوله. مګر ما ته یې یون د میږي ښکاریده، ویریدم چې بیرته ونه ګرځي، پړی مې را واخیست، ملامې و تړله او غوښتل مې چې ورپسې ورشم خو شاترینې مې لاس ټینګ ونیو، «مه ځه، یو ته یې، چې تا هم رانه واوره وخوري بیا به څه کوم؟» یو څه حیران او ټکنی شوم. په غوسه مې وویل ،« تا راسره څه پې پرینښې دي؟» خو هغې نه خوشې کولم. عجیبه ده چې د شاترینې لاسونه هم پاسته وو هم محکم.

ناچاره مې پړی له ملا خلاص کړ او بیرته موټر ته وختم چې یو څه مې د زړه د رزا کمه شي. هم نجات ته خوشاله وم او هم ورنه ویریدم چې په ماپسې نه وي راغلې. د کړکۍ نه مې مخکینی ټراکټور ولید د برنډې بهر ځای ته راورسید. شا ترینې ته مې وویل چې ته ځان خلکو ته مه ښکاره کوه، زه ورکوز شوم. که ګورم یو سورسرې روسی د ټراکټور په جلوناست دی. کمیس یې په ځان نه و، سګرټ یې له خولې ځنګیده. روسانو د خپل دباو د ښودلو د پاره په ژمي کې همدا سې نمایشونه ورکول. کله به روسي چې نیم به لغړ و واورې په ځان موښلې او سپرلیو به یې د سالنګ په ژمي کې ننداره کوله. مګر دې هم نتیجه نه وه ورکړې ځکه خلکو به د همدغو باټو روسانو پسې ویل چې د خوګ غوښه یې خوړلې، ځکه په ځان نه پوهیږي. ترڅنګ یې یو افغاني معابر و چې ټول

په سرجی جا مو کې پټ و، جرابي خولی یې وه چې یوازې او بلنې سترګې او خوله یې ښکاریده چې براسونه ترې ختل. دواړو په روسي خبرې کولې. اوریدلي مې وو چې هر روسي ځانله یو افغاني ګوډاګی درلود. د ترجمان نه مې پوښتنه وکړه چې تونل به کله خلاص شي. ده روسي ته ترجمه کړه او روسي داسې په زوره وخندل چې د خیټې ګونځې یې سره وپرپیدلې «تونل؟ زرخلاصیږی. په دوو درو هفتو کې، غم یې مه کوه.» بیا جدي شو او په ګوتو یې ورځې شمیرلې، دوه ورځې ترتونله، بیا لس یا دوولس ورځی، د تونل جنوب ته ترجبل سراجه .... » ترجمان وویل «ایله په دوو ورځو کې د خنجان نه دلته ورسیدو. هغې خوا خو واوره بیخي زیاته دده. نو ښه به داوي چې د موټر مخ واړوې او بیرته خنجان پلولاړشی.

په لاس مې شوروي ته هغه واوره و ښوده چې لاهم د برنډې په مینځ کې د موټر شاوخوا خره وه. هغه تراکتور پرې راپریښود او پاکه یې کړه. ما د موټر مخ بیرته کوز پلو راواړاوه. پخوا تر دې چې روان شم ترجمان ته مې وویل «لس شل متره بره خوا سرویس د سپرلیو سره کوز لویدلی دی چې خبریې واخلئ چې څوک ژوندی دی او که نه.» نور مې د هغه ترجمانی او دروسي ځواب ته ونه کتل او موټر مې روان کړ. له پیچو مې چې پناشوو، شاترینه د بسترنه راغله او په څنګ کې مې کښیناسته. په خنجان کې تم نه شوو او ماغوښتل چې په بیړه ځان دوشي ته ورسوم چې له هغه ځایه زړه لاره ونیسم. شاترینه خوشاله معلومیده او ځان یې بې

سببه رانژدې کاوه. چې ما په اوږه پورې وهله دی را ته په معصومانه خندا وویل، « ډیر تیز روان یې، د موټر ټکان مې خوځوي. » ما ورته ونه ویل چې دا څنګه ټکان دی چې بلې خواته دې نه ټیل وهي او نژدې ده چې زما په غیر ـنې دې کښینوي؟ تر دوشي پورې مې په زړه کې د شیطان او رحمن مقابله وه. وژنه یې، مه یې وژنه. د اسلامي احکامو نه نیولې، ترپښتني عنعناتو او حتی د شاعرانو او حکیمانو پورې ټولو ته مې روی وروور. نه پوهیدم چې کوم امر د شیطان دی او کوم د رحمن؟ که قسم ورکړم چې چا ته به د مخابرې حال نه وایې، نو د پرچمي په قسم څه اتبار؟ که یې وژنم، د هغه شاعر خبره راته ولاړه وه چې « تو از چنگال گرگم در ربودی* چو دیدم عاقبت خود گرگ بودی. » په دې خو خوشالي نه وه په کار چې د مخابرې په موضوع نه وه خبره. پخپله مخابره د اعدام د پاره کافي وه. بوې خواته دا متل راته ولاړ و چې مار وژلی ښه دی او کار کړی. بلې خواته خوګیانې واله وه چې هغې بله سرنده غبروله. د خنجانو نه کوز هوا نرمه شوه. واوره نه وه او د سرک سیند لورې کوز هلکانو د شولو په پټیو کې چې اوس یې مازې سوارې (وې) پاتې وې وري پیول. داسې راته ښکاره شوه چې نجلۍ زما په اندیښنې پوهیږي. هغې هم ځان را ټول کړی و او په فکر کې ډوبه وه. مازیګر دوشي ته ورسیدو. د بازار په لر سر کې مې موټر د سیند په غاړه ودرواوه. ورته و مې ویل، « شا تریني. ته همدلته کښینه چې زه لږ زهر او مرګ راوړم چې دواړه د لورې نه مرو. » هغې وویل، « زه به هم درسره لاړه شم؟ » ما

وویل، «نه. زه د سیاسرې سره په بازار کې په چکر روږدی نه یم.» هغه موسکه شوه او نورېې هیڅ ونه ویل. ښکته شوم او یوه آشنا هوټل ته لاړم. هوټلي ته مې پس دروغ‌بږنه د شلو سرو کړو زرکانو فرمایش ورکړ. هغه راته په حیرانتیا موسک شو، خو وریتول یې شروع کړل. خپل شاگرد یې واستاوه چې یو څه زرکان د نورو هوټلونونه پور کړي او شل تودې ډوډۍ راوړي. په هوټل کې د مسافرو گڼه گوڼه وه چې د کابل په نیت روان شوي او د لارې د بندیدو د لاسه دلته دوشي کې گیر پاتې وو. اکثریې چپن والا، موزي او کلوشې والاوو. خپلو بسترو ته یې تیکه کړې وه او چایونه یې څښل. د ټولو ماته پام و چې په شلو زرکانو څه کوم. زما په ساده گۍ او ښاری توب تخنیدل. د شلو زرکو په پیسو روغ پسه کیږي. ما یوه گرده ډوډۍ د هوټلي د څنگ پیچلي دسترخوانه واخیسته او په ولاړې مې شخوند پرې واهه چې گورم دوه منصبداران، چې سرې پټۍ یې په گریوان او بازوگانو لگولې وې هوټل ته راننوتل. ماټکان و خوړ او د هوټلي سره په خبرو شوم چې مخ مې و نه ویني. خو چا په شاوټپولم. مخ مې واړاوه او د ټوکمار منصبدار په لیدو مې غونی زیږ شو. د ځانه سره مې وویل «لا حول ولا، صورته، تیږد شه» او روغبړ ته مې خوله بیرته کوله چې هغه رابانديږ ومبی شو، «او هو، زموږ د کندو شاته ختېختې راغلي دینه. ته د کیله گي نه په درو شپو کې ایله تر دوشي راورسیدې او که دې بیا موټر عوارض پیدا کړل؟» ما کوشش کاوه چې غبږ کې مې ریږد ونه ویني او په سالنگ کې د بند پاتې

گیدو کیسه مې ورته وکړه. په همدې وخت کې هوټلي راباندې غږ کړ چې زرکان تیار دي. تهوکمار منصبدار ډ ک پتنوس ته، بیا یې ما ته وکتل، «زه پوهیدم چې ته سرمایه دارېې، خو په دې نه پوهیدم چې په یو سر دوه لس زرکان ګروت کوې او که سپرلی لرې؟» ما یو ګونګ ځواب ورکړ «دواړه صحیح دي.» زر مې هوټلي ته پیسې ور کړې، ده او دده ملګري ته مې په لاس سلام ورکړ او په داسې قدمونو چې بیړه ترې ښکاره نشی، راووتلم. په منډه موټر ته ورغلم. شاترینې میزصفا کړی و او په غوره کې ناسته وه. د زرکانو او تودې ډوډۍ بوی ته یې د شوقه سترګې پټې کړې او بې د بسم الله یې پیښبه وربانديې وکړه. زما اشتها لاړه وه په خپله مخه. د ډرایور سیټ ته ورتلم چې په بیړه موټر روان کړم، خو ګورم چې تهوکمار منصبدار مې مخې ته شین شو. دالا څه چې پاس راوخوت. د ښځې په لیدو یو څه تهکنی شو خوسړی ډیر جدی معلومیده او وار د وارد یې شروع وکړه، «خور جانې ته به لږ د موټرنه وو ځې چې زه د محب الله خان سره یو څو خبرې لرم.» شاترینه هیڅ وارخطا نه شوه، وې ویل «نه، زه نه کوزیږم. ته خپلې خبرې کوه.» منصبدار ما ته وکتل او بیا یې بې مقدمې وویل «ښه ده. ته په موټر کې مخابره لرې؟» ما په خندا ځواب ورکړ، «که لرلی مې، تا ته به مې مخابره کړې وای چې په یوه هلیکوپتر کې زرکان رااستوه او د سالنګ د یخنۍ نه مې بچ کړه.» منصبدار دې تهوکې ته ونه خندل، «د همدې سیمې نه ورمه شپه کابل ته مخابره شوې ده.» ماوویل «زما یې پرې څه؟» هغه وویل «تا به

کړې وي. » د «به» د استعمال نه پوه شوم چې سړی د شک په حال کې دی. ما هم پیشنزو وکړ، «په خلقي نظام کې خو دزد گفتن او بربستن نشته، نو ته څنگه په ما ناطقه حکم کوې؟» هغه وویل، «ناطقه حکم نه کوم. دغه مخابره یاد کوم موټر نه شوې ده چې که دا کار شوی وي نو ستا موټر د ډیرو بد او بلاو نه ډک دی. او یا به د کوم کور یا بل مرکز نه شوې وي، چې زموږ نور ملگري یې په لټون کې دي.» شاترینې خبره پکې گډه کړه، «مخابرې څه ویل؟» منصبدار وویل «خدازده، څه شفر به وو ما ته یې مضمون معلوم نه دی، بس وظیفه را کړ شوه چې د دوشي او سالنگ ټولې توابې وربسې وغواړم. حتماً د اشرارو لاس پکې دی.» زما زړه درزا شروع کړه. خوشاترینې په مفصل ډول ورته د سرویس د اوبنتو او د خپل نجات کیسه تیره کړه او بیا یې وویل، «دادرې شپې کیږي چې زه په همدې موټر کې یم.» منصبدار ورته وویل «خورې، پوښتنه عیب نه دی، ته څوک یې؟» شاترینه موسکه شوه او د جیب نه یې یو عکس لرونکی کارت را وایست او منصبدار ته یې ورکړ. منصبدار د هغې مخ او شا او امضاگانې په دقت وکتلې او بیا یې وویل، «ملگرې ترینا، موږ ټول د تادنامه او انقلابی کارنامو سره آشنایو. ستا خاوند چې امینیانو مړ کړ هغه د ټول کندوز ولایتی آمرو. موږ هم د امینیانو ستړه وایستله او کلیمه گوی مو وربرې نه ښود.» ما په تعجب شاترینې ته وکتل خو هغې خپله معصومانه موسکا راباندې ازمیله. ټوکمار منصبدار په ډیر احترام وویل «ملگرې ترینا، زما گستاخي معاف کړه، نه مې

پیژندلې. » شاترینې په رسمی لهجه وویل، « فرق نه کوي، موږ ټول باید د انقلاب ګټې تر هر څه مقدمې وګڼو. » منصبدار وویل، « که ستا اجازه وي موږ به دد غه سړي موټر ولټوو چې د مخابرې ماشین پکې شته او که نه. » شاترینې په آمرانه لهجه وویل: « ما چې د خپلو درو ورځو کیسه درته بیان کړه هغه ستا د سات تیرۍ دپاره نه وه. ما ویل ته به پوه شې چې که مخابره شوې وای زه به پرې خبره وای. » منصبدار وړوکی شوی و خو بیا هم لکه ځیلي ماشوم د خبرې نه نه او ښته، « ملګرې، کیدای شي چې ته به هغه ساعت د موټر نه کوزه شوې وې او ده به مخابره کړې وي. » شاترینې ترخه خندا وکړه، « ته وایې د سالنګ په هغو ساړو کې به زه د موټر نه کوزه شوې وم او ده به بیا ماشین چالان کړی وي او هلته به په کابل کې سړی ورته تیار ناست و او دا ټول کارونه به یې کړي وي او زه به د موټر نه بهر یخنۍ کنګل کړې نه وم؟ په رښتیا چې د لینن خبره، په انقلابیونو کې هم احمقان شته. » منصبدار بیا خبرې ته ځان جوړاوه چې شاترینې پرې برچ وهل: « بس په حیا کې ښکته شه او که نه ستا آمر ته تلیفون کوم. » د ټوکمار منصبدار مخ تک سور شو، ژبه یې په شونډو څو ځلې راښکله خو خبره یې ونه کړه او د موټر نه کوز شو. شاترینې راته ځیر ځیر وکتل، « د مارکس دا خبره مې ډیره خوښه ده چې د نړۍ سالنګ ځپلو سره یو شئ او په زرکانو مزې وکړئ. »

خو ډوډۍ زما ترستوني نه تیریده. دادویم ځل و چې ټوکمار منصبدار د سپي په شان رټل شوی و، خو زه پوهیدم چې دا قسم خلک په

اسانه د خپل ښکار نه لاس اخیستوني نه دي. په ظاهره کې خو یې زما په کمزورۍ ګوته نشوه ایښوولی مګر د زړه په کوم ګوټ کې را باندې شکې و، لکه خوروړی سپی چې د فقیر نه چار چاپیره ګرځي او کله یې لستوني ته خوله واچوي او کله پایڅې ته، بس ګرځي چې چیرته به یې غاښ ونښلي. شاترینې ته مې وویل چې د دوډۍ سره راښکته شي او د سیند په غاړه دې ناسته وي چې زه په موټر کې تیل واچوم. د بازار په بل سر کې د تیلو ټانک وچې په لاس چلیده. دوه بوتلو نه پکې ولاړوو چې د ډبه کولو سره به یې ډک شو او هغه بل به په موټر کې تویده. هلته زما بیړه وه او دلته د بوډا ټانک والا متې د کړکي په شان وچې وې او چې به یې لس پمپونه ووهل بیا به ستړی و. زه هم ورسره کومکي شوم چې ایله مو په نیم ساعت کې ډک کړ. هسې خو دوه فالتو ټانکۍ لاډ کې وې مګر نامعلوم سفر په مخکې و او زه چې له آره بې زړه سړی یم، تل احتیاط کوم. هرې خواته مې کتل چې ترڅو کماره بلا بیا راپسې رانشي. چې د سیند غاړې ته ورسیدم شاترینه د ماښام په لمانځه ولاړه وه. تر اوسه یې زما جامې په ځان وې او د هلک په شانې ښکاریده. ما هم په بیړه چار اندام وکړ، دا اول ځل و چې پس له څلورو ورځو د مسحې په ځای اودس کوم. او په لمانځه ودریدم، بس فرض مې وکړل. په بیړه موټر ته وختم او چالان مې کړ. هغې سلام وګرځاوه خو بیرته ودریده او نیت یې وتاړه. ما ورغږ کړ: «لیونۍ نه وویلي چې دین د تولنې اپیم دی؟» خو هغې په اوږدو آیتونو لمانځه ته دوام ورکړ. د زیګمون فروید دا خبره را یاده شوه

چې د ښځې د تادې او ښېرې سره ورانه ده. چې خلاصه شوه نو اوږده دعايې وکړه يا به ما ته د حده زياته اوږده ښکاريده؟ ددې هم زما ښېرې ته پام شوی و او په زغرده موټر ته راوختله. د دوشي په پله تير شوو او زړه لا رمو ونيوله. سمدلا سه خو زما نيت دا و چې هر څومره چې کيدای شي د ټوکمار منصبدار نه لرې شم. نيم ساعت مو مزل وکړ او تر شا هم کوم څراغ راپسې نه راته. موټر مې د سړک نه کوز د سيند غاړې ته کوز کړ. هماغلته مې ماشين او څراغونه مړه کړل او د سيند غاړې ته کوز شوم، شاترينه هم راپسې راغله. دواړه مخامخ د سيند د غاړې په تيږو کښيناستو او شاترينې وويل: «اوس ددې پټ پټوني حکمت راته بيان کړه.» پس د ډيره فکره مې ايله د خبرې لړی جوړه کړه، «يو څو ساعته به همدلته يو چې شپه پخه شي. بيا دې نو بيرته دوشي ته بيا يم او همالته دې پريږدم. نور نو ته پوه شه او کار دې.» په تيارې کې مو يو د بل مخونه نشو ليدلی او دا حالت زما خوښ و، ځکه چې سترګې مې کتلی نه شوې چې ترې وشرميږم. هغې په تعجب وويل، «دلته مې په سارا پريږدې؟» ما وويل: «نه، خپل آشنا هوټلي سره دې معرفي کوم. هغه به يا کوته در کړي، يا به دې بل موټر کې سپره کړي چې بيرته کندوز ته لاړه شې او يا ...» هغې وويل «او يا څه معنی؟» ما وويل، «او يا به دې ټوکمار منصبدار ته وسپاري چې د خپل ګوند دې دی او کومه لار به دروښيي.» هغې پوښتنه وکړه «ته بيا څه کوې؟» ما په رښتيا هم ځواب نه درلود. و مې ويل: «زه ځواب نه لرم، بس ځان به چيرته پناه کړم، چې

د سالنگ لار خلاصه شي بیر ته به کابل ته روان شم. » هغې پس له ډیر فکره وویل : « ته وايې، هغه به در ته لار نه وي نیولې ؟ نورو تاڼو ته به یې خبر نه وي ورکړی ؟ که یوازې او جره وای، ورځه یو قسم به تیر شوی وې. دا ستا موټر خو د پټیدو نه دی. » ما وویل : « خدای راوستې ده. » بیا نو غلې وو. د تیارې د زیاتیدو سره د دوشي د سیند غړمبهار هم زیاتیده. د سیند نه پورې غاړې، له لیرې د چا د « کرو کرو » نارې راتلې. زه پوهیدم چې کوم آس یا بهاڼ د کور نه بهر پاتې دی او خاوند یې رابولي. شاترینې د شپې چوپایي ماته کړه، « ته به حال وايې، که به یې نه وايې، خو زه یو څه دریاندې پوه شوې یم. » ما وویل: « څه پوه شوې یې ؟ » دا هم، لکه خبره چې جوړوي، ډیر شیبه غلې وه. بیا یې وویل : « نوره نه پوهیږم خو څه پسات درکې شته. زما په تحلیل د مجاهدینو سره یې. » ما یې خبره غوځوله خو دې دوام ورکړ، « زما په خیال کوم پیغام یا کوم شی، مجاهدینو ته رسوې. مخابره خو دې ما ولیده مگر زما په خیال په دې موټر کې دې کوم شي پټ کړي دي. » زه هم حیران شوم او هم په خپلې ساده گۍ په غوسه. دا دومره شفرونه، دا اسرار آمیزه حرکات، دا بهانې او نمایشونه، ټول یوې عادي ښځې ایسته په ډیران کې راته و غورځول، ټول طلسم یې راله مات کړ. نور نو ماته د انکار یا اقرار د پاره څه پاتې نه وو. شاترینې زما وارخطا یی نه لیده خو زه پوهیدم چې دا پوهیده. د هیلیو یې سیل زمونږ په سر تیر شو او وزرو نو یې شرنگهار کاوه. د سیند پورې غاړه له کوم کلي نه د سور لنډیانو نول شروع شو او د سپو غپا هم

ورسره غبرگه شوه. د غوغړونو، لکه د تل په شان د يوازيتوب، خپگان
او د خپلې ناکامۍ د احساس څپه رابانديې راوسته. په دې بې پايانه او
بې غوره دنيا کې انقلاب، جهاد، مقاومت، هسې لوبې وې. سبا به مو ږ
يو هم نه يو او بيا به هم د شپې سورلنډي نو ليږي او د سپو به ورسره سوال
او ځواب وي. شاترينه هم، لکه چې زما په فريکونسي راغلې وه، هغه هم
غلې وه. ډير وروسته يې، په داسې غږ چې د شپې خاموشي خرابه نه
کړي، وويل: «که زه ووايم چې زه هم د مجاهدينو سره کار کوم و به يې
منې؟» ما وويل، «نه». دې وويل «سمه ده. که ووايم ستا د ايديال سره
خواخوږي لرم و به يې منې؟» ما وويل، «نه» دې وويل «د پړانگ او پانې
ترمينځ گيريې.» ما ومنله. «همداسې خوښکاري.» هغې کټ کټ
وخندل، «د وتلو چل درځي؟» ما وويل: «بس دومره پوهيږم چه تا بايد
دوشي کې پريږدم.» هغې وويل، «دا يې چاره نه ده. زه به قوماندان ته
څه وايم چې ډاکټر د سرويسه سره په کوم سيند کې لاهو شو؟» ما وويل،
«ورته ووايه چې ډاکټر د مجاهدينو سره کار کوي، مخابره همده کړې او
اوس په زړه لاره د کابل خواته روان دی.» هغې په خندا وويل «ستا سره
خو همدا ښايي. خو که دا مې کولی په دوشي کې يې ښه موقع وه. بله لار
راوښيه.» ما وويل «بله لار دا چې همدلته دې سيند کې لاهو کړم.»
هغې بيا وخندل «دا سيند خو د دوشي خواته بهيږي. هلته چې د
مشهورې پرچمۍ مړی ستا منلی قوماندان د اوبو نه راوباسي نو بيا به
ښه ترې خلاص شې.» دې خندل او ماته غوسه راتله. دې په جدي غږ

وویل «ډاکټر ګله ته اوس غوږشه. ته ښه سړی یې، نیک سړی یې خو د
انقلاب او توري سړی نه یې. په دې درو ورځو کې مې یو څه وپیژندلې.
که تاوژل کولی شوای، هماغلته په سالنګ کې به دې کوزه رغړولې وم
چې هیڅ بیلګه نه وای پاتې. ما په پوهنځی کې روحیات لوستي دي. تا
چې د ډاکټرۍ د پرېښودلو په باب دا با نه راوړله چې د سوال د کچکول
نه دې کرکه لرله داسې نه ده، ستا د مرګ او وینو نه ویره کیږي، نو ځکه
دې ډاکټري پرېښوده. » ما تري پوښتنه وکړه، « ته چې دومره فالبینه یې،
نو د آینده اټکل هم وکړه. » هغې وویل « دا فالبیني نه وه، د شواهدو د
مخې اټکل و. » ما وویل: « مارکسستان د هر شي د پاره ځواب لري.
بس د دیالکتیک منطق په ماشین کې یې واچوي او چې د ماشین نه وځي
نو علمي نتیجه ګیري شي. همداسې نه ده؟ » هغې په قار وویل، « ته یې
چې هر څه ګنې، ستا کار دی. خو زه ستا په ژبه د ټوکمار قوماندان نه
ویره لرم، ستا د پاره نه، بلکه پخپل ژوند هم ویریږم. » زه د ځانه سره
خوشاله شوم چې دا هم ګیر وه. ورته و مې ویل « اوس چې دواړه په ما ته
بیړۍ کې سپاره یو نو ستا تجویز څه دی؟ » هغې وویل، « بس هر چیرته
چې ځې زه درسره قنجوغه یم. تا د مرګ نه خلاصه کړې یم او ته به مې
کابل ته رسوې. » شپه پخه وه او ستورو د سیند د رڼو اوبو په مخ دلته
هلته سپرغۍ جوړولې. پس د ډیر فکر او تحلیل نه مې وویل، « ما د
مارکسست نه د داسې احساساتو تمه نه درلوده. » هغې په خندا وویل،
« مارکسست چې شو، کاپر خو نه شو! » په اول ځل دواړو وخندل.

ما وویل : « داسې به وکړو چې خدای وکړي. ما دې لمونځ ولید نو نور به داخبرې پرېږدو خو یوه پوښتنه درنه کوم. ولې دې زه تهٔ کمار قوماندان ته په ګیرور نه کړم؟ » هغې وویل « بس داسې یې و ګڼه چې دروغ ویل زما زوړ عادت دی. اوس خپله خبره کوه. » ما وویل، « څو دو آب ته، هلته یو څه کار لرم، بیا به سیغان و کهمرد ته لاړ شو څو ورځې به زما د پلار د یوه دوست کره تیرې کړو، بیا به ګورو چې خدای څه کوي. د سالنګ لار به هم خلاصه شوې وي. »

اتم څپرکی

زړه لار کچه ده، قیر نه لري بلکه، د هغې ورځې چې د سالنګ لار خلاصه شوې بیا د زړې لارې د احوال پوښتنه چانه ده کړې او نه وربانديې د پخوا په شان دلته هلته معابرو کار کړی دی. د تایرونو نه مې څنځیرونه خلاص کړل او په توکل روان شوو. په لار کې به کله کله کوم څناور د سرک نه تیریده او د موټر رڼا به یې سترګې وځلولې. شاترینه مې څنګ ته په ناستې خوب وړې وه او کله به زما خواته راړنګه شوه. ما ورته وویل چې لاړه شي بسترکې پریوځي، خو هغې ویل چې د موټروان سره څوک په کار دی چې ویده نشي. ما د ځان سره ویل، عجب به مې ویښ وساتي. د کیان د درې نه چې پخوا په سرک او به راتلې او د سړک په سر سیند ته تیریدې او په عمر کې چاپول وربانديې نه و جوړ کړی، اوس هم روانې وې. دا لار لویشت لویشت ما ته معلومه وه خو اوس پسکې نورې کندې او ژور غالي پیدا شوي وو او شین تاغی د کیچه مار د غاړې

په څیر له یوې خوا بلې ته ځنګیده. د شپې چوپایی مې خوښیده او چې به شاترینه په ماولګیده نو خدای شته چې لا به یې خوند راکاوه. سترګې په سرک خښې وې او فکر مې دې ته و. کاپره ښځه وه، هوښیاره، په خبرو پوهه، مهربانه. یره که کمونسته نه وای! یا به کمونسته نه وه او هسې به په کې ننښتې وه. یوې سودا تخنولم. په خنګل مې شاترینه راویښه کړه. هغې وویل «څه خبره ده؟» ما وویل، «هسې سودا راولویده چې هغه د لینن خبره چې تا منصبدار ته وکړه چې په انقلاب کې هم احمقان شته، لینن په رښتیا دا خبره کړې ده؟» شاترینې په خوبیولي غږ وویل، «ما درته ویلي چې زه لمویه دروغجنه یم.» او بیرته د تتې موسکا سره په خوب لاړه. د شپې درې بجې تا له و برفک ته ورسیدو چې نوم یې غټ دی خو نه ښار لري او نه بازار، بس یو پول دی چې هغې غاړې ته یې دوآب دی. د پله اړخ ته مې موټر ودراوه او لاړم بسترکې و غځیدم. شاترینه هم ویښه شوې وه، راغله زما څنګ ته پریوته.

د زرکو کرکړو د خوبه راپاځولم، لمر ختلی و. هوا یو څه نرمه شوې وه. شاترینه موټر کې نه وه. ووتلم. هغه د سیند په غاړه ناسته وه او سریې ږمنځاوه. ورغلم. اوس چې یې د سفر خیرې یو څه لرې شوې وې، نو د خریدار په نظر مې ورته وکتل ښایسته وه. اوږدې څڼې یې په مخ رااړولې وې او ږمنځولې یې، بیا یې شاته واړولې او ږمنځولې یې. ما یې ننداره کوله. عجیبه ده چې ښځې خپلو ویښتانو ته هم ناز ورکوي. په خندا مې وویل «اوس یې هر تارمه شمیره، راځه چې درومو.» هغه هم

د تازه کیدو سره یو څه مسته شوې وه. پاڅیدم او د نڅا په دود یې لاسونه جګ کړل او وڅرخیده او په بدلو یې پیل وکړ، «کینه پاڅې ځم، خواره درته راوړم، سابه درته پاخم. ځم در سره، خونه دې ورانه شه ډاکتره.» په نڅا نڅا موټر ته راوختله، بیا نو نه مستي وه نه بدلې، د اوږدو څڼونه یې په مخ او به بهیدې، لکه باران وهلې شارو خیشته پیشته عاجزه په سیټ کې کښیناسته.

ددوآب دولتي هوټل د بازار نه وتلی، د غونډۍ په سر ودان شوی او ګرځندوی یې چلوي. هوټل ښه مضبوط جوړ شوی، او د لرې نه یوې شاهي کوټۍ ته ورته دی.

سپین دیوالونه، آهن پوش. مګر اوس یې دیوالونو پترې نیولې وو او د لوېې شنې دروازې یوه پله یې کمبود وه او د هغې په ځای د بوجۍ یوه پرده ځړیده. موټر مې د یوې ونې لاندې ودراوه او هوټل ته ور وختم. د یوې کوټې نه یو څه لوګی بهر راوته. چې ور ننوتلم، آبدان لرونکې بخارۍ د کوټې په مینځ کې چالانه وه او بړاسونه یې ختل. یوه سطرنجۍ پرته وه او هرې خوا ته بسترې د یوا له ته تکیه وې. دې کوټې یوه پسخانه لر له، هلته پنځه ږیرې ناستې وې په دووکاسو کې یې ښوروا شېپوله. زما په لیدو لاس نیولې شول. یو یې راپاڅید او دروغبړ سره یې لاس نیولی بلې کوټې ته راوستلم. دلته یې شفر راسره تبادله کړ او، بهر راووتو. موټر ته مې راوست. د شاترینې په لیدو تکنی شو او بیرته د موټر نه لرې یو ځای ودرید. ما ورته کیسه تیره کړه خو دی، لکه چې

خبرو. ده وویل، «ته دې موټر، د سیند له غاړې ودروه، موږ به نن شپه کچرې د رولو او وسله به درنه بار کړو. بیا به یې هوټل ته راولې» ما وویل، ښه ده. بیا نو ده د لارې او د کابل د احوالاتو پوښتنه رانه وکړه او یو عجیبه شانې سوال یې وکړ، «دا رښتیا ده چې شورویان د کلي ملایان او ملکان مسکو ته بیایي؟» ما وویل، «نه ماخو داسې څه نه دي اوریدلي.» ده وویل، «دلته خو ناطقه همدا د خلکو خبرده او د دوآب نه نیولې تر چاردي غوربنده پورې، ټول ملایان او مشران تنبتیدلي دي.» ما څه ونه ویل. عجیبه وه چې بسته ښارونه قتلیدل او دوی لاهم د خانانو او ملایانو په غم کې وو. هماغه زوړ متل و چې سل دې و مره یو دې مه مره. نه دغه سړي خپل نوم راوښود او نه ما ځان ورمعرفي کړ. ما وویل، «ښه ده. موږ به بازار ته سر ورښکاره کړو او بیا به د شپې موټر هوټل ته راولم.» زه روان شوم خو ده راپسې غږ کړ، «ما ته یو بل امر هم شوی و، هغه به څنګه شي؟» زما زړه په درزا شو، «د هغې به هم چاره وکړو، خدای لوی دی.» او په بیړه ترې روان شوم. موټر ته په ختلو شا ترینې ترور راته وکتل، «څه خبر وه چې داسې په بیړه موټر ته راوختلې؟» ما وویل، «خیر خیریت دی. یو څه شیان دي چې شپې ته به یې دې سړي ته ورکړم، بیا زه او ته روانیږو، زما د پلار د دوست کور ته.» هغې نور هیڅ و نه ویل، خو پوهیدم چې پوهیږي چې کوم کار خراب شوی دی.

د هغې د ساعت تیرۍ د پاره د دو آب دوو سیندونو ته لاړو. یو د بلولې نه، د شیبر له خوا راته چې اوبه یې د اوښکې په شان رڼې او

څپاندې وې. بل د سیغان او کهمر د له لوري، لکه ژیړ ښامار مړ مړ هوار راروان و چې هملته سره یو ځای کیدل. تر ډیره وخته اوبه نه سره ګډیدې او د بلولې سیند همداسې مست د ژیړ ښامار سره څنګ په څنګ روان و. موټر مې سیند ته ورکوز کړ او دا مې ددې منظرې ننداري ته راښکته کړه. دې او رد ساعت ددې مقابلې نندارې کوله او بیا یې ما ته په مایوسۍ سترګې وغړولې او وې ویل: «دا اوبه به خامخا د خړو سره ګډیږي او هغه به هم خرابوي. د نیک او بد مقابله تل همداسې وي. دا هسې چټي خبره ده چې نیک غالبیږي. یوه کاچوغه خاوره د یولوی بوتل اوبه خړوي. یو ظالم ټول وطن ورانوي. چې یو پوه او دوه ناپوهان سره یو ځای شي، تل نا پوهي غالبیږي.» ما خبره ورغوځه کړه، «په دلیل یې پوهیږې؟» هغې سر وښوراوه. ما وویل، «دا ځکه چې دوزخ ته ډیرې لارې تللې دي او جنت ته یکې یوه لار وتلې ده.» شاترینې وویل، «اوس راته موعظه کوې که څنګه؟» ما وویل، «همداسې یې بوله. حرام وخوره، دوزخ ته ځې، قتل وکړه، دوزخ ته ځې، غلا، زنا وکړه، دوزخ ته ځې، موږ او پلار وځوروه، دوزخ ته ځې او همداسې یې نور کوز وپاس درواخله. هغه هزاره د صراط د پله پسې خپل ملاته رښتیا ویلي وو چې، پاک راه نیمه، مانالندېه یې دا چې د تیریدو لار نشته. بل مثال به درکړم. دغه زموږ شین ټاغې یو انجن لري چې د سلهاوو پرزونه جوړ دی. هره پرزه په شواخون جوړه شوې او بیا په شواخون د نورو سره جوسر شوې ده. که یوه یې هم خرابه یا بیځایه شي دا لوی موټر د حرکته پاتې کیږي. نو څومره

استادانو او ما غزوبه په دې کار کړې وی چې دا موټر چالان کړي. اوس نو د هغې خرابول ډېر آسان کار دی او ماشوم هم دا کار کولی شی. هره پرزه یې چې ترې لرې کړې، د انجن هر ځای چې مات کړې، هر ځای چې سوری کړې، موټر د کاره لوېږي. مانا د موټر د جوړولو لاریکي یوه او د ورانولو لارې یې ډېرې دي. » هغې وویل، « اوس دې د موعظې په مقصد پوه شوم. ستا په نزد به یې بل ژوندی مثال حزب دموکراتیک خلق وي چې د هغه ناپوهو غړو په دوو کالونو کې بسته وطن د خاورو سره برابر کړ؟ » ما وخندل « چې روسان دې هیر نشی. » دواړه په فکر کې لاړو او زه خوشاله وم چې د شاترینې پام مې د سملاسی خطر نه بلې ته کړی و. د سیند له غاړې هوټل وچته معلومیده شاته یې یو غرو چې دوه ځایه چاودلی و او چاکونه یې غیر طبیعې ښکاره کیدل. شاترینې ته مې وویل، « دا غروینې چې دوه ځایه غوڅ شوی دی. » هغې وویل « نوڅه؟ » ما وویل، « خلک وایی چې دلته د حضرت علی او د زرد دیو جنګ و. په ذوالفقار باندې یې د دیو سر دوه ځایه غوڅ کړ » هغې وویل، « دوه ځایه ولې؟ » ما وویل، « د علی ذوالفقار غبرګ تیغونه لرل. چې د یو یې وواهه نو بیا یې ورته وفرمایل چې تیره شه. » شاترینې په خوش طبعی وخندل، « ستا ډیر زده دي. » بیا نو په منډه موټر ته وختله او څو زرکان یې د وچې شوې ډوډۍ سره راوړل او دواړو د یوې لویې هوارې پرښې په سر وخواړه او په اول ځل، د ډوډۍ نه پس شاترینې د عاوکړه. زه لاړم ددې نه لرې په یوې بلې پرښې مې ډډه ووهله او د سیندو نو د غبرګ

بهیدلو ننداره مې کوله. اریان وم چې دا څوک دی؟ که کمونستـه ده نو لمونځ ولې کوي، د عاولې کوي، دا د حزب دموکراتیک خلق مثال یې چې راوړ دایې زما د پاره راوړ او که پخپله هم په همدې عقیدې ده؟ دا خو هسې د مړې گیډې سودا وه، اصلي اندیښنه مې د نن شپې وه. ږیرور مجاهد خو د شاترینې د مرگ گواښ راته بیان کړ. هغه هم گرم نه و، د ډاکټر زړور په هدایت یې دا کار کاوه. هغه هم گرم نه و، د بد پیره کمونست سره بد مذهبه مقاومت جوړیږي. هرڅه مې چې کول یوې ساپې پاکې نتیجې ته نه رسیدم. لوی سوال د او چې د شاترینې سره څه وکړم؟ کله چې د سالنگ نه د راستنیدو په وخت کې په لاره کې شاترینې راته د مخابرې خبره وکړه، نو په ربښتیا مې غوښتل چې د ډاکتر زړور په مشوره یې «فیصله» کړم. خو وروستـه مې بیا بله شاترینه لیده. په اول کې خواخوږې وه. کله یې چې د تورکمار قوماندان نه د مخابرې خبره پته کړه نود احسان پوروړی یې هم شوم. بیا مې چې د دلیل پوښتنه وکړه او دې هسې بابیزه تیره کړه، نو د هغې ځوانمردي راته معلومه شوه. ورپسې چې مې د دې لمونځ ولید، د دې په کمونستۍ کې مې شک پیدا شو. اوس خبره تر دې ځایه ورسیده چې د مرگ نه د هغې د بچ کیدو د پلان په فکر کې وم. په درو ورځو کې دا دومره بدلون؟ دا اندیښنه راسره وه چې ودې شي چې زما قضاوت د دې د ښکلا او ښځیتوب د لاسه داسې اوښتی وي. ښایسته خونووه، زه هم د چاخبره زلمی وم او شیطانی حرکتونه زیات وو. په موټر کې به مې خدای خدای لرل چې راپورې ولگیږي. هغه شپه

چې په بستر کې یو ځای وو ما ویل چې ژوندی مې خوړلې وای. خو په دغو درو ورځو کې چې به کله ما ورته نیغ د خریدارۍ په سترګه وکتل، دا به پوه شوه، مخ به یې سور شو او په دې یا بلې بهانې به یې زما پام بلې خواته واړاوه. بیا مې ویل چې کونډه ښځه ده، کابلی شوې ده که هرڅومره ښه وي، کمونسته نه وي خو زما سره چې د علم او کابل نه مې دهقانی ته تیښته کړې وه نه جوړېږي. خو عجیبه داده چې داویره هم راسره وه چې د دې به خوښ نه شم. نه پوهېږم ولې مې یو ځلې له خولې دا لنډۍ ووتله «د تادګل په شان غړی ده * زما شړی ده ستا به کله خو ښه شینه. » ناڅا په مې پام شو چې یوازې نه یم.

شاتریني کټ کټ وخندل او راغله څنګ ته مې کښیناسته.

مازیګر هوا مخ په سړېدو وه. توري وریځې له غرونو راښکته شوې او ورسره پرخ پرخ باران راغی. دواړه موټر ته وختلو. باران زیاتیده، د سیند په مخ یې بوړبوکی جوړولې. شاتریني چای دم کړ او دواړو ځانونه وربانډې تودول او بهر مو د باران ننداره کوله چې اوس یو نیم څپولی واوره هم ورسره ګډه وه.

ماسختن باران غلی شو او واوره په شرنګیدو شوه. شاترینه بستر ته وختله. له ځانه سره بنګیده، ما ویل د خپل مرګ ویر به کوي، خو چې غوږ مې ونیو کومه بدله یې زمزمه کوله. ما ته غوسه راغله، «بیا دې ډمګرې شروع کړه که څنګه؟ ښځا ته خو به نه تخنیږې؟ » هغې په آرامه، خوږه لهجه وویل، «نه، هغه د شین خالی تکی رایاده شوه چې توره شپه

يې پکې ياده کړې وه چې خدای به يې رښا کړي. » يوه شيبه خاموشه وه. بيا يې پوښتنه وکړه، « ته څه وايې چې رښا يي به ګونډې راشي؟ » ما تعجب کاوه چې پرچمی ګوره او د پښتو ناره. په تمسخر مې وويل، «ستايې د شين خالو سره څه؟ د بخت زمينې سندره کوه چې واسر بازه ياره، خيژه په مور چل باندی* بيا به دې او ده کمه سيوري د اوريل لاندې. » هغې کټ کټ وخندل، « ماتل فکر کاوه چې وايي، بيا به دې او ده کمه ستر ګو په زنبل باندې، لکه هندی فلمونه چې يو لوی بوت وي او هلک د بوت په ستر ګو کې ولاړ وي، اوښکې يې بهيږي او د غم بدلې وايی. بيا مې ويل دا به د زلفو زنبل وي. خواره کی سرباز به، لکه ماشوم د زلفو په ورونی کی تاو وي، سر او پښې به يې بهر وتلې وي او زور به وهي. » ما ته هم خندا راغله، « ويده شه، نه ګورې چې نن شپه د ږير ور سره ملاقات لرم، خدا زده چې څه به پيښ شی؟ » هغې په ساده انداز کې وويل، « د همدې کار د پاره راغلی وې، اوس ولې تکنی يې؟ » ما وويل، « خبره دومره آسانه نه ده، ويده شه. »

زما په فکر کې د ارزښتونو مقابله روانه وه. ږير ورته يې ورکړه، مه يې ورکوه. آسانه خو دا وه چې وسلې او نجلۍ ږير ور ته وسپارم. د ملی مقاومت د وړاندې به زما مسئووليت پوره شوی وي، مګر د خدای په حضور کې څنګه؟ دا به وايم چې بارِ الاها، ما پرچمی مرګ ته ورکړه، زما لاسونه سره نه دي، ما يې په مرۍ چاړه نه ده راښکلې. د اسلام او کفر، د مستضعف او تيري ګر مقابله وه او ما د حق لاره ونيوله. داخو

هغه استدلال و چې سړی یې د یوه مسلمان قاضي په وړاندې کوي. آیاد خدای او خپل وجدان په حضور کې دا استدلال ما تبرئه کولی شي؟

په همدې کې د شپې درې بجې شوې. بهر د واورو یوه نرۍ دوړه په مځکه پرته وه. موټر مې چالان کړ، شاترینه مې راویښه کړه، د سیند له غاړې مخ په هسکه هوټل ته روان شوم. اته نه کچرې د هوټل مخې ته ولاړې وې. د موټر د آواز په اوریدو سره پنځه ډیرې راووتلې. د ټولو په لاسونو کې لالټینو نه وو. مشر ډیر ور موټر ته را وخوت. شاترینې ته یې اشاره وکړه، «سیا سره دې لاړه شي هوټل ته.» شاترینې ترور ماته وکتل. ما په موسکا ورته وویل، «ته څه هوټل ته چې دواورو نه پناه شي، مور دلته یو څو خبرې لرو.» هغه چې ښکته کیده، په مایوسي یې ماته وکتل، خو ما ورته و موسل. ډیر ورو خپل لالټینو نه ورته جګ جګ کول، لکه مال چې اخلي، ټولو ورته څیر څیر کتل. بیا نو دوه ورسره هوټل ته په بدرګه لاړل.

زما سړي وویل، «بسم الله» ده راته لالټین نیولی و او ما په ځټک او انبور د سیټونو سر پوښونه خلاص کړل. دوه نور ډیر ور هم راغلل او د وسلو په لیدو یې وویل، «او هو، دا خولا په ګریسو لړلې دي. ایله په ایله چې نوې وسله راغله.» بیا یې نو یوه یوه وچتوله، تبصرې یې پرې کولې او، لکه د جنازې کټ په احتیاط یې یو بل ته تیرولې. دوه نور چې بهر وو، هغوی وسلې په بوجیو کې نغښتلې او په کچرو یې بارولې. ما هیڅکله داسې لوېې کچرې نه وې لیدلې، دا به رښتیا وه چې د امریکانه

يې راوستې وې. ډېره وسله به وه، څکه پوره دوه ساعته دوی په ښکته کولو او بارولو بوخت وو. په آخر کې ټول کوز شول او بارونه يې معاينه او بيا سره راټينګ کړل. زما سړي راوخوت، «نقشه چېرته ده؟» زه بهر ووتلم. د ټول باکس نه مې يوه زړه بوجۍ راوچته کړه، په هغې کې توره پلاستيکي کڅوړه وه، هغه مې ورکړه.

ږير ور وويل، «خير ويسې. اوس نو ستا کار خلاص شو، مونږ روانيږو.» ما وويل، «نه، يو کار مې پاتې دی. د هغې ښځې سره څه کوئ؟» ده وويل، «بس نور يې مونږ ته پرېږده.» ما وويل، «داسې نه کوم. بايد ما ته خط راکړئ چې هغه وژنئ.» ږيره ور کټ کټ وخندل او بيا يې خپلو ملګرو ته امر وکړ، «داسړی په مونږ بدګمانه دی، او ګرم به هم نه وي. لاړشئ، سيا سره راولئ چې دده په مخ کې يې دوزخ ته روانه کړو.» ما وويل، «بدګمانه نه يم خو تاسو ټول مجردان يئ، ښځه هم پرچمۍ مکاره ده، ويرېږم چې ستاسو زړه ورباندې ونه سوځيږي او په نن او سبا کې درنه و نه تښتي. بيا به زمونږ او ستاسو کړې خوارۍ هسې درمسال ته ختمې کول شي.» ږير ور وويل، «خط هم درکوم او لوړه هم درسره کوم چې بله شپه به رانه تيره نه کړي. نور څه وايې؟»

ما وويل، «سمه ده. زه د ښځې سره يو څو خبرې لرم، يو څه اسرار دي چې هغه به په نيم ساعت کې ورنه واخلم. بيا به يې تاسو ته وسپارم، خو البته خط به را کوئ.» ږير ور تکنی و. «د سهار رڼا هم دغه ده را روانه ده، تر څو ته اقرار اخلې نيمه ورځ به تيره وي.» ما وويل، «نه نيم

ساعت غواړم. که دا کمونسته ده، زه به يې هم خوښ شم. » امر يې وکړ چې سيا سره راولي. او بيا يې په کرار غږ ما ته وويل، « ډاکټر ژوور چې په سالنګ کې امر درباندې وکړ، ولې دې هماغلته فيصله نه کړه ؟ » ما وويل، « دوست ته حال وايه، دښمن ته لافې وهه، ما په عمر کې بنيادم نه دی وژلی. موږ ډاکټرانو خو د يوناني حکيم ابيغور قسم خوړلی چې ژوندي سړي نه وژنو. » بېرته ورو وويل، « نو په دوشي کې دې ولې نه پرېښوده ؟ » ما وويل، « دومره کم عقل هم نه يم. هلته يو منصبدار تيار همدې ته ناست و چې دا ټول حال ورته ووايي. بيا به نه زه وای، نه به ته وای او نه به وسله وای. » بېرته ورو شاترينه راوسته او د لالټينونو سره چارچاپيره ورنه، لکه پتنګان تاويدل. موټر مې چالان کړ او په بېړه روان شوو. شاترينې رانه پوښتنه وکړه، « دا څوک وو چې نژدې يې په سترګو خوړلې وم ؟ » ما هيڅ ونه ويل او بس پښه مې په اکسليټر ټينګه کړې وه. د خړ سيند په سر يو پول سيغان ته اوښتی و. په هغې تير شوو او ټوله سودا مې دا وه چې د ځان او بېرته ورترمينځ، څومره چې کيدای شي فاصله زياته کړم. شاترينه هم لکه چې پوه شوې وي، غلې پاتې شوه. کچه غرمه مې د سيند په غاړه موټر ودراوه. د موټر انتن مې فعال کړ، د ديوال نه مې د مخابرې ماشين را وايسته شاترينې ويل چې « خير زه سيند ته کوزيږم. » ما وويل، « ما ته فرق نه کوي. » پس د څو کوششونو نه د ډاکټر ژوور شفر راغی.

« چيرته يې ؟ »

«د دو آب نه بهر.»

«تسلیم دې کړل؟»

«هو»

«وسله؟»

«هو»

«نقشه؟»

«هو»

«خیر ویسې. ښځه دې فیصله کړه؟»

«نه»

«زموږ نفر ته دې وسپارله؟»

«نه»

«کله یې فیصله کوې؟»

«نه یې فیصله کوم»

«پوه نشوم.»

«نه یې وژنم. چاته یې هم نه ورکوم.»

«د مرکز امر دی.»

«مرکز ته وایه چې رنګ دې ورک شه.»

«دا نشي کیدای. چې ژوندۍ وي، ټول پلان خرابیږي.»

«نه خرابیږي.»

«امر دی. تا تعهد کړی دی.»

« ما خپل تعهد پوره کړ. نور تاسو پوه شئ کار مو. »

و ته زموږ سره نه یې ؟ »

« خواخوږي لرم خو نور درکې نه یم. »

« د تاسف ځای دی. »

« هو »

« پوهیږې چې هغه به ونه ګټې، خپل سر به هم بای کړې ؟ »

« هو »

« پوهیږې د چا دلاسه ؟ »

« نه، فرق هم نه کوي. »

« که زموږ خلکو هر چیرته ولیدې... »

« ته ورک شې مقاومت دې ورک شه. »

« د تیر خدمت نه دې مننه »

« ته ورک شې، مننه دې ورکه شه، خدای پامان »

د مخابرې د ماشین سیمونه مې وشلول، د بهر نه مې آنتن راخلاص کړ او بیا مې نوشاترینه د لاس نه نیولې سیند ته کوزه کړه. د سیند په غاړه مې ماشین او سیمونه د سره تاوکړل او رسامی دسیغان د سیند مینځ ته اړتاو کړل. بیا نو لاس په لاس موټر ته ستانه شوو او د سیغان لار مو ونیوله.

په لار کې شاترینې وویل، « څه خبره ده، ولې دې د مخابرې په وخت کې دومره اعصاب خراب وو ؟ » ما وویل، « کاشکې مې د واورې

نه نه وي رااېستلې. » نور تر سيغانه پورې دواړه چوپ وو.

نهم څپرکی

زما د پلار دوست، پير علی، نيم تاجک و، نيم هزاره. په اصل کې د هزاره زوزات له دوشي نه پيل کيږي، په تاله برفک، دو آب، باميانو ته تيريږي. پخپله دوشی ګډو له دی. د سيند يوې غاړې ته هزاره، بلې ته چې او غان دوشي يې بولي، پښتانه. سيغان ته ښايي د سيند د لاسه هزاره ګی سمه نه ده رسيدلې او د پيريو په اوږدو کې يې ګډو له نسل جوړ کړی. په کابل کې چې هزاره د پښتنو يا تاجکو سره يو ځای شي، نو تاجکان يې هزاره ګډی بولي، نيم هزاره نيم غير هزاره. زما د پلار دوست، پير علی هم ګډی و. پوزه لوړه خوسترګې با دامی، مخ هډوکن، لکه متساوی الساقين مثلث چې سر په ځيږي ودروې، څو تاره ږيره ورنه ځنګيده.

د پير علي کلي ته د شين تاغي رسيدلو هماغسې انګازه جوړه کړه، لکه په خان آباد کې يې چې جوړه کړې وه. ټول ترينه چاپيروو او هلکانو يې څنګ ته منډې وهلې. موټر مې د پير علي د کور مخې ته چې د آسونو د اوړي ځای و او ميخونه يې لاښکاريدل، ودراوه. شاترينه سرای ته لاړه او زه د پير علي سره قوشخانې ته شوم. پير علی چې ناروغ او زهير ښکاريده، زما د پلار د مړينې فاتحه يې راکړه او بيا نو مرکه وه. د شپې ښه قروتی راغله. دا د کړو، يو بهتر شکل دی. کورت تاوده کړي، په کاسه کې توده ډوډۍ وره کړي، کورت پرې واچوي او بيا پريمانه غوړ

چې پیاز پکې سره شوي وي پرې راتوی کړي چې ځزایې خیژي. پس د
ډوډۍ مرکه شروع شوه. زما زړه د چاودنې تر حده ډک او پیر علی زما د
پلار او تولې کورنۍ قدیمي او فادار دوست او هوښیار سړی و. هر کال به
په مني کې په لړي کې لم یا موغوړی چې د پسونو د لمبه پوستکي کې به
ځای شوي وو او چاري پسونه د ده له لوري راتلل. زما اول جنگی زرک
هم همده رااستولی و. د موټر درواجیدو نه پخوا به ده هر کال په مني کې
په آس په څو ورځو کې زموږ ځای ته سفر کاوه.

تر نیمې شپې مې ورته کیسه وکړه. ده هم په ډېر دقت اوریده او کله
به چې د ده زوی نور چای او دشلمه راوړه او کیسه به غوڅه شوه بیا به ده
ویل، ښه، نور څنگه شو؟»

په بله ورځ یی ترکانړ راوغوښت چې د موټر د سیټونو له لاندې
صندوقونه راوباسی، بیرته سرویس ورنه جوړ کړی. په دې باندې څلور
ورځې تیرې شوې. د ماښوم متوب په وخت کې به چې پیر علی زموږ کور
ته راغی نو د شپې به یې بوستان، گلستان راته په خپل مخصوص هزاره-
گی وزم لوسته. اول به یې څو ځلې غاړه تاز کړه او بیا به یې یو لاس غوږ
ته کړ او یو داوړده «اییییییی» ناره به یې وایسته او بیا به یې نو شروع
وکړه، «یکی دیدم از عرصه یی رود بار* که پیش آمدم بر پلنگې سوار.
(چو نان) چنان هول از انحال بر من (نیشست) نشنست* که ترسیدنم
پای رفتن (بی بست) ببست.» ما ته د جزبوت او رقوم حساب همده
ښودلی و «دح کدین دادح کدین ددو.... » چې هر توری یې یو ابجد

عدد و او ضرب او جمع یې په اسانه قافیه لرونکې طریقې سره ښوده.

پیر علی هم دروسانو او کمونستانو خبرې کولې او نور معلومات یې نه لرل فقط هماغه اندیښنه ورسره وه چې په سرې مرداره د خوګ غوښه په زوره خوري او مشران مسکو ته بیایي. ما تعجب وکړ چې د روسانو او کمونستانو تبلیغات څومره قوي وو او زموږ مجاهدینو ټول ټال دخوګ د غوښې او مسکو ته د بیولو تبلیغ زده و.

په وروستۍ شپه یې راته وویل، «ته هم جره یې، ځوان یې، څه وایې چې دغه ښځه درته همدلته نکاح کړو؟ ملا به راوغواړم، بې غږ او غوږه به نکاح وتړي. دوه کوټې به درکړم. موټر ته به دې موټروان ونیسم چې د دو آب او دې ځای ترمینځ یې وچلوي. چې پسرلی شي، بیا به خدای لوی دی، دا ډرکه هم تیره وي، بدر به کابل ته لاړ شې.» ما وویل، «دا ښځه مې کله کوي. زه اطرافي، دا کابلۍ.» ده وخندل، «ته خوښه پوهیږې چې ټولې ښځې د لالانې دي. زما ښځګله وو ترې پوښتنه کړې. نجلۍ راضي ده خو ویریږي چې ته به یې ونه کړې.» ما وخندل، «کاکا دومره راته وګوره چې یو ځلې یې کابل ته ورسوم. بیا به یې مور او پلار ته جرګه ورولیږم او په ډرنګ و درونګ به یې واده کړم.»

په هغه ورځ چې روانیدو، موټر یې داسې راته رنګ کړی و چې د نورو سرویسونو نه یې فرق نه کیده، طاؤسونه، ګلان او کوترې او زمري یې د ننه په دیوالونو باندې کښلي وو، ګویا د سیغان د هنر ټوله پانګه ورباندې لګیدلې وه. زړه مې ورباندې وسوځید پوښتنه مې ورنه وکړه،

شین تاغیه، ته به وای په آلمان کې مې اوراخیستی وای، خو چې دې لیونی ملک ته مه وای راغلی.

څه مې نه لرل چې د دې مهربان سړي د میلمه پالنې پور مې پرې کړی وای. د موټر نه مې د لنډو څپو گروندیک رادیو وښکله، د یو درځن بالتیو سره مې د پیر علی زوی ته ورکړه. ما لا موټر چالان کړی نه و چې هغه رادیو لگولې وه او تاجکي پروگرام یې پرې اوریده. چې شاترینه راوتله یوه لویه ورا وریسې وه. شاترینه هم د هغوی په شان وه، گل سیب ټکری، د گلدار سره چیټ کمیس او د شنه الوان پرتوگ. د نورو په شان یې پلونیم کښنونیولی و. پیر علی پخپله موټر ته راوخوت او لویه ټوکرۍ یې په سیټ کې کیښوده، بیا یې غیږ کې ونیولم او زما مخ یې ټول په اوښکو لوند کړ. آخری خبره یې داوه «بیا به په قیامت کې دیدن وکړو.» دوآب ته په رسیدو مې موټر ته لته ورکړه چې بیا په ړیر وروانه وړم که څه هم چې پوهیدم هغوی به د غوربند او سیاه گرد ترمینځ لار کوي. تر څو دوشي ته رسیدو څو څو ځلې د سیند نه اوښتو. کله به د ړنډو ډیرخواته راغلو او کله د خړو. د ړنو اوبو خواته مو د غرمې ډوډۍ وخوړه. په ټوکرۍ کې پریمانه سره کړی زرکان، بوسراقې (خجورې)، په وړین دسترخوان کې یوه دلۍ گرده کې ډوډۍ او په کڅوړه کې پریمانه پوڅه وه. د بلولې ړنې اوبه لا د خړو سره گډې شوې نه وې. د الرحمن د سورې آیت را په یاد شو: مرج البحرین یلتقین. بینهما برزخٌ لا یبغین. شاترینې اسرار آمیزه موسکا وکړه، «ستا دا خبره رښتیا و نه ختله چې

یوه کاچوغه خاوره د تول ګیلاس او به خړوي. » ما وویل، « دا خو ستا خبره وه! » خو هغې په ډېر سترګی وویل، « د هر چاچې وه، غلطه وه. »

هما غلته موشپه وکړه. پلان دا وچې د دوشي نه د شپې په تاریکه کې تیر یړو چې بیا راته سپی ولاړ نه وي. داخلې نورستاو شرم ته حاجت نه و، دواړه غاړې غجی په بستر کې پریوتو تر ډیره وخته مو د ورکتوب خبرې کولې، هسې بې معنی خوږې خبرې. شاترینې په یوه واده کې د کومې ښځې د بنګړو د پټولو کیسه کوله او د اول ځل خواستګارۍ کیسه یې کوله چې ځنګه یې د دې صفتونه اوریدلی وو او اوس په جرګه راغلې وې. دا په باغ کې پټه شوې وه. د لالانې بیا باغ ته راوتلې وې چې سیل وکړي. هلته یې دا لیدلې وه چې په یوې ونې ختلې او توتان یې خوړل. خواستګارانو د دې د مور نه پوښتنه کړې وه چې دا بیزوګی څوک ده؟ هغی ځواب ورکړی و، چې بیزونه ده، د کلی یوه لیونۍ یتیمه ده چې تل د خلکو په باغونو ګرځی او په ونو کې شپې تیروي. ما ورته د خپلې مور او پلار او سفرونو او شینې تاغې کیسې وکړې او ترڅو سپیدې چاودې مونږ یو بل ته ځانونه وریپژندلي وو.

په بله ورځ ترڅو دوشي ته رسیدو تیاره وه او همدا سې نیغ په سالنګ وروختو. په خنجانو کې مو په هوټل کې چې د ګرځندوی دی، شپه وکړه او بیا د موټرو د نورو کاروانو نو سره مخ په تونل ور روان شوو. مځکه توره وه خو د سرک په غاړو لاهم واورو دیوالونه جوړ کړي وو.

ما په ډیر دقت چې شاترینه وارخطا نشی وویل، « زه فکر نه کوم

چې زمونږ یار منصبدار دې مونږ هیر کړي یو. زه د دغسې خلکو په روحیې پوهیږم. دا داسې سپې دي چې پټه خوله اچوي او تا چې سپک کړ اوس یې په زړه کې غوټه هم پیدا شوې ده.» هغې وخندل، «وایې هر شی چې دوه شي نو درې کیږي.»

په لار کې هر ځای عمومي تلاشی وې، خو د سالنګ د تونل نه کابل پلو د اوښتو سره، د سرویسو نو لام ولاړو. شاترینې راو ښود، «هوغه دی زمونږ پټ خولی سپی.» هر موټر ته یې کتل چې مونږ ته راورسیدنو تندی یې ورین شو، راوخوت، «د جلی خوی د مرغاوی دی* د ګودر غاړه ورته نیسه رابه شینه.» ما ته یې نه کتل، یو خط یې د جیب نه راوایست او شاترینې ته یې ورکړ او بیا یې څو عسکرو ته چې کوز ولاړوو غږ کړ. هغوی د سیخانو او تبرونو سره راوختل. د سیټونو د سر تختې یې په تبرونو ماتې کړې او حتی د غولي تختې یې هم یو څه راوایستې. ما ورته کتل او د شین تاغي په حال ژړا راتله. بیا یې په سیخانو دیوالونه سوري کړه او هغه ښکلې منظرې چې د سیغانډ هنرمونې وې، هغه یې ټولې ابته کړې. بیانو ټول د موټر بام ته وختل او د اوبو او ګازو د ټانکی پسې یې تبرونه خلاص کړي وو. ما ور غږ کړ، «قوماندان صاحب، پام چې څوک سګرټ و نه لګوي چې کیله ګي ته به دې اړتاو کړي.» د ډاره یې ټانکی سوری نه کړې. را ښکته شو، موټر ته را وخوت، په اول ځل یې زه مخاطب کړم، «موټر دې نوی رنګ کړی دی!» شاترینې زه ځواب ته پرې نښودلم، «هغه شی چه ور

پسې ګرځیدې پیدا دې کړ ؟ » منصبدار زما نه پوښتنه وکړه ، « د دوشي نه کوم پلو تری تم شوې ؟ » شاترینې بیا ځان شریک کړ ، « ملګری قوماندان ، زما ځواب را کړه ، چې ورپسې ګرځیدې ، پیدا دې کړ ؟ » قوماندان بیا لکه ځیلي ماشوم مقاومت وکړ ، « ملګرې ترینا ، هغه خط ولوله او عمل پرې وکړه . » شاترینې وویل ، « خط ماته لیکل شوی او په تا پورې اړه نه لري ، زما سوال ته ځواب راکړه . » په قوماندان بیا دماتې خولې راماتې شوې ، « نه ، څه شی خو نه وخو ... » شاترینې پرې بېرچ وهل ، « خو ، خو معنی نه لری ، دا به لیکلي راکوې چې موټر مې مات کړ ، تلاشي مې کړ ، څه شی مې پیدا نه کړل . بیا زه دا په کابل کې مقاماتو ته ښیم . » قوماندان د مقاومت تابیا نیوله خودې وویل ، « ملګری قوماندان ، ته ښه سړی یې ، انقلابي روحیه لرې ، اوس دې چې وظیفه ختمه کړه نو همداراته لیکلي راکړه او بس نور نو کامیابه اوسې . » قوماندان له جیبه یوه کتابچه وایستله ، یوه پاڼه یې ترې وشکوله او یو څو کرښې یې پکې ولیکلې ، شاترینې ته یې ورکړه او پخپله په بیړه کوز شو او د چالانو سرویسونو د دېزلو په لوګي کې ورک شو .

په جبل سراج کې هم تفتیش و خو د پشکي عسکرو ، منصبدار په یوه نظر معاینه ختمه کړه او ماته یې کړه ، « خلیفه ، دا موټر خودې شوکې پوکې دی ، غلو خو یه شکولی نه یې ؟ » ما وویل ، « نه تفتیشانو وشکولم . » منصبدار سروښوراوه او وې ویل ، « یاربه ، د انقلاب په نامه

څه کاني رواني دي، ځئ له خيره. ».

تره غوني ماښام کابل ته واوښتو. هم خوشاله وم چې ددې اوږده بدخوب نه په خير راويښ شوم او هم خپه وم چې له شاترينې بيليږم. ددې کور د خير خانې په اوله برخه کې د هندوانو د کورونو په سيمه کې و. د کور نه بهر مې موټر ودراوه. دې وويل، « راځه همدلته شپه وکړه، ناوخته دی، چيرته به کور په کور گرځې ؟ »ماسر وښوراوه، « زما او ستا لارې همدلته بيليږی. » هغې وويل، « حتمي نه دد. ما درته اوږده پلانونه جوړ کړي، کله دې داسې پريږدم. » ما په ټوکه واړوله، « زما وزرې سوځيدلې دي، نور په کابل کې الوتی نشم. » بيا مې خبره احساساتی کيدو ته پرې نه ښووه« رښتيا په هغه خط کې چې قوماندان درکړ څه پيغام و ؟ » هغې وموسل، خط يې له جيبه وايسته، « پخپله يې ولوله » په هغې کې ليکلي وو: « رفيق ترينا ، به رياست چهار خاد بيائيد ». ماوويل، « خاد درنه څه غواړی ؟ » هغې په خندا وويل، « زمونږ يار به ورته خدازده څه جاسوسي کړې وي. دهمدې د پاره مې ورنه خط واخيست چې ستا په موټر کې هيڅ هم نه و. » ماوويل، « شاترينې، ته چې ورغلې، ټول حال ورته ووايه او که نه نو ستاد سرخطر دی. » هغه رانژدې شوه او په رسيدلې ږيرې مې يې لاس تير کړ، « زه دومره نامرده درته ښکاره شوم؟ نوره مې مه شرموه. » بيا يې وخندل، « ته به څنگه ځان خلاصوی ؟ » ماوويل « مقصد مې داوچې زما غم مه کوه، زه په کابل کې نه پاتې کيږم. همدا نن شپه جلال آباد ته روانيږم او تر څو ته خاد ته

رسیږي زه به په پیښور کې ناست یم» هغې په تعجب وویل، «نو ماچاته پریږدې؟» زما سره ځواب نه و. نه دا کوزیده او نه زما زړه کیده چې کوزه شي. تیر ماسختن مې ایله په الله په دلاسا قانع کړه.

پخوا ترکوزیدو یې اول په دواړه مخه چپ کړم او بیا یې شونډې اوږده شیبه زما په شونډو کوشیر کړې.

لسم څپرکی

د جلال آباد په تړوله لاره مې زړه ژړغونی و. په بله ورځ په رښتیا هم د پیښور په کوز تاکال کې وم.

د هغې ورځې نه دوه کاله تیریږي. د بدو ورځو یار شین تاغي نه مې سم صفا فلاینګ کوچ جوړ کړ او بیرته مې آبی او سپینې لیکې ورکړې. د قوماندان د غوبل نښې مې په خپل لاس ترې پاکې کړې او بادۍ مې ورته بیرته نوې نوزې کړه. خو د واړه پوهیدو چې د زړه ستنې موماتې دي. د پیښور او سوات ترمنځ یې ګرځوم او چې په پیچو مې خیژو نو دواړه زګیروي کوو.

هره هفته یو ځلې د شین تاغي سره لکه ستن خوړلی په اسلام آباد او د پیښور په حیات آباد کې چې د رټل شوو افغانانو ځایونه دي کوڅه په کوڅه ګرځم او په تبجن انتظار خپله ورکه لټوم.

PROPERTY OF ACKU 7894

« ۲ »

لومړی څپرکی

زما د پلار دېنو سره جوړه وه. رسیدلې ونې به یې په څیله کې له بیخه وښکلې او د باغ د یوه سر نه به یې بل ته یووړلې او همالته به یې کښېنولې. ونې خوارد کی به په ځان نه وې خبرې، دژمی په خوب به ویدې وې. چې پسرلی ته ویښې شوې ریښو به یې رد او رووړ ورک کړی و چې کوم پلو وغځیږی. په هغه لور چې پخوا ور تللی اوس یې تیر ولارد بنده کړې وه. دا وبو او خاورې خوند بل ډول و او څو نور کالونه په کارو چې ریښې لارې گودرې پیدا کړې. څانگې به یې هم ترورې وې. دلمر ورانگې چې پخوا به ددوی ورته مخ و اوس په بلې زاویې او په بلې څانگې، پریوتې. یوه څانگه چې پخوا دنورو نه دنگه وه او دنورو څانگو حق یې خوړ اوس به سیورې ته وه او نورد به نه لوییده.

پلار مې ويل چې داسې شي نو ونه چينجي نه کوي. پخوانـي چينجي همالتـه سر بداله پاتې شي چې يره هغه دخوړو ريښو ونه څه شوه ؟ ددې دپاره چې ونه راويښه نشي اوبه به يې ور باندې سپرې کړې، شپې به اوبه کنګل شوې او که به ونه دبيځايه کيدو په ټکانونو نيمه ويښه شوې وه نو بيرته به کرخته شوه.

زه چې پيښور ته رامهاجر شوم همداسې ونو ته ورته وم. هرڅه پردي وو حتـی د مـلا آذان. په وطن کې چې دلر بر کلو نـه راتـه مـوږ يې مـلا پيژانده او دغږ دلريوالي او نژديوالي سره زموږ غوږونه روږدي وو. که کـوم غـږ به داندازې نـه زيات پـه زوره و نـو حـيـران بـه شـوو چې داخـو دپلانکي کلي ملا دی نو اوس ولې رانژدې شوی. همداسې به هم وه. ډير کله به دلر کلی ملا دبر کلي امامتی ونيوله ځکه چې هغه بل ورته لږه غله ور کوله او دې به ور باندې داوجګ کړ. نور علتونه هم وو. مـلا خو هم پرښته نه، په يوه هلک لاس تير کړی، په يوې نجلۍ سترګې سرې کړې.

معمولاً دغـه پيښې پـه دوو وختو کې پيښيدې. يوچه بـه هلکانو او نجونو پـه جومات کې سبق وايـه اوبل بـه چې ښځګلې دتاويزونو دپاره ورغلې.

خو پـه پيښور کې دملا آذان لوډسپيکرونو کې ټول پـه يوه اندازه لګيږي. ټول غږونه داسې نا آشنا لګيږي، لکه دمصري موذن نه يې چې خراب ثبت کړی وي. دسهار پـه دې خړه کې يوازينی آشنا غږ دچرګ دی چې هغـه سياسي سرحد او کلچر نـه پيژني، بلکه هيڅ کلچر نـه لري، چې

خدای یې په ختېه کې څه اخبلي هماغـه را وباسي. د کچه ګړی د کمپ نه بهر د پاخه سړک د پاسه یونیم د ګاډیو د ډنګرو اسونو د نعل کړو پوندو کړپ کړوپ شروع دی. د آذانونو لړی چې خلاصه شوه نور نو چوپه چوپیاوه. د لمانځه وار به وروسته راځی او ورسره به د سحر خیزو د تېوخې غړونه او ښکالو هم کمپ ته ورسیږي. زه هم د وطن د خیالونو سره په نا آشنا وطن کې له خوبه پاڅیدم. د بوړه د نهر په خړو اوبو کې مې اودس تازه کړ. هغه سړی چې هره ورځ مې لیده چې څادر یې د ځانه چاپیر کړی د پله په دیوال به د کونګ په شان په دوو پښو ناست و، نن هم هماغلته و. که رښتیا وایم د جومات نه ویریدم ځکه پیښوریان مې د سپین جومات نه بهر په لمانځه لیدلی وو چې لاسونه یې د ښځو په دود د سینې په سر نیول. بې هغې یو څه شرمیندوکی هم یم او ویره هم را سره وه، نو خیمې ته راغلم او د هغې او د خپل موټر، شین تاغې، ترمینځ مې په شګه لمونځ وکړ. ترڅو زما کلینډر، منانی رارسیده ما سبناری کړی و. بیا مې منانی پریښود چې موټر د سیند په غاړه پریمنځي، زه د حیات آباد په ګشت ووتم چې وطنداران وګورم او د ښاترینې پته ولګوم. د ریم کال را د بره کیده چې ما په پیښور کې کله په دې او کله په هغې پام غلطاوه او هیچاپې احوال نشو راکولی. زړه مې ورپسې مینې مینې و. هغې ځوانیمرګې هم، لکه چې هیر کړی وم. حیات آباد د کابل پوهنتون د استادانو او سکربیستانو ځاله هم و. د اهغه افغانان دي چې د مجاهدینو د مشرانو په نزد د دوی د سکربیست راکټونو د ورولو نه پس

مهاجر شوی وو ، د پاکستان د مهاجرو کمشنري راشن نه ور کوي او د مجاهدینو تنظیمونه ورته گواښیږي. په دې ډله کې ما یو شمیر استادان پیژندل او یو ، د ډاکتر زړور د کمونست ضد پټې شبکې غړی هم و. اوس هغه شبکه ډېره وړه وه ، څه غړي یې پاکستان ته راوښتي وو او څه لا په کابل کې په سورو ننوتلي وو ، څو تنو لا توبې ایستلې وې او دبیرک په حکومت کې داخل شوي وو. پخپله ډاکتر زړور بندي و. عجیبه داده چې د شبکې فراري غړي چې اوس په حیات آباد کې وو ، لا یې هم له ډاکتر زړور سره تماس درلود او که به ماته کوم پیغام و رارساوه به یې. البته پیغام په شفر و او دده به یې هغه برخې راته ترجمه کولې چې زما پورې به یې اړه درلوده. په یوه داسې پیغام کې ډاکتر زړور ویلي وو چې «تیر به هیر کړو ، ته خو رانه پیښور ته والوتې ، خو ماهم وړی شړی نه کړه.» په بل پیغام کې یې د تحقیقاتو کیسې کولې چې څه قسم سزا گانې ور کول کیدې. په نوي پیغام کې یې د یوې پیغلې روسې مستنطقې کیسه کوله چې روانه پښتو وایي. بیا نو څو میاشتې د ډاکتر زړور پیغام رانغی. چې راغی نو بد زیری و ، لکه چې همدې روسۍ ترې اعتراف اخیستی و. په دابل پیغام کې راغلي وو چې ده پخپل جرم اعتراف کړی دی ، زما په گډون د ټولو نومونه یې ور کړي دي او اوس د خپلې سزا په انتظار کې دی. د پیغام په آخر کې یوه نوې خبره وه او هغه دا چې روسۍ پیغله ډیره د غرب د ژوند پوښتنه کوي او داسې ښکاري چې د امریکا سره نژدیکت غواړي.

دوهم څپرکی

پيښور راته د دروغو ښار ښکاره شو. آذانونه يې هم زما په نظر تظاهر وو او جوماتونه يې هم نمايشي وو. د جمعې په ورځ به له هرې خوا د ګيډرانو د شور ماشوړ په شان په لوډسپيکرونو کې د بلاغت سيالۍ کيدې. په داسې يوه ښار کې نو زما ساه بنديده. د وطن نه هم ياخبر نه راته او يا بد خبر راته. شاترينه لا درکه وه. بس نو شين تاغي ته مې پناه ويوړه. د سوات په لين کې مې چلاوه.

څوکۍ مې ورته نوې کړې وې، مينځ يې تک سور، ديوالونه او سيټونه ټول د سره پلاستيک، د سيټونو ترمينځ ځای مې ارت پريښی و او که څه هم چې باډي ميکر او نورو موټروانانو راته ويل چې که ډيرې سپرلۍ غواړې نو سيټونه سره جوخت کړه، خو زه د لويو غرو کجير وم او تنګ ځای د تنګ قبر غوندې راته ښکاريده او د خپل ملګري، شين تاغي بار مې هم نه درناوه. که سپرليو به د خدای وسې رابانډې وکړې منانې کلينډر به په لار د غرو نه په رارغړيدونکو اوبو يووار په تګ او بيا په راتګ د موټر د ننه او بهر، تر ارابو پورې وينځل او سپرلۍ هم را سره عادت شوې وې. د نسوارو توکنی او د سګرټو ايره تونونه مې هر ځای ټينګ کړي وو او پخوا تر روانيدو مې په سپرليو شرط ايښی و او د هر سيټ په ديوال هم ليکل شوی وو چې خپل سيټ به هماغسې ستره پريږدې چې دوی ته مې ور کړی. يوڅه ناغيړي او زړه بداوی په اولو څو

پیرو کې راغی خومنانی دباچاخان نه په ونه جگ او دانځري غل نه په اوږو کې پلن و . په چوپه خوله دسپرلیو سترګې تــرې سوځیـدې. دشین ټاغي کرایه نظر فلاینګ کوچونو ته زیاته وه او په اول کې خلک نه پرې ماتیدل، څو ځلي خومې نیمه تش پیرې کولې خوبیا خلک، په تیره عصري ځوانان رامات شول، هغه سوټ والا پیښوریان چې دسوات هواخورۍ ته به تلل اویا پخپله دسوات ځایی شاه زلمیان. دمهاجرو افغانانو ښځې او نارینه هم پکې وو چې دهغوی بیا بله نیشه وه. په تیره چې زه به یې افغان ولیدم. یوه ورځ یو پنجابي دلکړې سره کوږ ووږ پاس موټر ته را وخوت، څو نور لنګ والا هم ورپسي وو او سیټ جي سیټ جي یی ورته ویل. ټولو په پان شخوندونه وهل. په لاره کې سیټ جي پان دموټر په غولي توکړل، ماخوونه لید، مگر منانی پرې راغی او کش و کړپ یې جوړ کړ. ماموټر ځنګ ته کړ او ومې دراوه چې څه شور دی. منانی ورته ټینګ و چې داتوکانی به په خپلو جامو وچوې. دسیټ بړیځو سرونه ښورول او په ښارۍ پښتو یې ویل، داسې سې وې خان (څه څه وایې) ، داکې برابابو دي، زر معافی به واخلي، خو منانی ورته ویل، « زه نور نه پوهیږم، بس دا بامبړ به یې پاکوي » یو بړیځی راپاڅید چې جنګ غلی کړي او خپل خیرن دسمال یې راوایست چې هغه ځای پاک کړي، خومنانی دځټ نه نیولی، بیرته پخپل سیټ کښیناوه، « نه همداتور کونی به یې پاکوي » سیټ په غوسه شو او وې ویل « کې پاک نه کوم، نو ته سې کوې؟ » منانی ورغی او هغه یې هم دځټ نه نیولی

د توکانی په سرسر په سجده کړ، « داسې کوم. » سیټ چې وکتل بې هغې
هم وریاندې پروت یې نو راځه پاک یې کړه، نویې په دسمال هغه وچ کړ
اوبیا غلی خپل سیټ ته ورغی. ماموټر چالان کړ خو دهینداري نه مې
ننداره کوله. سیټ جي، لکه دماشوم دلاسه چې پتاسه واخلې، ژړه غونی
دځان سره ایشیده او لاسونه یې لر او بر ارتول. بېرېڅو یې ځانونه ناګاره
اچولي وو چې ګویا موږ هیڅ په دې حال نه یې لیدلی. دهغوی شاته یو
دوه خط وبریت ځوانان ناست وو او یو دبل سره موسیدل. په پیښبور کې
چې سپرلی په اډه کې کوزې شوې، سیټ په بیړه دبېرېڅو سره ورک شو،
پښتانه زلمیان چې کوزیدل، نو منانی یې په شا وټپاوه او په کرار غږ یې
ورته وویل « شابس دنر بچیه. ».

دریم څپرکی

منانی په دې نه وخبر چې زه ډاکټر یم. له هماغې ورځې نه چې
مادعلی آباد دروغتون سره خدا پامانی وکړه، تر اوسه پورې چې یوه
نیمه لسیزه یې تیریږي، ماډاکټري نه وه کړې او که به مې په خپل موټر
یادمهاجرو په کمپ کې کوم رنځور سړی، داسې چې علاج مې یې هم
کولی شو، ولید سترګې مې بلې خواته ترې اړولې. په اصل کې زما
دډاکټرۍ سره جوړه نه وه او دهغې لارې دپیسو ګټلو مې خوا را
هسکوله. زما په ماغزو کې داګرځیده چې دخدای په دې ارته مځکه او
دښایستو په دې ګنه ګونه کې، سړی د کپ ډوډۍ د پاره دناروغ، مرض

او دوینو او گنده گۍ پورې نښتی وي.

خو یوه ورځ مې بازې په بازار شوه. د پېښور نه مې غرمه مهال سپرلۍ راواخیستې. له هوارې ملکنډ غاښې ته شوو. دشاتنې سیټ نه مې یو قسم ستمیدل او زګیروی واورید. په هنداره کې چې مې کتل یوه ښځه وه نس یې نیولی و او سر یې هرې خواته ځنګیده. خاوند یې هم ور سره و او په غور کې یې پس پس ورته کاوه. بیانو چوپیا شوه. شین تاغی هم په زګیروي زګیروي د ملکنډ په غاښې ورخوت. بیا زګیروی شروع شو. ناڅاپه مې دخپل پخوانی کسب له تجربو پام شو چې په ښځې دلنګون دردونه راغلي دي. شین تاغی مې ورو دغره ډډې ته کړ او ومې دراوه. سپرلیو ته مې کړه چې تاسو ټول کوز شئ چې خبره در سره لرم. ټولو په اریانتیا راته کتل خو راپسې کوز شول. دموټر نه پناه مې حال ورته تیر کړ او ورنه ومې غوښتل چې په بل بس کې دې لاړ شي. ځینو پنجابیانو او ښاریو ناغیړي کوله چې د پیسو خبر به څنګه شي، موږ خو دوه ځلې کرایه نشو ور کولی. منانې جنګ ته تابیا نیوله چې ماغلی کړ او ومې ویل د سپرلیو پیسې ټولې ورکړه. ټول د سوات پښتانه او زیاتره یې دشین تاغي همیشه ګۍ سپرلۍ وې. یوې سپرلۍ، لکه چې د پښتنولي کوم چینجی یې په ماغزو کې غونځیدلی وي. وویل، موږ به بل بس کې لاړ شو او خدا که ستانه آنه لس کیزه واخلو. مګر منانی چې په زړه کې هوښیار و او زما په مطلب زر پوهیده، په زور ټولو ته پیسې ورکړې او له هغوی نه یې وغوښتل چې په سړک لږ وړاندې لاړ شي چې دغر نه پناه

شی، اوبس ته دې انتظار وباسي. زه شین تاغي ته وختلم، د ښځې زګیروی اوس زیات شوی و او په خاوند یې خولې ماتې وې. دانو هر ډاکټر ته معلومه ده چې په ښځې دردونه راشي نیمایي ور سره په خاوند هم راځي. ما ورته وویل چې د موټر په مینځ کوریدور کې یې وغځوی. خاوند یې په اول کې تکنی و او زړه نازړه یې زما خبره ومنله، ښځه په زګیروي، زګیروي اوږده وغځیده. بیامې دواړو ته وویل چې زه ډاکټر یم، ډاکټر محرم وي، پروامه کوئ، ښځې ته مې وویل، ژوره سا راکاږه اوبیا د ماشوم دوتلو زور ووهه. همدامې ور سره تکراراوه. سارا کاږه، زور ووهه، یو وخته یي سا بنده شوه او زور یې نه شو وهلی. مامناني ته غږ کړ چې دریډیټر نه اوبه راوړه، هغه ګیلنه کې سرې اوبه راوړی. ما په بیړه لاسونه د موټر نه بهر پریولل او دوار خطایی نه مې نژدې لاسونه سوځیدلی وو. دځانه سره مې وویل چې همدا پاکي ورته بس ده، بیانو په کار لګیاشوم، په مدار مدار مې تر هغې لاس تپاوه چې د ماشوم پښې مې لاس ته راغلې، یوه یې چیرته نښتې وه، او همدې د ښځې درد زیات کړی و. ورو ورو مې د پردې نه خطا کړه. ماشوم چې سر په ځیږی را وځي، په هغې کې د خدای حکمت دی، ځکه چې لاسونه او پښې یې د رحم په کوتونو کې نه نښلي او لکه ماهی، ښوی راوزي، خو دا طبیعي عجایبات دي چې په لکهاوو کې یو ماشوم داسی راوځي، لکه چې پخپلو پښو روان وي او همدلته دی چې د رحم د پردې د شیرې کیدو خطره پیدا کیږي او د بنیادم مرسته په کار ده. په مدار مدار مې، لکه مړز چې

له لومې راخلاصوي دماشوم پښې او لاسونه د پردو او گونځونه خطا کول، چې ماشوم ټول راووت نو هلک و. ښه مې یاد یږي چې مور هلکان به په کلي کې په دغسې وختونو کې چې ښځې درد تیراوه، دکوټې بهر سره را غونډوو او داخبره مو تکراروله « زر یې کړې، نر یې کړې ». ماشوم لاهم غلی و، نو مې دعادت سره سم په یوه لاس له دوو پښو ونیو او په کوناټي مې څپېړه ورکړه چې کریغې یې شروع کړې. پلار ته مې په غیږ کې ورکړ، « امبارک دې شه » او زه د سرو لاسو سره له بس نه کوز شوم. زما سپړلۍ تللې وې. منانې په پنجگیلنه کې اوبه تړمې کړې وې. لاسونه مې پرېولل. دماشوم پلار هم شرمیده او هم خوشاله و او مور خوېې، لکه دجنت حوره بیغمه او له ځانه راضي پرته وه. بچي یې د نس دپاسه لوڅ لغړ پروت و. خاوند یې لکه چې دارو یې خلاص شوي وي، دبوټ په شان چوپه خوله او سربداله ولاړ و. ما یې په اوږه لاس کیښود، « ځان را ټول کړه، په ورینداري باندې خپل څادر وغوړوه. » ده وویل، « اوس به څنگه شي، چیرته به ځم؟ » ما وویل، « غم مه کوه، چیرته اوسیږې؟ » هغه وویل مور د شانگلې یو، نو ما منانې ته غږ کړ، پنج گیلنه او نور اسباب مو سره راټول کړل، خپل څادر مې دښځې دسر دلاندې بالښت کړ، او روان شوو. شپه پخه وه چې مدین ته ورسیدو، دهغې ځای نه یو نری خو پوخ سړک شانگلې ته بیل شوی دی او لس میله لرې د دغه سړي کلي ته ورسیدو چې ما ژبې یو څو کورونه دي چې دغره په ډډ لگیږي. دموټر بجلۍ مې دده د کور دروازې ته سیخې کړې، چالان

مې پرېښود. سړی په بېړه کور ته ننه ووت او د ډېر څنډ وروسته د څو ځوانانو سره چې یو کټ یې په اوږو کړی و، راووت. ښځه یې په مدار مدار د شین تاغي نه کوزه کړه او په کټ یې څملوله، دغه ټول زلمیان په هیجان کې وو او د واخله، جګ که، ټینګ کړه، پام کوه، شا به باړو چې دریدن یې نه و. ماموټر ریورس کړ خو کتل مې چې دوی د کوره ډله راپسې راغلل، په موټر وختل او زه یې له لاسه ونیولم چې راکوز شه، ته زموږ میلمه یې. چې رالنډه یې کړم په هغه شپه مې ځان ترې خلاص کړ خو بیانو تر اوسه پورې د میلمستیا وو، وریو او چرګانو، د میوو د کجاوو او نورو کلیوالو نعمتونو نه خلاصیږم. منانی مې کله کله ملامتوي چې ته چې ډاکټروې نو د موټر وانی په دې سپک کسب دې ولې زما ژوند خوار اوده. داسې ښکاري چې په ټول سوات کې که نه وي نو زما په خپل لین کې، زما د ډاکټرۍ آوازه خپره وه، خو ما بیا خپل پخوانی انکار جاري وساته او د ناروغانو خواته مې کتل قدرې هم نه.

څلورم څپرکی

زما لاین د پېښور نه ترسیدو شریف پورې و، خو د سوات اصلي خوند د مدین او سیدو شریف نه بر، په بحرین کې شروع کیږي، ترکالام او د وشو پورې ځي. نرۍ لار، لکه د سالنګ د درې، کوزې نیلي اوبه چې سر په سنګړو ولي او عجیبه داده چې د سیند د نرې شرنګهار غږ هم بدلیږي او غوږ مبهار ترې جوړیږي. د اوبو په سرسپین ځګونه زیات شي او نیلي رنګ یې اوس د سکروټو د لمبو په شان تریخ شین شی. د

سیلانیانو خوان ترمني په دې نورو کوزو ښارونو کې ګوزاره کیږي، خو د کاالام هوټلونه مخ په خالي کیدو شي. په همداسې یوه مني کې مې یو فرانسوی سیلانی د ارتینې سره په شین تاغي کې، خپلې اډې، سیدو شریف ته ورساوه. چې لاړل نو مناني وویل، «یره دو خارجیانو له، لکه چې د کلدارو د ګنډلو چل نه ورځی که ښنګه. ما ته یې زرګون راکړ.» زه هک اریان شوم، چې پنځوس روپی ګوره او زر. مناني ته مې وویل «او دل منانه، که دوی پرې نه پوهیږي، ته خو پرې پوهیدې، ولې دې ما تې پیسې بیرته ورنه کړې.» دده په خندا وویل، «منانی د خدای په داد دومره ناشکره نه دی.» ما ته یو څه غوسه راغله. «وایي، خوار خدای کړې، کاپرچا کړې، راکړه دا زرګون.» او همداسې وریسې روان شوم، په بازار کې خونه و، نو د سیند له غاړې هوټل ته پسې وختلم. هوټلي مې ددوی په ژبه واقف پاتې شوی و، د چایوست یې راته وکړ. ما کیسه ورته تیره کړه، چې داسې دوه خارجیان دي او پیسې یې ډیرې راکړي، هغه ورستنوم. هوټلي حیران حیران راته وکتل، بیا یې وویل، چې هوټل د خارجیانو ډک دی، چې کوم ښیې. ما وویل، دا میړه د ارتینه همدا اوس هوټل ته ننوتلي دي. ننبه یې دا چې د سړي په لاس کې یوه اوږده لکړه وه. نو بیا مو سره چای وخوړ او انتظارمو ایست چې که مدعي راپیدا شي. خو هیڅوک نه و. هوټلي راجستر ته ورغی او د مینجر نه یې پوښتنه وکړه، هغه د یوې کوټې نمبر راکړ. زه ورغلم، ورمې وټکاوه، یوې نیم بر بنډې ښځې دروازه نیمکښو کړه، لکه چې و یې پیژندلم، په

فرانسوي يې خپل خاوند ته غبږ کړ او دا لاړه. هغه نو بيخي لوڅ لپړو. ماسترگې کوزې واچولې او زرگون کلداره مې ورته ونيوله، هغه ترې ترې را ته وکتل، بيا يې ورپورې کړ او ډيره شيبه زه بهر ولاړوم، چې راووت نو کالي يې اغوستي وو، خو د اوبو مرۍ يې لا دسرې فرعون وزمې ږيرې په تارونو کې پيرلې وې. په فرانسوي، يې پوښتنه وکړه، «پوغ کوه؟» بيا يې جرمني وويله «واغوم؟» او بيا يې انگليسي رابانديې واز ميليه «وای». ما ورته وويل، د موټر کرايه سرې سر پنځوس روپۍ ده او تازر کلدارې راکړې، نه سوه واخله او سل راکړه. دی هم حيران و او هم موسک، خپلې ميرمنې ته يې غږ کړ، هغه هم ورسره ودريده او ده ورته زما خبره ترجمه کړه. هغې سروښوراوه او ويښتانو يې اوبه راوشنلې.

دواړو يو بل ته څه وويل او بيا يې ما ته کړه، «بکشيش» ما نادا بخشش دي. ما وويل «موږ افغانان په بخشش روږدي نه يو، ستاسو نه مننه» او لاس مې د زرگون سره همداسې غځيدلی پريښود. هغوی، لکه چې باور يې نه راځي د جذبې وړي ملنگانو په شان سرو نه ښورول، او يو بل ته موسک وو. بيانو ښځې خپل خاوند په مخ چپ کړ او، خاوند يې لاس را اوږد کړ، ددې په ځای چې زرگون واخلي، زه يې تر مټ ونيولم او کوټې ته يې ننه ايستلم. هغې بلې خوا ته کوټه برنډې ته ورخلاصه شوې وه چې د چوترې په شان د سوات د سيند په تقريباً سر ولاړه وه. هلته يې په چوکۍ کښينولم، دوی هم راسره کښيناستل، همداسې خاموش وو.

بیا نو فرانسوی کوټې ته ننووت او ښځې یې زما سره په انګریزۍ د سوات د درې د ښایست خبرې شروع کړې. زه پوهیدم چې څه یې په زړه کې دي خو د شروع کولو چل نه ورځي. چې نارینه یې راووت نو هماغه د بانسو کوټک هم ورسره و. کښیناست او د کوټک نه یې دانتن په شان بل کوټک او د هغې نه بل، د هغې نه بل، همداسې پسې را ایستل او یوه اوږده لکړه ترې جوړه شوه. د هغې د سر پورې یوه د اوسپنې کړۍ وه، نایلونی مزی یې ورپورې غوټه کړ، په بل سر کې یې، د سربو غونډاری او کونډه (چنګک) وتړل، او بیا یې کوز سیند ته واچاوه، پوه شوم چې د کب نیولو شوقي و، یا به یې ځان همداسې ښوده. ښځې یې څه فرانسوي چاکلیټ زما په مخ کې په میز کیښوول، او د یوه ترموز نه یې کافي تویه کړه.

فرانسوی وویل، «زما نوم پویګ دی، ژان ژوزې پویګ» او دامې ښځه ده «ماغی». ما هم د ناچارې ورځې وویل، «زما نوم محب الله دی، » بیا مې نو، نه پوهیږم ولې، دا ورزیاته کړه «ډاکټر محب الله». کیږې چې د پاکستان د تاثیر لاندې راغلی وم چې هر سړي په نامه پورې یوه د لعنت غاړه کې تړې، لکه، پروفیسر، ډاکټر، بیرسټر آف لا، ایم اې، ایل ایل بی.... ژان ژوزې وویل «زه پوه شوم چې ته افغان یې» ما پوښتنه ونه کړه چې څنګه؟ د هغې په ځای مې وویل «زما سره واړه لوټونه نشته، که ستاسو سره نه وي، خیر دی، بل وخت به یې راکړې، یا به یې د هوټلي سره ماتې کړم. » خو ده د ځواب په ځای، خپل پایپ په ناز او

نخروډک کړ، ښځې يې په لاټيمرور ولګاوه، په ګوته يې تمباکو، چې نري نري لوګي ترې ختل، کنبيکارل او په کوم چرت کې ډوب شو. ما د ځانه سره ويل، شين سترګيه، په ما دې ورځ خرابه کړه، چې تر څو ته چرسي، ځان خوځوې، په ما به شپه راغلې وي او سپرلی به راته منتظرې وي.
ښځې يې وويل، «مور افغانستان ته روان يو» ما وويل، «نن افغانستان د خارجيانو ځاله ګرځيدلې.» بيا مې په ټوکو وويل، «کب نيولو ته ځئ که څنګه؟» ژان ژوزې راته د سترګو د ګوټ نه وموسل، خو سيند ته ځيرو، «هو، يو ځلې د پنجشير په سيند کې خالدار ماهي ونيسم، بيا مې ارمان نشته.» د ځانه سره مې وويل، خير دې چې مور د وينې په رود کې لامبو، مقصد چې دی خپل خال داره ماهي ونيسي. دده مې، لکه چې خيال لوستی وی، پايپ يې د خولې څنګ ته کړ او ښځې ته يې ورغږ کړ. هغه چې راغله يو بوتل واين په يوه لاس او درې، يو په بل کې سره ننوتلی ګيلاسونه يې په بل لاس کې نيولي اوسګرټ يې له خولې ځنګيده. خو پخوا تر دې چه خبره انجړه شی، ما وويل، زه ځم چې ناوخته کيږي، سپرلی راته ولاړې دي. زرګون لوټ مې په ميزو غورځاوه او بې خدای پاماني ووتلم. ماسختن مهال چې مې سپرلی په اډه کې ښکته کړې او په کچه ګړی کې خپلې خيمې ته راغلم. يو سپين کاغذ د خيمې پورې سنجاق شوی و. «ډاکټر زرور يې اعدام کړ».

پنځم څپرکی

دډاکټر زرور مرګ او ژوند دواړه صفا او بې غوټې وو. څيره يې هم

همداسې وه.

صفا خريبلی مخ، زنې، تيرې څرزې سترګې، سپين، جو سرغاښونه، ساده خو پاکه دريشي په غاړه، هميشه ګي موسکا په شونډو، د دوستانو، بلکه د هرچا خدمت ته تيار ولاړ. يو وختې به دده سوانح په کوم کتاب کې ايله دومره ليکلې وي. په لغمان کې پيداشو، په کابل کې يې پوهنځی ولوست، د جرمنی نه د فلسفې د ډاکټرۍ سره راغی، څلور کاله يې په پوهنتون کې درس ورکړ، بندي شو او اعدام شو.

عجيبه داوه چې حتی په وروستي پيغام کې هم چې د خپل اقرار خبر يې راکړ د تېوکو نه پاتې نه و. ويل يې چې « زه لکه چې د مجاهدينو د ښې وو تلم. د دې په ځای مې چې ستاسو په شان هغوی هلته په پيښور کې مردار کړي، د کمونستانو د لاس شهيد ښه يم. »

او حتې دا يې هم وويل چې « د کاپر لور روسی اقرار را نه واخيست خو ارمان چې يو ځلې خو يې خوله راکړې وای. »

د دغه قسم سړي اعدام په باب به سړی څه وايي؟ د الماسو يو غمی و، څو ورځې د خلکو سره و، بيا ورک شو. درې ورځې مې سوات ته پيره ونه کړه او په حيات آباد کې لر او بر ګرځيدم، نه پوهيدم ولې؟ زما يې پرې څه؟ ده د خپله انده ځان مرګ ته ورکړ، ما خو دوی ټولو ته ويلي وو چې هندوان څوک او ښان څوک؟ د پروفيسرانو يې له جهاد او ملی مقاومت سره څه؟ افغانستان له يوه سره سور اور و او دلته يوازې آتش نفسان ځاييدل، پروفيسران د ډاينا سارانو په شان وو چې د دې دوړو او

زلزلو تاب یې نه درلود او زر محوه کیدل. دلته ټوله پوهه داوه چې څنګه ماین خښ کړه، څنګه کلاشنیکوف سره وتړه، څنګه توپونه او هاوانونه چو کړه. دلته پروفیسران داسې بیځایه ایسیدل، لکه بیړۍ دبګوا په دښته کې.

د تعلیم بیوزلۍ او بابیزه توب ته مې پام شو، دو لس کاله مکتب، څلور کاله پوهنځی، دوه کاله ماستري، څلور کاله ډاکټري، ګـــویــا دوه ویشت کاله خواري په یوه مثقال مرده کي هیڅ شوه. خو مرګ هم عجیبه شی دی، کـه پوروړی یې ، کـه پاچا یې، کـه دې په سلهاوو بنیادمان وژلي، کـه دې ملک خرڅ کړی، کـه دې شـهکارونه لیکلي، خوچې مړشې نو بیا هرشی په ټپه ودریږي، ته همداسې کالبوت ترې روان شې. کـه دې څوک ستایي او کـه دې کنځی، داټول درتـه بې معنا وي.

درسته شپه او درسته ورځ همدا فکرونه وو. د پام دغلطولو کوششونه مې هم وکړل. یوه شـپـه دمـجـاهدینو دیوه دوست سرقـومـاندان مولوی... کورته لاړم. په هغه مې رخه راغله، بس واړه قوماندانان او سر ګروپان وو چې بهیر یې نه خلاصیده. یو به راغی مولوی به ور سره دباغچې ګوټ ته شو، څه به سره وپسیدل او بیا به هغه لاړ بل به راغی، تر نیمو شپو همدا حال و، «مولوی صاحب! یو خبره می درته کوله» بیا به دباغچې ګوټ ته پناه شول. زه پوهیدم چې د وسلو او پیسو خبره وه خو ما دوسلو سره کالونه پخوا آن په دو آب میخ زرین کې خدای پاماني کړې

وه. وسله مې د روسي قوماندان نه واخيسته او مجاهدينو ته مې ورسوله او همـاغلتـه مـې د مقـاومت او ډاکټر زړور او دده د پټـې شبکـې سره خداى پاماني وکړه. اوس مې د تيرې چړې نه هم بد راتلل حتى که د ډاکټر دجراحى چاړه وي. د پيسو د موريني ډاکټرۍ سره خو مې خو د اول نه ستر ګې خوړلې وې.

زړه ته مې تسل ور کاوه چې ډاکټر زړور هسې يو بيباکه، خوشکه بانکه او په ځان مين سړى و او سزايې له دې بتره. د فلسفې د عالم يې د دې ناولو لوبو سره څه کار؟ مولوى... مې چې وليد نو ويل مې چې يره په ديني عـالمانو کې هم همدا ليونتوب شتـه. دده پورې خو مـې نورې بلاوې هم تړلې. د پيسو دپاره يې کوي. دامريکا او عربو پيسو يې ايمان خطا کړى. په عمرونو يې په تهوک، وظيفو او شکرانې ژوند کړى او اوس په ډالرو او ريالونو کې رغړي.

مـګـر ځـان مـې نـه شـو قـانـع کـولى، چې د زړور او مـولوى....

محکومولو ته به ور لنډ شوم او په دړو کتـابونو به مې د فکر د کندې په درشل ودرول، څلرم کتـاب به راغـى او لـکه پرښتـې چې دجـلاد دچړې لاندې لاس تړلى مجرم په منګولو کې ترې په هواکړي، هسې به يې دوى دبيګناهى په جګه غونډۍ راته يو وړل او دهمـاغـه ځاى نـه بـه زړور او مـولوى... په موسکـا غـيږ راخلاصـه کړې وه. يوه شپه مې د ډاکټرزړور سره داسې زوروره جګړه وه چې منانى څه چې د کچه ګړۍ نژدې ګاونډي مـهاجر راباندې خبر شول او خيبر هسپتال ته يې بوتلم. خبره صافـه وه.

ماترې پوښتنه وکړه چې « اې ، ډاکټره ، اې ساده سړيه ، ولې دې ځان بيځايه تباه کړ ؟ »

ولې ؟

هو ولې ؟

نو بله لار وه ؟

هو

ته يې را وښيه.

اوس کار له کاره تير دی. ته مړ يې.

ته خو يې لار راوښيه ، ګوندې مړ نه يم او ته به خوب وينې ، چې بيا داستا په لاره لاړشم او که لار نه راښيې نو بيا به يو ځل بيا ځان همداسې مرګ ته ور کړم.

نو تا ولې ځان تباه کاوه ؟

پوښتنې ډيرې مه کوه ، بله لار راښيه.

بله لار داچې زما سره به وتلی وای ، اوس به دې دلته په پيښور پوهنتون کې خلکو ته څه ور ښودلی وو.

زه فکر کوم چې دا کار مې پخپل مرګ سره وکړ.

د اسلام د پاره دې ځان وواژه ؟

نه ، اسلام زما تر زيږيدو پخوا هم و ، اوس هم شته زما په ژوندونی هم و او پس له ما به هم وي.

د وطن د پاره ؟

نه وطن هم همداسې در واخله.

چې د دين او وطن د پاره نه و، نو اوس مې لږ ملا کړه چې د څه د پاره؟

د ځان د پاره.

څنګه؟

که ما داقرباني نه وای ور کړې بيا مې سترګې ځان ته هم ټيټې وې.

څه مانا؟

ځان ناګارد مه اچوه، ته هم پوهيږې او زه هم. هغه ته وې چې د پاتريک هنري دا وينا دې تل يادوله چې «آيا ژوند دومره خوږ دی چې د غلامۍ داتکړی په بيه يې هم واخلو؟» زه نه پوهيږم چې دانور جنابان به څه فيصله کوي، خو زما فتوا د ځان په هکله داده چې يا آزادي يامرګ... دا ستا ترجمه او وينا ده چې زموږ غوږونه دې وربانددې کڼول او ما د همدې د پاره ځان مرګ ته ورکړ.

خدازده چې ماخومره بغارې وهلې چې منانې او يوه بل ګاونډی سوټ بوټ وتړلم او خيبر هسپتال ته يې بوتلم. هلته نو په رښتيا دليونو سره پروت وم. ځينی خو پکې بې آزاره وو خو يو دوه سروپ ليوني وو. يو د آدم خيلو ددرې يو ښکلی ځوان و چې ماپه اول کې فکر کاوه زما په شان به غم ليونی کړی وي، خو دې ظالم په موږ نورو داسې کارونه کول چې يادول يې هم شرم دی. ځان به يې لوڅ لپړ کړ او ګرچاپير به يې د متيازو داره را خوشې کړه او پخپله به هم ور سره دلاتو په شان تاويده. يوبل غلی بوډا چې ټولو ته به يې زاری کولې چې خوله ورته خلاصه کړې چې دی

يې سپږې وغواړي. غم داو چې په هسپتال کې دليونو درجه بندي نه وه ،
دسودايي نه نيولې ، تر خوروړي ليوني پورې ټول په يوه لويه خونه کې
يو ځای پراته وو. يو افغان هندو هم راکې و چې هغه خدای خوار کړی په
عين حال کې گونگی هم و او يو بل هندو يې کله ناکله پوښتنی ته راته.
دې پايواز راته کيسه تيره کړه چې داهندو يې داخوانی په نامه نيولی و
او بيا يې خدازده څه قسم شکنجې ورکړې وې او په څه قسم خلاص شوی
و. داهندو زما په دې خوښ و چې يو خو وطندارو او بل داچې بې ضرره و
او په کونج کې د خپلو متيازو سره بوخت و. په غولي به يې ورياندې
رسمونه او هندواني ليکونه کول او کله به يې ورغوی ترې ډک کړ او هغه
به يې دگلابو دگل په شان بويولې او نورو ته به يې هم دست په علامې
ډک ورغوی ور وړاندې کاوه. په دې خواره کي به په کابل کې څه
ناکردې تيرې شوې وې. زه فکر کوم چې جلادانو به دانه منله چې سړی
هندو دی او پکې بيا گونگی هم دی. دده بيوزلی مې زړه ته نورې زولنې
هم را اچولې.

په هفته کې دوه ځلې دډاکټرانو د (ويزيت) ياراتگ وارو. مگر دوی
به د پيښور د پوهنتون دطب محصلين دځانه سره ډله کړي وو او يوازې
دهغوی دعملی درس د پاره بيې دا دوره کوله. ديوه يوه مريض تذکره
(سوابق) به يې له يوې کتابچې نه کتله. موږ، لکه بيزوگان په دوو پښو
ورته ناست وو او دډانگ والا محافظ سترگې راباندې خښې وې چې
څناور توب ونه کړو. چې هندو ته ورسيدل، هغه ورته په موسکه کنډاسه

خوله، دمتیازو ډک ورغوي جګ ونیو. ډاکټر محصلینو ته وویل،
دامریض کوپرولللي دی او کوپروفجي ته ورلنډیږي. ورغوي پوزې ته
جګوي خولا یې څنبلو ته تیارنه دی. کوپروللي د خپلو متیازو سره لوبې
کوي او کوپروفجي یې څنبي یا یې خوري. تر آخره پورې، دهندو لاس
همداسې په هوا کې پاتې و او لکه سړی چې د عکاس مخې ته ولاړ وي
موسکا یې هم هماغسې په کړشو په ورانه خوله کې کنګل وهلې پاتې
وه. ډاکټر ویل دا سړی ganser syndrome لري او زیاتره خلک
چې په جیل کې یې شکنجې لیدلې همداسې وي، خبرې یې بې واکه وي.
ما په زړه کې موسل چې ډاکتر مازې دلوستلي کتاب خبرې کولې. خو
مثال یې ددې ګونګې هندو نه سل سیله لرې و. دآدم خیلو اپریدی خو حق
ناحقه لکه فواره څرخیده او رنې اوبه یې شیندلې. ډاکتر د هغه نه لرې،
دروازې ته نژدې داسې ترهنده دریدلی و، لکه دځغاستې لوبغاړی چې
درفري تومانچې ته قابو وي. له هماغه ځایه یې زما تذکره هم لوسته او
بالکه ګانو ته یې وویل، «دا کابلی ډیپریسیف مینیا لري او د
اغوانستان د جنګونو سره په دو خوارانو کې ډیر پیدا کیږي. » زه غلی وم
چې هسې نه نورې بلا وې راوکتیږي. یو بل ښکلی ځوان هم زموږ سره و،
هغه هم مهاجرو. د نامه پوښتنه مې چې ترې وکړه نو ایله یې په لیونتوب
خبر شوم. نوم مې چنګیز دی، د بابر زوی یم، د شاهجهان نمسی او د
روس د نیکلی کړو سی. زه په اصل کې د بامیانو پاچا وم خو اوس مې د
چین نیت کړی دی چې هلته شاهنشاه مقرر شوی یم او د چین دیوال یې

ماته جوړ کړی دی. سړی مکتب لوستی معلومیده او که تاریخ نه و نو جغرافي لړی، یې پخه وه. ډاکټر وویل، دغه ځوان د سایکوسیس او Wanderlust ښه مثال دی چې ځان د ټولې دنیا پاچا بولي او جدي هم دی. یو بل ناروغ د جلال آباد و او هر ډاکټر یې دگه. دده خبره دوی ته تل داوه چې تاسو پاکستانیان هم ځانته ډاکټران وایئ، خو د یوه لیوني علاج مو ونه کړ. لاړشئ، هلته میاعلی صاحب ته چې هره ورځ یې لیونیان په دلبار کې پراته دي. بیا به یې نو د منطق ځولی، شواړه شوه او د غم ښادی، او ودونو خبرې به یې کولې او په آخر کې به یې سړه ساوایستله او په دې به یې ختمه کړه، «وای ادکی، مورې!» نور به غلی و.

منانی به هره ورځ پوښتنې ته راته او زاری، به یې کولې چې راځه چې ودې باسم خو زما زړه د دنیا نه تور و او په ځان پوهیدم چې لیونی وم او ددغو خلکو مرکو خوند راکاوه. یوه ورځ مې ډاکټري راوتوریده او ټولو د کوټې یارانو ته مې وویل، «هلکو، دا رښتیا ده چې موږ ټول لیونیان یو، خو دومره لیونیان نه یو، لکه چې ځانونه ښیو. دا چې ځان ته د چین شاهنشاه وایي دارک روغ دی، هسې یې د خپلې خیټې گټه دلته لیدلې ده. شاهنشاه ځیر ځیر راته وکتل، نور غلی شو. دې بل لاټوته مې چې متیازې یې شنلې گوته ونیوله. «وروره ته لیونی نه یې لیون غرتی یې. مور او پلار نازولی لوی کړی یې او اوس نور خلک در ته بنیادمان نه ښکاری». په موږ تاسو کې یوازی هندو لالا یو څه بانگساره دی او هغه هم د ډیرو وهلو د لاسه.

زه هم ستاسو په شان یم. ددې کوټې نه بهر مځکې ځای نه راکاوه او بیا راباندې عصبی حمله راغله اوبې واکه شوم، نو یې دلته راوستم. په تاسو به همدا شان ناخوالې راغلې وي. نه ګورئ چې غیر ددې اپریدي ماما نه نور موږ ټول د لیونیانو د وطن نه راغلي یو، نو ولې به نه لیوني کیږو.»

ټولو راته ځیر ځیر کتل او لکه زما خبرو چې ددوی د ماغزو کوم ځای تخنولی وی، رانژدې کیدل او یو قسم د تعجب او لیونتوب نه په ډکه موسکاغلي ولاړوو.

ما وویل، «د پاکستانی ډاکټر نه یې پټولی شئ خو د خپل وطن لیونی نه شئ غولولی.»

ددوی دلچسپي نوره هم زیاتیده، حتی د اپریدی په مخ هم مړې اوښکې روانې شوې، لکه چې هغه هم زموږ د زړه په خواله کې شریک شوی وي او یا به یې په موږ خوارانو زړه سوځیده. په هغه شپه تر سهاره موږ یو د بل سره خبرې کولې او ناڅاپه مې کتل چې ګونګی هندو هم تکنی تکنی راوځنبید او زما په مخ یې لاس راښکه. هغه د چین شاهنشاد په کرار خو زړه وړونکی غږ د کوم نجراوی دا سندره زمزمه کوله چې «واګلنارې نارې نارې نازکه* ولې نه راځې هلکه» بیا به یې د کومې لنډۍ وروستی برخه ورسره تکی کړه «چا له (چاره) راواخله ما حلال وکه (کړه) مینه، واګلنارې نارې نازکه، ولې نه راځې هلکه». د دې ساده بدلې سره ناڅاپه شاترینه چې دا درې کاله مې د زړه په تل کې

ساتله، سترګو ته ودریده غوټی مې زیږ شو او نږدې مې کریغې وهلې وې. داشپه د جسمي، روحي او اجتماعي بیوسۍ او بیدردۍ او غمشریکۍ یوه مجموعه وه.

یوه هفته پس زما د معاینې وار راغی. ډاکټر له دې خونې وایستلم او خصوصي کلینیک ته لاړو. د لابراتواري ټستونو نتیجې هم راغلې وې. هماغه د افغانستان د پخوانو روغتونونو خبره شوه چې هر مرض ته به یې د پمپوډر په نامه یوه پوډر د چونې په شان سپین اوړه ورکړل. ډیر انګریزي توري یې راباندې استعمال کړل (دی خبرنه وچې زه ډاکټروم) چې و مې ویروي او بیا یې دوه نسخې راکړې چې یوه یې د خوب وه او بله د درد. خو ویل یې چې دا ناروغي په هسپتال کې علاج نه لري، نو بهتره ده چې دده خصوصي معاینه خانې ته لاړ شم. خپل کارت یې راکړ او رخصت شوم. مناني شین ټاغی د هسپتال د د دروازې نه بهر درولی و.

زه په قار وم چې دی بې لایسنسه موټر چلوي، په کومه بلا به ورسره واوړم. هسې هم پاکستاني پولیس په موږ په غوسه دی او په اندک شي مو کچرۍ ته بیا یي. چې پاس موټر ته وختلم، ګورم چې زما د کوټې لیوني ټول پکې سپاره دي. حیران شوم چې ددې به څه پرتو ګ کوم. خو مناني په خوشالۍ لاسونه سرویل او سپرلی هم خوشاله او کوم نوي شي ته منتظري ښکاریدې. د مناني، چې زما ترور تیا ته پام شو کټ کټ یې وخندل او سپرلیو ته یې کړه «پروامه کوئ. شین ټاغی زموږ کور دی او تاسو مو میلمانه یئ.» ما چې فکر وکړ نو رښتیا یې ویل.

بس اکسلیتر ته مې لته ورکړه او ایسته په سوات ورشیوه شوو. له هنداري نه مې خپل لیونیان ځارل. ځینو ترور ترور د غرو پیچومي ځارل او کله به بې وارده یولیونی په خندا شو. هندو چې تقریبا شپه او ورځ به یې په ویښه تیرولـه، نه پوهیږم ولې، په داسې خواږه خوب ویده و. لکه مړ چې وي. شاهنشاه معتبره ځان ته خامتمانیغ ناست و له خپلو ریښکی او خیرنو جامونه یې په کته پیش دوړې بادولې. منانی په خندا ویل «دا خو رک روغ خلک دي. هسې یې ځانونه په لیونتوب وهلي وو.» مګر ما سره دا سودا هم ود چې په څه بلا مې ځان اخته کړ.

دوړدی خو به د کوم هوټل نه راواخلو خو دا لیونیان به د شپې چیرته خوندي کوم. لکه چې منانی هم په همدې اندیښنه کې و. او ودې شي چې ده زما د لیونتوب اندیښنه هم لرله. د ملکنډ له غاښي چې واوښتو ناڅاپه هغه سواتی رایاد شو چې د ښځې په لنګون کې ورسره آشنا شوی وم. ایله مې سوددوشود او موټر مې کلی ته وروخیژاود، خو منانی پود شو چې چیرته ځم، راته ویې ویل، «ته دا میلمانه یو ساعت ما ته پرېږده چې یو څه حجامت وربانده وکړم، دا خیرن لوغړن شرم دی چې د ملک په نیالیچې کښینی.» خبره راته معقوله ښکاره شوه. بس سپرلی یې د کوم نایي دوکان ته بوتلې چې هلته یې هم سرونه او ږیرې وربانده اصلاح کړې او هم یې په ورخرمه حمام کې خیرې ورومینځلې. ما چې فکر وکړ نو ددوی تبزو نیولې کراستې کالي هم نامناسبه راته ښکاره شول. لاړم بازار ته هلته مې ددرزیانونه شپږ جوړې ملیشه جامې واخیستې او

د نايي دوکان ته مې ويوړې. مناني، لکه چې ټوله کيسه نايي ته تېره کړې وه، ځکه هغه د کار په وخت کې موسک کېده، خو زما په ليدو دواړه جدي شول. لکه چې کوم کيسه مال هم د ننه وچې يو يو يې پاکول او لکه ګډان چې په منۍ وسکولل شي، د حمام نه يې بهر را استول اول ليونی چې راووت شاهنشاه و چې لونګ يې تړلی و. پاک ستره ښکاريده، هندو په هماغه پخوانۍ موسکا راووت او له ډيرې يې رنې او به څڅيدې. ټولو جامې واغوستې او يو بل ته يې په خوشالۍ کتل. مناني زه د نايي په دوکان کې پرېښودم او ليونيان يې رانه بوتلل، چې راغلل نو د ټولو ږيرې خپلکې په پښو وې. ايله مې زړه په کرار شو او د خپل سواتي آشنا کور ته مې شين تاغي سيخ کړ.

په سبا مې دوی بېرته پېښور ته ورسول او د هسپتال په انګړ مې ښکته کړل، په ډېرو زاريو مې ورنه رخصت واخيست او بېرته د کچه ـ ګړۍ خيمې ته راغلو. وروسته چې منانی د هغوی پوښتنې ته ورغلی و، ويل يې چې يوازې هندو پاتې و او نور ټول رخصت شوي وو او ډاکټر په غوسه و، چې دا کوم حرامي د ده مريضان ترولي دي.

يو چړبانګ، چه زه لاويده وم منانی خيمې ته رانووت او له بيړې يې پوه شوم چې کومه ټکه راشکېدلې. راووتلم، ګورم چې هغه د سوات فرانسوی، ژان ژوزې پويګ، د خپلې ميرمنې سره راته ولاړ دي. يو څه ترور شوم خو د خيمې يوه پرده مې ورته جګه کړه او هغوی هم ښوی ورننوتل. مناني ته مې د چايو ويل او دوی مې په نياليچه کښېنول.

منانی چایخوښه راوړه، درې پیالې یې په تغر کیښودې، بیا یې نو هره یوه په خپل وطنی رقم کنګالو له او په بل کې یې اچوله، وروستی د ښځې نوبت و. په هره پیاله کې یې بوره واچوله او د شودو چای یې ورتوی کړ. ژان ژوزې خو پروا و نه کړه خو زما پام شو چې ښځه تکنی غوندې وه، خو میړه یې په سترګو کې څه ورته وویل او هغې هم خپله پیاله واخیسته. چې سبا ناری ختم شو او د تر خو چایو (چې دوی د هغې سره هم بوره ګډوله) وار راغی بیا نو دواړه بسترې ته تیکه شول. (وروسته به منانی ما ته په خندا ویل چې د پرنګیانو کون غېږي، لکه چې مات وي، سم کښیناستی نشي.)

شپږم څپرکی (د ژان ژوزې بیان)

تاتیانا خرخر دینوا د اولیګ خرخردین یا هغه خیتور روسي قوماندان لور ده چې د لوګر په کاریزونو او د خلکو د کورونو په ځاګانو کې یې زهرجن ګاز شیندل چې مجاهدین، که هلته پټ وي راوباسي. اولیګ خرخردین یو وختې په واشنګتن کې د شوروي د سفارت پوځي آتشه و او تاتانیا لومړني تحصیلات په امریکا کې کړي وو. تاتانیا پښتو په مسکو کې د خارجه وزارت په بین المللی انستیتیوت کې زده کړې وه. د هغې پلار په اصل کې پولینډی و چې د هغې د نیکه سرد د ځیر ژنسکی په وخت د انقلاب په وختونو کې روسیې ته راغلی و. ځیرژنسکی د شوروی د ک.ج.ب پلار هم په اصل کې پولینډی و. نو تاتانیا د پخې کورنۍ وه او که نه نو د بین المللی روابطو په انستیتیوت کې کله

چامنله. دا یو لوی امتیاز و او یوازې د کمونست گوند د نازولو مشرانو اولاد او خپل خپلوان پکې اخیستل کېدل. عجیبه دا ده چې ددوی ښوونکي په اول سر کې ټول افغانان وو.

په دغو کې یو لیکوال پاینده محمد زهیر هم ددوی ښوونکی و. زهیر بیا په شوروی اتحاد کې په کومې مرموزې ناروغۍ مړ شو. داسې غښتلي پښتو پوهان، لکه اسلانوف، لیبیدیو او دوو ریانکوف پکې پیدا شول. د پښتو د ښودنې نور لوی واړه مرکزونه په لیننگراد او ستالین آباد (اوسنی دوشنبې) کې هم جوړ شول، خو نامن کلا تورا یا نازولو به هماغه د خارجه وزارت په انستیتیوت کې پښتو زده کوله. نه یوازې د ژبې زده کړه، بلکه د ک.ج.ب نورې مروجه ماغزه مینځنې به په همدغو نازولو کیدې. دوی به په ظاهر د ډپلوماتان رو زل خو په شوروی اتحاد کې په هر علمی انستیتیوت کې، جاسوسي د هر فن او هرې څانگې یو ضروری ضریب او شرط و. ژان ژوزې ویل، همدا وجه ده چې ځینې افغانان چې د کاند* تاووک یا ناووک د شهادتنامو سرد، د ژبې څانگه وه او که د مځکې پیژندنې، بیرته افغانستان ته ستنیدل نو نه یوازې به د خپلې څانگې ماهر و، بلکه ورسره به «سرد» هم وو او دا ذهنیت به ورسره و چې که ضرورت شی نو د شوروی چوپړي به کوي.

تاتیانا که څه هم چې ددویم نسل روسۍ وه خو د ځیر ژنسکي په شان تر خپل وطن نه روسیې ته ډیره وفاداره وه. دا او نور نازولي د خارجیانو او بلکه عادی روسانو نه لرې گرځیدل او حتی چې چاته یې د کور پته هم

نه ورکوله او د سفارتونو په میلمستیاوو کې چې به مجبور شول نو د پوست باکس لمبر یې ور کاوه. تاتیانا او ددې نورو همکسبو ته بیلو متخصصانو د استخباراتو په هره رشته کې نظري او عملي درس ورکاوه، اکثر به عملي کارونه د شوروي اتحاد په نورو جمهوریتونو کې ورباندې کیدل. په عملي کارونو کې بیدو دوی ته د فلمونو او ډرامو د لوبغاړو په شان درس ورکول کیده، په دې فرق چې د فلم د لوبغاړي او اتل د پارد به مثلاً موټرنه درالویدو، یا د غرد نه د کولې کیدو په صحنه کې ځیني اسانتیاوې او فلمي غولوني او مهارتونه شامل وو خو دوی به د ریښتونو خطرونو سره مخامخ کړای شول چې څنګه ترې راووځي. مثلاً معلم شاګرد ته ویل چې لاړ شه د پلانکي مغازې نه (چې د هغې آمر هم د ک.ج.ب سړی و) پنیر غلا کړه او د مغازې آمر ته به یې پخواتر پخوا خبر ورکړی و چې شاګرد و څارې او که یې کاروبار د ساده ګانو و چې ویې نیسي. دوی دا زده کول چې څنګه ګناه و کړي او ځان معصوم وښیي، څنګه خپل تا کل شوي قرباني په ځان باوري کړي، څنګه په خارجي ملک کې جاسوسان استخدام کړي.

ژان ژوزې ویل د ک.ج.ب تاکتیک کله ډیر باریک او نغښتی وي. د یوه ملک د کابینې یو وزیر چې ددوی سره مخالف وي، یا مثلاً کوم مذهبي مشر چې د کمونیزم سره یې ورانه وي، او د خپل حکومت په کوم هیئت کې روسیې ته ولاړ شي، ددوی سره په ډیر درنښت او امتیاز سلوک کیږي. زه به دلته د ملا شبه خي تجربه درته بیان کړم. د ژان ژوزې

دې خبرې ما ته ملا عبدالعزیز را په یاد کړ خو چې مې دده نوم یاد کړ، ژان ژوزې ووېل «هغه کندهاری ملا ښيې؟» ما ووېل، «هو، هغه هم اوس د شوروی مریی دی.» ده ویل، "ملا عبدالعزیز خو د پخوانه په پوست کې پاک نه و. په اول کې وهابي و، بیا خلقي شو او گویاد اول نه دی په لومه کې گیرو».

ما وویل، «ته څنگه زما د وطن په باب دومره معلومات لرې؟» دده وویل، «چې زما خبرې واورې نو پوه به شې. په اصل کې د ملا شبه خي تجزیه در ته بیا نوم». ما وویل، «ملا شبه خي خو زه نه پیژنم، دا نوم خو ما ته افغانی نه ښکاري!» ده وخندل، «تر دې نو بل افغانی نوم نشته، په اصل کې دی د دشت ارچی و، ملا شواخون نومیده، یا به یې نوم بل څه وي خو په ملا شواخون مشهور و. ده راته ویل پښتانه نومونه ورو کې کوي. تاج محمد تاجی شي. نوزه هم شبه خي شوم. ته یو ځلی زما خبره واوره پوه به شې چې زه ولي نه یم. دا خبره ستاسو نفر راته کړیده.» میلمه پال ستاسو ملا شبه خي په جومات یا کلیسا گرځوي او هلته یې د یوه پاخه شوروی ملا، د مسکو د امام سره کښینوي (هغه هم حتمی د ک.ج. ب سړی وي)، دغه شوروی امام د کمونستي ثناصفت نه کوی، بلکه بدیې هم وایي او هغه هم په داسې پسپس او خفیه ډول چې ملا شبه خی فکر کوي، دا یې ما ته راز ووایه. مگر که شبه خی هوښیار وي او د شپې په هوټل کې د روسي خبرې د ځانه سره تحلیل کړي نو گوري چې صرف هغه خبرې یې کړې چې په خارج کې د شوروي پورې کیږي او څه

نوي معلومات پکې نشته، بس کمکي شکايتونه دي چې شوروي رژيم ته هيڅ ضرر نه لري.

ژان ژوزې و موسل او خپلې خبرې ته يې دوام ورکړ:

بيا نو کله چې دغه هيئت بيرته وطن ته روانيږي نو د ټولونه لوی سوغات همدغه ملا شبه خي ته ورکوي. سوغات هم داسې ښکاره، رشوت گويانه ورکوي. مثلاً شبه خي ته په غوږ کې وايي چې نن ماښام زما ميلمه شه، نورو ته مه وايه چې بيا ک.ج.ب خبره نشي. زه به بيا درپسې راشم. کله چې ميلمه پال دی کور ته بوځي نو گوري چې د ميلمه پال ميرمن په لمانځه ولاړه ده. بيا نو دده راز ونياز شروع شي چې زما ميرمن په اصل کې د چچنيا مسلمانه ده او بيا د مسلمانانو د پاڅون او باسمه چيانو تاريخ بيان کړي. ميرمن يې هم چې د ک.ج.ب غړې او په اسلامي علومو کې روزل شوې، د همدې يوه ماښام د پاره دې کار ته موظفه شوې ده او سبا ته به نه ميلمه پال دا پيژني او نه به دا ميلمه پال. خو په دې شپه دواړه مېړه اورته دي. کله چې ستاسو شبه خي رخصتيږي، ښځه يوه کڅوړه لاس کې ورکړي چې دا په افغانستان کې په خوارانو او ښو مسلمانانو وويشه خو پام چې په هوټل کې چا ته حال ونه وايې چې يو نيم د ک.ج.ب سړی هم پکې شته. په هوټل کې چې ملا کڅوړه خلاصوي گوري ډالر پکې پراته دي. کله چې د شوروی نه د تگ په وخت کې په هوايي ډگر کې د دوی تلاشي کيږي، د شبه خي زړه درزيږي، خو گوري چې غير له ده نه د نورو ټولو بسکونه پرانستل

کیږي. (دا ټول د ک.ج.ب د پلان یوه برخه ده.) ته نو څه فکر کوې چې دی به دا ډالر په رښتیا خوارانو ته ورکړي؟ که انصاف وکړې هم ایله په سلو کې درې یا څلور په نورو وویشي، او هغه به هم اول په افغانیو اړوي. په بل ځل چې دی روسیې ته سفر کوي نو بیا همدا میلمه پال او میرمن یې ورحاضر شي او د شناخت او دوستۍ بل گام واخلي.

دا یې یو مثال و. د جاسوسۍ په قاموس کې هم د امید او بیم خبره ده. دوی د ستر اروا پوه، پاولوف نه دا چل زده کړی چې د یو وخت د پاره سپي ته د گړینجې د غږ سره سم ډوډۍ واچوه او چې ښه ورسره روږدی شونو بیا گړینجی وکړنګوه خو ډوډۍ مه وراچوه، و به گورې چې دده ناړې په بهیدو شي.

همدا و چې ستا سو د دشت ارچی ملا د ک.ج.ب په لومه کې کښیوت.

زه نه پوهیدم چې د افرانسوی ولې ما ته گډ دی، خو خبرو یې خو ند راکاوه. ده ویل د ک.ج.ب او هرې بلې جاسوسۍ او حتی زموږ د فرانسې د دوزیم، بیلې بیلې وظیفې هر یوه ځانله ځانگه او ما هران لري. په دغو کې یوه مهمه یې په هر ملک کې د جاسوسانو استخدام دی چې د شبه خي سره دوی همدا کار وکړ. بله د دښمن د جاسوسۍ د شبکو کشف او شنډول دي چې دا د. ک.ج.ب د څلرم ډایرکتریټ کار دی.

په افغانستان کې خوان پخوا چې شوروی اتحاد لا نه وو د روسانو جاسوسي فعالیت روان و. اوس یې صرف جامه بدله کړې او د خاورې په

ځای د ایډیا لوژۍ په نامه کیږي. حریف لوبغاړی پخوا انګریز و ، اوس امریکا ده او په لوړه سطحه کیږی. هغه خبره ربښتیا ده چې ستاسو صدراعظم هاشم خان د روسیې د سفارت لاندې دکاندارانو ویرولی وو چې د روسانو سره معامله مه کوئ. بیا د روسیې سفیر په یوې میلمستیا کې صدراعظم ته ویلي وو ، «که موږ جاسوسان استخدامو و ولې یې ستاسو په وزیرانو کې نه غواړو چې بیسواد دکاندار ته ورځو. »

ما ژان ژوزې ته ویل ، «زه پوه نه یم چې ولې دا خبرې ما ته کوې ، او نه یې پوهیده غواړم. موږ روان یو سوات ته ځو. که ته راسره ځې نو په لار کې به مې سم پوه کړې چې ولې دومره ډیر کړتیږې ؟ » ژان ژوزې موسک شو ، «سمه ده په سوات کې به دې په هماغه هوټل کې وګورم چې تا را ته پیسې راوړې. خو یوه هفته پس. موږ اوس وځو ، تاسو همدلته پاتې شئ چې څوک مو سره یو ځای و نه ویني. »

اووم څپرکی

د ژان ژوزې دویم بیان

د سوات هوا مخ په سړیدو وه او د آسمان هغه تړانګه چې د هوټل د چوترې نه ښکاره کیده کله ترخه شنه او کله توره تاریکه وه. شین تاغی مې د جوړولو په نامه په ورکشاپ کې درولی و او زه د ژان ژوزې افسانې ته فکر وړی وم چې ویې منم که نه. زه چې دا پنځه کاله د تیر په هیر شمیرلو روږدی شوی وم د ډاکټر زړور مرګ یو دوه هفتې را ویښ کړم خو اوس مې تابیا نیوله چې د سمځې د یارانو په شان بیرته شړی په سر

راکارم او ویده شم. اوس ژان ژوزې بیا چوکه را اخیستې وه او هڅولم

یې.

شبه خي اوس په پاریس کې د فرانسې د استخباراتو د شبکې سره و.
هلته یې څه بلاغوښته؟ که هر څه مې کول، په ژان ژوزې مې بیره نشوه
کولی، چې معلومه شي چې دا دومره پرېړه یې ولې شروع کړې ده، زما
یې په شبه خي څه، د روسانو په شبکې مې څه، خو فرانسویان هم د ښځو
په شان په خبرو کې نرۍ نرۍ بخۍ کوي، مهم د غیر مهم سره ګډوي او
په اوریدونکی کې زاره چه وي. لیکن د زړه په کوم ګوټ کې مې د امید
یو څرک هم ځلیده، چې ګوندې په آخر کې کومه داسې خبره وکړي چې په
ما هم ولګیږي، ځکه هغه هم لیونی نه و چې په دې آخر مني کې د خپلې
میرمنې سره د سوات د هوټل په لغړې باغیچې کې په زیړو پاڼو باندې
کوز پاس چکر وهي او ماغوندې یو بیطرف او بې زړه سړي ته لکچر
راکوی. ژان ژوزې ویل، «د ک.ج.ب او د هرې بلې جاسوسۍ د دستګاه
سره د خلکو د راښکلو د پاره درې مهمې وسیلې دي. یو پیسه ده چې دا
د هر خنډ او لوړې ژورې هوارونکی بولدوزر دی. خو دا په دروکې
وروستۍ وسیله ده. اوله وسیله د ښایستو نجونو او شهواني آسانتیا وو
برابرول دي. ملا شبه خی د خپلې عنعنې له مخې د نجونو په کسب کې نه
و او اوس هم چې نجلۍ ویني وار پار ترې خطا شي. مګر ک.ج.ب ته نور
چلو نه هم ورځی، مثلاً د ښایستوکو روسي هلکانو تهیه کول. دویمه
وسیله شراب دی. سړی ښه نیشه کړه، بیا یې روږدی کړه او بیا لکه

وریش خور خرهر ماښام پخپله آخور ته درځي. شبه خي به روسی هلک ته سیپاره وربښودله او هماغلته په لومه کې کښېووت. د سفیر د وینا حقیقت ایله اوس معلوم شو. د افغانستان یو مشهور وزیر چې تل به د صدراعظم قایم مقام او د پاچانازولی و. روسۍ نجل درلوده او بله نکاح ښکلې میرمن یې افغانه وه دغه روسۍ میرمن هیڅچا په دعوتونو کې نه ده لیدلې. ژان ژوزې ویل دادرې وسیلې تولې یوه مور لري او هغه دنیایي شهوت او حرص دی. د ملاشبه خي د ښکیل کو لود پارد نه پیسې کار ورکړې، نه شرابو، نه نجونو، خو بالاخره یې ک.ج.ب تیز رگ پیدا کړ او ښکلی د برندو سترگو گرجی هلک یې ورو شکارد.

ژان ژوزې ویل داسې نه ده چې تل به دې نوي استخدام شوي جاسوس ته همدا شیان ورکوي. دا داولو ورځو عیشونه دي. بیانو چې روږدی شو، نو پکې کښېووت. که دده نه ناغیږۍ وشي نو ک.ج.ب مثلاً ورته وایی، «ښه دده نو، دا عسکونه (چې پټ یې اخیستي وي) وگورد، که زموږ سره کارنه کوې نو څه، په مخه دې ښه، موږ به دا عکسونه ستا حکومت یا کورنۍ ته ورکړو. دغه مرحله ده چې گویا ملا شبه خې ښکیل او د روسیې خر بویه.

د سوات هوا ورځ په ورځ سړیده او یو سهار چې له هوټل نه ووتلم د وارو و یوه نرۍ دوږد د غونډیو په سرونو پرته وه. د ما او ژان ژوزې ملاقاتونه تل پاس په غونډیو او یا هم کوز د سیند په غاړه وو چې دواړو به په کنجکونو کبان نیول یا موپیښې کولې. په هو ټلونو کې نور

نو میلمانه نه ووپاتې. په دې ورځ نو ژان ژوزې پاریدلی ښکاریده او پوه شوم چې د کار خبره به ترې راووځي. دواړو خپلو کنجکونو کې چینجې وپیرل. د سوات د سیند په بره خواکې خالداره کبان هم وو چې اوس د ژمي له کبله کوز زموږ د سیند برخې ته هم راښښیدلي وو.

ژان ژوزې بې مقدمې پوښتنه وکړه «ډاکټر زړ ور چیرته دی؟» زه هک اریان شوم، لکه چې خبره زما د اټکل نه لا پسې ژوریده. خو ما ځان و نه ګراوه، «په کابل کې روسانو اعدام کړ.» زما بې علاقه ګۍ په ده اثر ونه کړ. بیا یې پوښتنه وکړه، «څه وایې چې هغه دلته در ته حاضر کړو؟» زما زړه ټوپ کړ، «تاسو فرانسویان، لکه چې مړی هم حضورولی شئ».

ژان ژوزې وویل، «که مړ نه وي نو؟» ما وویل، «ولې مې کړوې؟ څه رانه غواړې؟» ژان ژوزې وویل، «بس ځان تیار کړه کابل ته» ما وویل، «لکه چې د ک.ج.ب په شان ستاسو دستګاه هم بیګناه خلک همداسې ایساروي. ته خوک یې، د زړور نه څه خبر شوې، ولې ورسره دومره علاقه لرې. د زړور خلاصون خو د فرانسې په آجندا کې نشته نو په دې کې څه مطلب لرې؟» ساعت ته مې وکتل، «نه بجې دي، شل دقیقې وخت لرې چې هر څه را ته ووایې او که نه درنه لاړم.»

ژان ژوزې چې زما جدیت ولیدنو نیغ په نیغه یې موضوع شروع کړه، «زه د فرانسې د جاسوسۍ ضد دستګاه کاریګریم. زموږ یو ژورنالست الان ګیونو میرې او اول ځلې هماغه د اولیګ خرخر د ین د زهر پاشلو د قربانیانو عکسونه بیرون ته وایستل او په ټوله دنیا کې چاپ شول. نو د

خرخر دين لور، يو خو د خپل پلار کست اخيستـه او بل د ک.ج.ب د ځلورم رياست امر هم و. الن گيو په دې وختونو کې په کابل کې په لاس ورغی. په تلويزيون کې يې اقرار هم ثبت شوی او ټولو ته ښودل شوی دی. زه راغلی يم چې هغـه خـلاص کړم. د گـيـو مـسـتنطق تاتيـانـا خرخردينوا ده چې ستاسو د ډېرو استنطاق هم هماغې کړی دی. نو اوس به دوه چنچنې په يوه مرده کي وولو. ستا به ډېرو خلاص کړو او زما به گيو. او دادي خبره مې په درو دقيقو کې خلاصه کړه. اوس که پيښور ته ځې او که کابل ته، نور د ستا خوښه».

ما وويل، «دا خوناځواني ده چې ما د خوږ گوتې نه نيسې او د ډاکټر ډېرو نه دې ما ته د لومې دانه جوړه کړه.» ژان ژوزې وخندل، «داسې هم ده او داسې نه ده هم. يو خو د ډاکټر ډېر ور خبره ده او موږ ويل چې ته به همکارۍ ته ډېره ښه کړې. مگر يوازې دا خبره نه ده. ته يو بل کمال هم لرې او هغه دا چې په کابل کې يوه نجلۍ هم ستا په انتظار ناسته ده.»

زما ډېره په دوزا شو چې شاترينه خو به نه ښيي!

ژان ژوزې د شيطان ماشوم په شان سترگه وټومبله، «بس پوه شوې. دا کار بې د هغې له مرستې کيدونی نه دی.» ما وويل، «پخپله د ډېرو وينا ده چې زما نوم يې هم روسانو ته ورکړی دی، نو که بل چا ته نه وي تا ته خو د ک.ج.ب زور معلوم دی، د رسيدو سره سم به يې نيولی يم.» ژان ژوزې وويل، «په دې هم خبريو، نو اوس خوښه ستا ده چې ځې او که نه ځې.» ما وخندل، «ته نو چې په هر شي خبريې ملا شبه خې به دا هم

درته ویلي وي چې محب الله د خرپ سړی نه دی، د ترپ سړی دی.»

هغه وموسل، «په دې هم خبریم خو شبه خی دا هم وایی چې محب الله چې یو وار یو کار ته د دشی نو بیا یې نیمګړی نه پرېږدي.» ما وویل «موږ ورته... غوږول وایو، په انګلیسي کې په خولې کې د بنکې توبمبل وایی، چې تا سو به څه وایئ؟» ژان ژوزې داخلې په ربښتیا او د زړه د اخلاصه وخندل. پخوا تربیلیدو مې ورته وویل، «ته فکر مه کوه چې بس ته هوښیار یې. له اول نه دریاندې شکي وم.» هغه په تعجب وویل، «څنګه؟» ما وویل، اول خو دې زرګون لوټ په کرایه کې راکړ. زه پوهیدم چې ته دومره کم عقل نه یې، خامخا به دې په دې کې کوم چل وی» ژانژوزې شرمیندو کې موسکاو کړه، بیا مې وویل، «بله دا چې ستانه یود سهود هم وشوه. ویل دې غواړې پنجشیر ته لاړ شې او هلته د پنجشیر په سیند کې خالداره کبان ونیسې.» ژان ژوزې وویل، «نو د پنجشیر په سیند کې کبان نشته څه؟» ما ویل، «شته خو خالداره کبان یوازې د هندوکش نه شمال ته سیندونو کې پیدا کیږي، د پنجشیر تول شیر ماهي دی.»

اتم څپرکی

د ګړو له لارې پلی کامې ته واوښتم او له هغه ځایه په لارۍ کې لوړ مازیګر کابل ته ورسیدم. توري وریځې او شمال و او پرخ پرخ یخ باران چې یو نیم دواورې څپولی هم ورسره و، وریده. اریان وم چې که د شناخته کورته لاړ شم په هغوی ظلم دی او که په هوټل کې شپه وکړم هغه خو تول

د خاد د لاس لاندې و. د لارې په تم ځای کې ولاړوم چې یو څو کړېړیږی راپیدا شو او مخامخ زما خواته راغی. ما ویل، محب ګله، لکه چې په اول دړدنګ کې لاړې. څو کړېړیږي روغبړ راسره شروع کړ او زه هم ترور وم چې لاس ورکړم که نه. په کرار غبړ یې وویل، «ملا شبه خی ستاسو په خدمت کی دی. » بیا یې نو بې غبړ او غوږه زما دوه بکسونه وچت کړل او یوه تېکسي موټر کې یې کیښودل. بس نور څوک نه وو، پخپله ډرایور شو او ایسته یې د ښار مینځ ته روان کړم. کابل ښایسته زیات فرق کړی و.

د مکروریانونو بلاکونه زیات شوي وو او حتی د مطبعې لر او بر د هوایي ډګر خواته هغه ځایونه یې ډک کړی وو چې یو وخت به زموږ د حبیبیې د لیسې هلکانو پکې سپورټونه کول. لوی سرکونه یو څه د پخوانه ستره ښکاریدل او ځلي ملي هم زیات شوي وو. خو خلک نظر پخوا ته یو څه زیات په بیړه کې وو او په سرویسونو باندې ګڼه ګونه ډیره وه. شبه خې، لکه چې زما په ترورتیا پوه و. ویې ویل، «دا ستا پښه لکه چې د زانې په شان لمده ده. دا خلک، یو خو د باران نه تښتي، ځکه د هواد حالاتو اتکل وایی، چې نن شپه به واوره پیل شي. چې خلک به د یخنۍ سره څه کوي. بې هغې په اتو بجو قیود شب ګردي لګیږي چې موږ هم بیړه وکړو. »

کابل دومره هم نه و بدل شوی چې زه به یې ونه پیژنم. موټر د هارتن د پله نه تیر شو او د ګذر ګاه لاره یې ونیوله. د چاردهي حکومتي ودانۍ

ته مخامخ د شاغاسیانو کلا وه. هلته یې موټر د کلا په لویه دروازه ننه کړ او بیا ترې کوز شوو.

پاس یوې مانۍ یا بالاخانې ته یې بوتلم چې نیمه لوڅه وه. ما دغه کوټه هغه وخت لیدلې وه چې په سرو غالیو فرش وه او د شاغاسیانو د خانانو به په کې غورو درب و. اوس نه ناصرخان و نه یې سره پېلان، بس زه وم او د غه مړتت.

د کوټې په یوه گوټ کې یو برقي منقل ایښې و او ترڅنگ یې د اوبو آودان د تشت سره. تشت د مردارو اوبو او د پیازو او هگیو د پوټکو نه ډک و. ملا شبه خي په دیوال کې د یوې بې ښیښې الماری نه یوه غوټه را ښکته کړه او د هغې نه یې هگۍ او پیاز واېستل. د پیاز ځینو غوټو شنه ښېښونه وهلي وو او داسې ښکارېدل چې ډېر وخت هلته پراته وو. دغه الماری گانې یو وخت د کیمخت او جانان د سرو شنو لوښو نندارتونونه وو. ما پوښتنه وکړه، «څه سول دا نازولي؟» شبه خي د ځواب په ځای راته وویل، «پس د ډوډۍ به د سبا ورځې پلان سره وڅېړو. یو څو خبرې لاحل شوې نه دي او زه تا ته منتظروم.» لکه چې سرې ډېر جدي و، نو زه هم غلی شوم.

د ډوډۍ نه وروسته شبه خي د سبا دورځې ډېر تفصیل راکړ، پلانې ځای ته به دې بیا یم، پلانکی به وینې، داسې به ورته وایې، داسې به کوې. دې لکه ما ته ژرنده گډو خو زما چرت بل پلو و. یوه خوږه تلوسه را سره وه، لکه چې ماشوم د اختر د سهار په انتظار وي. بهتره ده وو ایم د

مکتب د وختونو په شان ښخواتر دي چې په کالني امتحان کې ښوونکی پارچه راکړي تروروم. شاترینه لیونۍ همدلته، په همدې ښار کې ده، خدازده چیرته، خدازده څه کوي، خدازده زه به يې ياد يږم که نه، چې دا وه‌ينم څه به وايم څه به کوم څه پوز به نيسم؟

د بالاخانې د ماتو کړکيو نه سوړ باد راته. يو دغلو لالټين چې ښيښه يې نيمه توره وه بليده او ژبګۍ يې د باد د څپې سره لړزيده. واوره نو سمه په شرنګهار شروع شوې وه. د کابل د ژمي نه مي بد راتلل او بيا هغه د ليسې وختو نه ستر ګوته راته دريدل چې په ليليه کې به مو زړې شلې کمپلې د ځان نه تاو کړې وې او د سړو نه به ريږديدو. هغه بل کابل، د کابليانو او نازولو کابل، ماته پردی و.

هغه کابل چې په ژمي کې به خلکو د حليم په نامه حلواوزمه خواږه په غوړو کې ډنډ خوړل، لاندي پلاوو نه به يې ښخول او په تاودو صندليو کې به ترستوني پټ وو او د شپې ترنيمايي به يې کيسې کولې او هغه زيغوزې او توتان چيچل چې په صندلۍ باندې دلې پراته وو. موږ اطرافيان د خدای د دغو نعمتونو نه بې برخې او ښخپل کابل کې جلا وطنه وو.

سهار چې پاڅيدم يود لويشت واوره د کړکيو په درشايي پرته وه چې زما په اټکل، په مځکه به نو دود لويشتې واوره وه. د پاڅيدو سره سم شبه خې د پيري په شان له بلې کوټې نه د پتنوس سره راووت. توره الونيم (ارمونيه يي) چاينکه، د بيګاپاتې سره ډوډۍ، په پياله کې يوه

کاچوغه بوره تیاره اچول شوې. خو زه تلوسې وړی کړی وم. ما چای خوړ او د خپلو ځپلیو غم راسره و چې اوس به څنگه وځم؟ خو شبه خې، لکه پیری ورک او د سترگو په رپ کې د موزو د روسی پړې د پوستکي د خولۍ او کوټ سره راپیدا شو. بیا چې ما دالرو بر کول نو یې دریشي راوړه. یوه بټوه یې چې پوهیدم پیسې پکې دي، د کالیو په سر کېښوده.

چې د شاغاسی د کلانه وتلم نو بلا تشبیه، تیار روسی وم.

نهم څپرکی

روسان، لکه ښاپیرکان داسې دي. ښاپیرک چې ځینې ورته شکالی هم وايي او په عربی یې خفاش او په فارسی یې شب پره یا شپ پرک بولي، د نمجن او تیاره ځای، مارغان خو نشو ورته ویلی، ځناوران دي. روسان یوه ژوره ویره لري، له بنیادم نه، له طبیعی آفت نه، له خدای نه. پټ پټونی یې خوښ دی، تیاره او اسرار آمیزه ژوند یې خوښ دی. ژوره غولونه او خطا ایستل دروس خصلت دی. یوه لیکوال / الکسي تولستوی / د روسي خصلت نومې کتاب کې همدا خبره، البته په ژوولې لهجه کړې ده. دا چې د شطرنج نړیواله قهرمانی اکثر د روسانو په لاس کې وي، ددې چینه هم همدا روسي خصلت دی چې په خطا ایستلو، ژورو توطئو، او د کاسې لاندې د نیم کاسې په پټولو بنادی. په روسیه کې یوه نانځکه جوړیږي چې با بوشکا یې بولی، یوه نانځکه، پکې بله، پکې بله.

شبه خې زه په دې سهار له ډیرو کړلیچو لارو یو ځای ته بوتلم، موټر

يې ودراوه، په يوې تورې پتۍ يې زما سترګې وتړلې او يوې زير خانې ته يې ننه ايستلم. پتۍ يې رانه لرې کړه. چې سترګې مې سره وسرولې، اول شی چې ما هلته وليد يو ښاپيرک وچې د ننه په کوټه کې لر اوبر الوته. کوټه نيمه تياره وه. خدازده څو دقيقې په همدې کوټه کې روان وو چې يو ميز ته ورسيدو. يو تت برق د چت نه ځړيده. د ميز تر شا په يوه کرسۍ يوه ښځه چې په اول کې مې صحيح کولی نه شوه ناسته وه. ويښتان يې د غوښايو د تپې په شان په کوپړۍ تبې کړي وو. د ميز بل سرته دوه کرسۍ تشې وې، شبه خې په يوې باندی کښيناست او ما ته يې په بلې د کښيناستو اشاره وکړه. اوږده شيبه چوپايی وه. ما د نجلۍ د کړو وړو جاج اخيسته، نه ښايسته وه او نه بدرنګه، خو د پيغلتوب په جوش کې ښکاريده. د چت د کوم ځای نه، د ديوالي ساعت په شان په منظمه وقفه ځک ځک او به څڅيدلې. په چت کې نلونه، لکه ماران هرې خواته غځيدلي وو. خاموشي تر حده زياته شوه. زما په خيال هغې هم زما جاج اخيسته. بيا يې په کرار غږ په رسا پښتو په کندهارۍ لهجه وويل، «ترينا غواړې؟» ما بې خوده وويل، «هو». بيا يې وويل، «زرور غواړې؟» ما وويل «هو» بيا نو غلې وه او شبه خي ته يې کتل. شبه خي، لکه چه وارخطا و، خپله ږيره يې داسې ګروله، لکه چه اور ورباندې بل وي. خو بيا يې هم وويل، «زه هم خپل سرې غواړم.» خو هغې لکه د شبه خي خبره يې چې نه وي اوريدلې، غلې وه او ورته کتل يې. شبه خي د ږيرې ګرولو ته زور ورکړ او بيا يې په نرې غږ وويل، «هو، ستا شرط هم

منم. » ایله د نجلی د مه راسته شود. ښا پیر ک لا زموږ په سر دوري وهلې خو د اوبو څڅواکی ختم شوو. نجلی پاڅیده او د کوټې بل سر ته چې تپه تیاره وه روانه شوه. کوټه به البته ډیره اوږده وه چې ښایسته ډیر وخت یې د پښو ښکالو راتله. شبه خي بیا رابانـدې سترګې وتړلې او موټر یې چالان کړنو ما خپله پتۍ لرې کړه، خو هیڅ ګټه یې ونه کړه، د بنی بشر غږ غوږنه و، فقط د واورې څپولې وو چې په شرنګهار را پریوتل، داسې چې په سرک نه د پښو پل و او نه د ارابو.

د شه به خي والګا په جیپ بدله شوې وه او بیغمه بیرته مخ په ګذر ګاه، د شاغاسی په کلا ور روان شوو. د غرمې ناری بیا هماغه هګۍ او د سیلو توره ډوډۍ وه. شبه خي یو څه راضي معلومیده، کله به موسکی شو. ما د ځانه سره وویل، اوس به یو څه د زړه خواله راسره وکړي. ما د پوښتنې تابیا نیوله خو ده پرې نښوده او په جدی لهجه یې وویل، « درې ساعته آرام وکړه، نن شپه میلمانه یو. » ما وویل، « چیرته؟ » او هیله مې داوه چې داسې ځای وي چې شاتړینه یو ځلې ووینم. خوده، لکه د حال په ژبه چې خبرې کوي، سر وښوراوه او بلې کوټې ته روان شو او زه په چرت کې ډوب پر مښی یووړم.

یو وختې د شبه خي ښکالو راویښ کړم چې لګیاو لالټین یې لګاوه. دومره زر تیاره شوې وه. وروسته نو بلې کوټې ته لاړ او د یو د تور بکس سره بیرته راغی. لکه جراح چې پخوا تر جراحي خپل سامانونه په دقت قطار ړدی. ، ده هم اول د بکس سر خلاص کړ، بیا یې پلاستیکي

دستکشې په لاس کړې، نور يې قسم قسم بوتلونه، پتې، بياتې او نورې بلاوې. بيا يې په يوه سطل کې ترمې او به راوړې چې زه په کناراب کې ځان پرېمينځم. که ما د خدای وسې وکړې چې ساړه دي، خو ده خپل کار کاوه. په ناکامۍ مې ځان پرېوله، غاښونه مې برس کړل. ږيره مې لالتين ته وخرييله او د شبه خې جراحۍ ته کښيناستم. اول کار يې چې وکړ د سرو زرو درې څلور قالبونه يې زما د کوز او پاس غاښونو په سر کيښودل او بيا يې سرو نه دننه کاږه کړل چې د غاښ د پاسه ټينګ شي. بيا يې نو ښه ډبل ستاليني بريتونه په شونډو راسپارد کړل. يو قسم ترخه آبي قلمخونه يې په زحمت د ستر ګو په ګاټو راله کيښودل. ما ويل «نن سهار دې ولې نه سينګارولم؟» ده وويل، «سهار خومو ر يوازې وو، نن شپه مجلس دی.» بيا يې نو سپين کميس، سور نکټای او نيلي رنګه ښه ليسه دريشي راکړه. د سپينو زرو سور بيرغ يې راله په ګريوان وټومبه، قوي بدبويه روسي کلونيا يې په مخ راو منبله او څه تيزبويه عطر يې په جامو راوشندل، مګر بوټان يې چې راوړل ددو سره نه جوړېدل، بلکه سره ساقداره بوټان وو. ما ويل په دې کې به يې هم حکمت وي، او په تره غونې ما ښام د کلانه وو تلو.

اوږد روښانه سالون له افغانانو او روسانو ډک و. په تعجب مې وليدل چې روسې ښځې خوږې چې وې، افغاني ميرمنې هم په شمير کې دومره کمې نه وې. شوخې سرې شنې جامې، د ښځ ګريوانونه د V په شکل، پاس ارت او کوز نرې چاک، تر ملا رسيدل. زما په نظر دا جامې

ښکلې نه وي، سکسي وې خو یو ډول بې بندو باري او افغانیت ته یو ډول سپکاوی ترې ښکاریده، مګر بیا هم افغاني میرمنو څه کول څه یې پرېښودل او خپله طبیعي ښکلا یې برېښوله. روسی ښځې لکه پیلانې، د اوږو نه تر پښو پورې روغې استوانې وې او ما ته یې د پښتو دا متل رایاد اوه چې «یې نری، بې نری، تنده خیتـه پښې نری»، سپینې، بې مالګې او د کاسیر توب نمونې وې. بیځایه یې خندل او خپل طلایې غاښونه یې ځلول. زما خپلو غاښونو ته پام شو او شونډې مې نورې هم سره وروستې، خو موسکامې ورپورې سرېښ پرېښوده. خادمانو په پتنوسونو کې د شربتو او شرابو ګیلاسونه پاس نیولی، د مار په شان د پینډو ترمینځ کاږه وارږه تیریدل، په هرې پینډې تم کیدل چې میلمانه ګیلاسونه ورنه واخلي. لږ او بر مې وکتل خو شبه خې لا درکه و. ګیلاس زیر لیمکونادمې واخیستل او د مصنوعي موسکا سرد مې په ترورتیاهرد خواکتل. د مچیو د باڼ په شان زوږو. ګیلاسونه سرد کږ-نګیدل او د (میر، دروژبه، ده وی) شعارونه تکراریدل. دلته هلته د خره د نږیدا په شان یود کر کجنه خندا هم راتله نور نو بې مفهومه غومبرو چې هیڅ خلاصیدن یې نه و. د زیاترو نارینه وو عسکری دریشی وې چې زما ترورتیا یې لا هم زیاتوله.

یو ځلې مې پام شو چې یو روسی منصبدار ما ته ځیر دی، خو چې سترګې په سترګو شوو، نو یې مخ واړ اوه. زه پوهیدم چې د خوشالی فضا هسې برغولی و او د دیګي په مینځ کې د جاسوسی، توطئو،

دسیسو، وینو او قتلونو ننگولي پخیده. هر سړي بل څاره او هر سړي په خپلو خبرو، حرکاتو او حتی کاتو باندې سانسور لګولی و. لږ وروسته په همدې پتنوسونو کې په بشقابونو کې ساړه خواړه راغلل. د بادرنګو ترازې، ایشیدلي خوساړه کچالان، کلبسې (یو ډول د خوک د غوښې اوږده ساسیج) دا ټول په یوه پتیر پاستی کې تاوشوي وو. زما ترڅنګ یو افغان منصبدار دوه د پاستو لولې واخیستې، یوه یې یوې روسۍ ته ورکړه چې، زه فکر کوم میرمن به یې وه. دواړو په یوه لاس کې د شرابو ګیلاسونه نیولي وو. داسې ښکاریدل چې دوی هم دومره زیات بلدنه دي او زما په شان دیواله ته تکیه ولاړ وو.

پتنوس والا زما مخې ته هم تم شو. ما یوازې بادرنګ د پاستي نه واخیست او خپل افغان ګاونډي ته مې و موسل. هغه په غوږ کې راته وویل، «خدای دې د روسانو ډوډۍ ووهي.»، ما ورته و موسل او نور مې هیڅ ونه ویل. اوس نو مجلس زور اخیستی و او شرابو د خلکو خولې پرانتې وې او یا به ټولو ځانونه همداسې صمیمي او مخلص او ساده ګان ښکاره کول. په همدې وخت کې یوه ښکلې روسۍ ښځه چې آبي کمیس یې تر زنګنو رسیده او نظر نورو ته سنګینه بریښیده، ګیلاس په لاس زما خواته راغله. په رسا پښتو یې ځان معرفي کړ، «زه تاتیانا یم». بیا یې ماته ځیر ځیر وکتل او پوه شوم چې زما د ځواب منتظره ده. خو زه نه پوهیدم چې خپل نوم څه ورکړم. خو هغې په خوږې موسکا وویل، «که زه غلطه شوې نه یم، ته محب الله یې» ما په وار خطایی شاوخواته وکتل،

خو هغې مې په اوږه لاس کېښود او ویې ویل، «تاخو هر سړی پېژني!»

ما وویل، «تاسو خطا وتلي یئ، زه محب الله نه یم» خو هغې مې خبرغوڅه کړه، «ټول دې پېژني چې په شوروی کې دې تحصیل کړی او د سالنګ د تونل په جوړولو کې ستا کار نامې ما ته معلومې دي. اول جیپ د سالنګ په غاښی تا وخیژاوه، هغه وخت لا تونل جوړ شوی هم نه و او یوازې یوه نری لار یې د سامان چلولو د پاره پاس په سر تیره شوې وه، خو چا ورباندې موټر چلولو ته زړه نه ښه کاوه. ګویا ته د سالنګ قهرمان یې.» ما به چې خبرې ته خو له خلاصوله، دې به غلی کولم. آخر کې مې وویل، «هو، هماغه یم، خو اصلي اتلواله د شوروی ملګرو وه.» تاتیانا کټ کټ وخندل، لاس یې راکړ او نورو پېنځو ته د روانیدو په وخت یې په کرار غږ او همیشه ګي موسکا په عادی لهجه وویل، «د ریمه ورځ.»

دا هماغه تاتیانا، د قوماندان خرخر دین لور وه چې زموږ ډاکټر زرور یې په مرګ محکوم کړی و. دا په ربښتیا هم پیمخې وه او یا به داسې وي چې خارجي پښتو وایي په پښتانه لا هم خوږ شي. په هر صورت، ملا شبه-خی پوه شه او دده حرامزاده ګي، زما تلوسه شاترینې ته وه، چې ګوندې دلته یې ووینم، خو نیمه خوا پاتې شوم. په همدې کې وم چامې په اوږو لاس کېښود. په اول کې خو مې د ډارد هیڅ شاته ونه کتل. لکه سړی په خوب کې، د مالوچو په ډیری کې منډې وهي او هیڅ خپل هدف ته نه رسیږي، ما هم شاته د کتلو کړ او همداسې اوږد تیر کړ او پیړی راباندې تیرې شوې چې ایله مې مخ شاترینې ته واړاوه. هماغه د ژوند د مستیو

ډکه نجل وه چې څلور کاله پخوا مې د تاله برفک په دښته کې خواپوري نيولې وه. هغې چې وليدم ئو، لکه چې سم مې نه پيژني تندي تريو کړ. خو ما خو له دعاشقانو د راز ونياز په علامه غوږ ته ورنژدې کړه. يو قسم د سنځلو د گل په شان خوږ عطر چې د سړي زړه هم ورانوي او مړيدن هم تري نه وي، زړه راتازه کړ. ماورو وويل، «مه ويريږه، زه پخپله يم، ډاکټر محب الله.» او هغې هم ځان راټول کړ، اننگي يې يو څه د شرمه وه که د بل احساس نه سره شول، لکه چې ټينگه مې په غيږ کې نيولې وي. بې ډيله د سالون نه بهر برنډې ته راووتلو او په نيمه تياري ډيودي کې مو غاړه سره ورکوله چې ناڅاپه زوی مړی، شبه خی غماز راپيدا شو. داخلې نه ږيره وه او نه بل څه، صفاسوټ بوټ و. ټکسي يې په سړک چالان ولاړو او د برقونو رڼايي په واورو ځليده. بې له غږ او غوږه يې په موټر کې کښينولو او داخلې يې خيرخانې ته روان کړو. هلته، دی مخکې موږ ورپسې په يوه کور ننه وتلو. يوه ښکلې په سرو قالينو فرش خو نه وه چې يو لوی تلويزيون ورکې چالان و او نيمه بربنډې عربې نڅاگانې پکې روانې وې. په دې کې د روسانو او داخلي کمونستانو عجيبه چل و، عجيبه باريک بيني وه، حتماً د شبه خي په شان جاسوسانو د اسلا ورکړې وه چې د خلکو د حيا پرده وشلوئ خو ددوی په خپل دود. عربي موسيقي، عربي ساز، هر عربي غږ خلک د اسلام او قرآن پوري تړي. خلک فکر کوي چې په عربي، د قرآن په ژبه کې، به هيڅکله د داسې ناکړدو د پاره ځای نه وي. پريږده چې وگوري چې په

عربي او عربانو کې څه ناکړدي دي چې نه کيږي. هدف دا و چې د خلکو په بې کچه انګيرنو کې د شک درز پيدا شي او پدې کې ډيرې ګټې وې. يو دا چې عربي ژبه به د سپيڅلتوب او ملکوتي حالت نه ووځي او د خلکو پام شي چې په دې ژبه او قوم کې هم داسې بې حيايي کيدلی شي. بله دا چې د عربو به هم نوم بد شي او دا څکه مهمه وه چې د مجاهدينو زياتره مالي مدرک همدغو عربو برابر اوده او خلکو ويل چې دا خو د دينی وروررگلوي په احساس کوي. اوس به خلکو ته معلومه شي چې عرب په اسلام چندانې اړنه دي، ددوی او امريکايانو (امپرياليستانو) ترمينځ تفاوت نشته.

شبه خي ورک شو او موږ په دې لويه کوټه کې يوازې پاتې شوو، موږ دواړو يو قسم د ستر ګو پټې پټونی کاوه. شاترينې څان ناګاره آچاوه او د تلويزيون ننداره يې کوله، خو بيا به يې په موسکا ما ته وکتل. ما د هغې بخاري شانيولې وه چې د خونې په مينځ کې ولاړه وه او نرۍ نرۍ تودوخه يې راپو کوله خو به چې دې ما ته وکتل م سه ليمه کوز کړل. زه لاړم او تلويزيون مې بند کړ. دا يو د شوخي وه چې د ساترينې نه د نه کتلو بانه واخلم، خو په همدې وخت کې شبه خي په يو د پتنوس کې د چای ددرو پيالو سره راغی. موږ ته يې په اشارت په کوچنو د کنبيناستلو امر وکړ. بيا نو لاړ تلويزيون يې بيرته چالان او د هغې غږ يې تر پخوا لالوړ کړ. يوه شيبه درې واړه کرار ناست وو. بيا نو شبه خي شروع شو.

«تاسو به دواړه سم نه پوهيږئ، چې تاسو دلته څه کوئ، زه دلته څه

کوم او پلان څه دی. نو ما ته غوږ شئ ځکه چې دا وروستی ځل دی چې

تاسو په پلان خبر کړم. دا اوږده کیسه ده خو زه به یې په څو دقیقو کې

غنډ تهکي چې تاسو ته په کار دي وو وایم چې بیا ورانی رانه شي.

فرانسویانو د تاتیانا سره بس دا تجارت کړی دی چې الن گیو به

ورسپاري او فرانسویانو ورسره منلې ده چې هغې ته به امریکا سیاسی

پناه ورکوي. دا معامله زموږ په گټه ده ځکه چې د تاتیانا سره د

ک. ج. ب ډیر اسرار دي، هغه به ټول غرب ته ورکړي. اوس به د هغوی د

وتلو بندو بست وکړو. » ما وویل، « دا خو بې شکه چې تاسو ښه گټه

کړې ده، خو زما یې پرې څه چې ستا سره مرسته وکړم. ؟ » شبه خي

وویل، « زه په خپله دې خبرې ته راتلم. په دې معامله کې بله گټه د ډاکټر

زړور خوشې کیدل هم دي چې تاتیانا راسره منلي دي. اوس به راشو د

وتلو پلان ته چې تا یې هم د یوې برخې ذمه وهلې ده. » شاترینه او چته

پاڅیده، ساعت ته یې وکتل او ویې ویل، « دا خو په رښتیا هم ښه معامله

ده، هم فرانسه خوشاله، هم تاتیانا او هم محب الله خان » او بیا یې

پسخند وکړ، « زما وجود ته ضرورت نشته. » شبه خي اریان اریان ما ته

وکتل. ما وویل، « په دې معامله کې ته هم شریکه یې. د سرخکان تر پله

به موته رسوې، په لار کې پاتهکونه دي، خو که ته راسره یې نو ستا زور

خو په سالنگ کې ما ازمیلي دي چې څنگه په امنیتي مقاماتو جادو

کوې. » شبه خي په خبرو کې راگډ شو، « ما ته دا ټول معلومات شته، زه

په خپله یو وخت د روس سړی وم. » ما په زړه کې ویل څو ک څه پوهیږي

چې اوس به هم یې، خو خه مې و نه ویل. شاترینې ما ته د ملامت ګوته ونیوله، «بس نو ته دومره په ځان غره یې چې زه به ستا د پاره خدایي خدمتګاري کوم او که د سالنګ د واورو نه د بچ کولو اجوره غواړې؟».

ما ته هم غوسه راغله او هم په دې وشرمیدم چې شتا ترینه به په رښتیا همداسې فکر کوي. بې واره د ځایه پاڅیدم. د سرو مصنوعي غاښونه مې وایستل، شبه خې ته مې ګوزار کړل. بریتونه مې په داسې زور وشکول چې نژدې مې شونډه ورسره شلیدلې وه. د سترګونه مې هغه شنه ګاټې په داسې شواخون وایستل چې اوښکې مې په مخ ماتې شوې. د لینونتوب څپه رابانده راتله خو ناڅاپه د خپل تحصیل د وخت د سایکولوژي د استاد دا خبره راياد شوه چې ویل یې، په هغه ساعت چې ډیر په غوسه یئ او د کومې ورانکارۍ او انفلاق ویره وي، نو شونډې سره وګنډئ او د ځانه سره په ورو ورو د یونه ترلس پورې حساب وکړئ، بیا بیر ته د لس نه یو ته راشئ، و به ګورئ چې غوسه په مدار مدار کښېنی. نو ما هم د شونډو لاندې خپله وظیفه شروع کړه او بیا بیا مې ګردانوله، ترڅو په رښتیا مې هم روح په کرار شو. شبه خې او شاترینه دواړه په یو قسم غیر طبیعي انداز راته ځیرو او خاموشي د حدنه اوږده شوه. ما وویل، «ډاکټر زړور بیشکه چې زما ملګری دی او خدای شته چې زه دده د مرګ په غلط خبر تردې حده سرسامه شوی وم چې شفاخانې ته یې بوتلم. خو چې شاترینه نه ځي، زه هم نه ځم. د سرخکان د پله پورې به درسره لاړ شم، تاسو به خپل اطمیناني قوماندان دوست ته ورو سپارم

چې په خير خيريت موان تر پيښوره ورسوي، خو زه بيا بيرته کابل ته راځم. که شاترينه نه وځي نو ما هم پاتې بويه. » شبه خي وارخطا شو، « ترسرخکانه به څنګه ورسيږو ؟ » بيا يې ماته په قهر وويل، « تاخو لوز کړی و، د لارې نقشه خو تا جوړه کړې وه، زه خويوازې د تاتيانا د موافقې او تصميم مسئوول وم، اوس به هغې ته څه ځواب وايم ؟ » زه غلی پاتې وم او نور د خبرو حاجت هم نه و. د پلان د ځنځير اصلي کړۍ همدا د کابل نه د سرخکان تر پله پورې رسيدل وو. شبه خي هم زما په شان حيران ناست و. شاترينې ته مې کتل، په هر کاته مې د دې د ښايست ځلا زياته ليده. په اننګوبې نه پوهيږم د شرمه و که د قهره، د هغې مشهورې لنډۍ په وينا، د سرخې خاصه غوړيدلې وه. ورو ورو راغله او زما په سر يې لاس کيښود، « ظالمه، ته دا څلور کاله چيرته وې ؟ » او بيا شبه خي ته موسکه شوه، « بس ډاکټر زما وکيل بالتوکيل دی. چې دی په ما دومره اتبار لري چې پش شا زما له خوا ذمه وهي نو توکل په خدای. » شبه خي چې هيڅکله مې دده ټنډه بې ګونځو نه وه ليدلې، هم موسک شو. شاترينې خپله چوکۍ ما ته دومره رانژدې کړه چې بيا يې د سنځلو د عطر وږمه راخوريده. ترنيمې شپې مو د تيښتې پلان جوړ او څو ځلې ګردان کړ. شبه خي به په هر قدم او هر کړ ليچ کې نوی خنډ او نوې غوټه را اچوله، چې که داسې شي يا داسې شي، بيا به څه کوو ؟. بيا به موږ په ګډه وربانديې تر هغې بحث کاوه چې د خنډ د هوارولو لار به مو پيدا کړه. مګر په دې پوهيدو چې ډير داسې واړه کړ ليچې هم شته چې موږ يې

اتکل نه وي کړی. خو شبه خي ويل، «غوته هله پرانيستل کيږي، چې پرې واوړې، توکل په لوی خدای. » ما او شاترينې دواړو، زه فکر کوم چې يوې خبرې ته وخندل او هغه دا چې ملعون شبه خيه! ته خدازده د څو دولتونو جاسوس يې، ستا يې د خدايي توکل سره څه کار؟ البته دده ته مو هيڅ ونه ويل او دده هم سر پرې خلاص نه شو او يا به دومره هوښيار وچې موږ او زموږ انگيرنې به ورته د ماشومانو لوبې ښکاريدې. زما خندا ختمه شوه خو شاترينې لا خندل او ما ته يې گوته نيولې وه. زه حيران وم چې څه خبره ده، خو چې پام مې شو د مصنوعی گاتې د لرې کولو نه پس مې لاهم اوښکې په مخ روانې وې او چې خندا مې ورسره کوله نو عجب شی رانه جوړ شوی و.

د تيښتې نه پخوا ورځ مې د شاترينې سره د کابل آخری ديدن وکړ. واورو لا څپولې څپولې وريده او د ښار جم و جوش نه و، نه يې گڼه گوڼه وه. شاترينې، لکه زما په زړه چې خبره وي وويل، «مرگ او واورو دواړه پرده پوښ دي، خو زما خوښيږي. د سالنگ شپې را يادوي، » او بيا يې خبره تيره کړه، «هغه شين تاغی چيرته دی؟ ». ما ويل، «په پيښور کې دی او ډير دريسې خپه دی. » دې ويل ، «زه هم وريسې خپه يم. » بيا نو دواړه همداسې خاموشه دده افغانان په بازارونو گرځيدو، د سپين زر هوتل نه په شهرنو ورشيوه شوو. ددې د پلار او وروړ پوښتنه مې وکړه. معلومه شوه چې وروړ يې د روسيې په لار جرمني ته تللی او پلار يې مړ شوی دی. ما نه غوښتل چې چکر ختم شي خو داد شهرنو په تم ځای کې

بس ته ودریده. زه په زړه کې خوشاله وم چې د کور د تګ ست به وکړي.
خو چې بس راغی دی په لاس خدای پامانی راسره وکړه او وروېږ راته
وویل، «سبا به سره ګورو.»

لسم څپرکی

خلک د قوماندان عبدالحق د کارنامو کیسې ډیرې کوي او دده نه یو
افسانوي قهرمان جوړ شوی دی. ریښتیا هم دی د روسانو د لکې لاندې
لوی اغزی دی، مګر زما خپله دیوه ورک نومی مجاهد، تورن
عبدالرحمن سره ډیره چوره ده. دیمې کلی عبدالرحمن نه په جوسه پهلوان
دی او نه د خبرو پړانګ. نه د قاری بابا په شان پلن دی او نه د حقانی په
شان ببر. یو عادی تورن دی چې د عسکری په طریقه جنګ کوي. ده په
مصر کې د چریکی جنګونو درس لوستی دی. لاپې نه وهي د خپلې
ماتې او تیښتې کیسې په لاډیر خوند کوي. زیره یې تر هغې صفا خرییله
چې دده د مجاهدینو ډلې په زاری وربانديې پریښوده. خو اوس ورته په
کور کې میرمن په غوسه وي او یو روایت دادی چې کله کله یې ډبوی هم.
تورن عبدالرحمن هم د عبدالحق او حاجی دین محمد په شان د جبار خیلو
د خانانو د توکم دی خو چې ورته وګورې نو یو فقیر، خوارنجو کی انسان
دی چې زړه به دې پرې وسوځی. تارې لونګی تړی او څپلې په پښو
کوي. دی وایي چې افغانستان، په تیره د ننګرهار سیمه غرنی ده او
دلته یوازې غرنی وسلې ښه کار کوي او دده خپل شوق هاوان دی.

دلته ده چې دده شاهکاري معلومېږي. دی وايي هاوان يوازينی ميرنی دی چې د غره له هغه بل لوري نښه ولي. دده سره تل يو وړو کی شلخی د حساب ماشين وي او د ننګرهار مجاهدينو به دده پورې ويل چې د هاوان د يوه ډز د پاره يو ساعت قصيده پخوي. زاويه برابروي، د هاوان ځای بدلوي، آو ترازو ورسره وي او د هغې اړخ ته تيرې ږدي چې د توغولو په وخت کې شورونه خوري. دا کار په داسې تکرار کوي چې د مجاهدينو زړه خوږين شي. ترڅو دی خپل غرنی تياروي، هدف بل ځای ته رسيدلی وی او دده خواري او بوورې وي. خو د ننګرهار مجاهدين وايي کله چې د تورن د هاوان ډزواوري نو ټول وايي « يو بل هم په کې کم شو. » پوهيږي چې د نښې خطا کيدن نشته. قضا داسې راوسته چې زه او دی سخت ملګري شوو. يوازينی افغان چې په ما خبرو چې ډاکتر يم او تل يې هشورې رانه اخيستې همدا تورن و. او يوازينی افغان چې ما ورسره د روسی د تيښتې خبره برسيره کړه، همدی و. ده په عادتي خوارنجو کې غبږ وويل، « په کابل مې زور نه رسيږي، خو ته يې د سرخکان تر پله پورې راورسوه، نور به خدای هر څه اسانه کړی. »

د تيښتې په شنه سهار په ټاکلي وخت چمن حضوری ته ورسيدم. يوه لويشت واورده ولاړه وه. يو مردار خور، کوږ کړوپ واګون د صدر بازار يوه ترلي دکان ته نژدې دريدلې و. شبه خی د ډرايور په سيټ کې ناست و، په وارخطايې يې کله ساعت ته او کله چارچاپير کتل. زه چې ورو ختلم د شاتني سيټ اشاره يې راته وکړه. درې قطاره سيټونه وو، ټول

شلیدلي، گوړ گوړ او دلته هلته د پلاستیک نه د پروړي په شان وانبه راوتلي وو. زه یې آخرې ته لاړم. هلته په گوټ کې یو هسې تش کالبوت په کمپلې کې تاو په سیټ باندي اوږد غځیدلی و. سترګې کوړاغې راوتلې او شونډو یې تور پټري نیولي وو، داسې چې پاسنۍ په کوزنۍ تقریباً سریښې ود. تیار د یهودانو هغو سکلیټونو ته ورته و چې د نازي آلمان د مرګ له کمپونونه راوتلي وي. ما ویل دا به هماغه فرانسوی الان گیو وي چې لوږه او شکنجه پرې تیره شوې ده، خو نرۍ او کمزورې موسکا یې آشنا لګیده. ما د زړور په پیژندو نژدې چیغې کړې وې چې شبه خي راباندې د ډرایور د سیټ نه غږ وکړ، «غږ به نه باسئ» زما سره سودا شوه چې دا مړ ژواندی شی به څرنګه د ځان پسې راکاږو ؟ شبه خي د ځانه تیار بریتور ظاهر هویدا جوړ کړی او ددوو سره تیر راتیرو سرو بیرغونو نښان یې په روسي پکول وهلی و. په همدې وخت کې یوه کوچانۍ پیغله د پښو په ژغهار موټر ته راوختله. تیک او پیزوان یې ځلیدل. اوږد سور الوان کمیس یې د ګنډ د پاولو شرنګهار کاوه او د تور ټکري لاندې یې پیکی په تنده راخوور و، د لونګو بوی یې ټول موټر په سر ونیو. سخته ښایسته وه. توري برندې سترګې، چپه اوښتي تیره بانه. مافکر کاوه چې خواره کی غولیدلې او په واګون یې د کرایی سرویس ګمان کړی دی. خو د شبه خي د التفات نه پوه شوم چې زموږ د ډلې ده، خوځوک ده؟ که تاتیانا وای نو روسي سینګار خو داسې نه وي. باید شونډې روې سرې رنګ کړې، په مخ د اندازې نه زیاته سرخی

وهلې، د قره قلي پوستکي خولۍ او بالاپوښ او د سره ستوري نښان به يې په خولۍ وهلی وای. خو هغې په هماغې کوچانۍ، رسا پښتو رابانديې غبرګ کړ، «لالا، ته دې مېنځوي سيټ ته شه چې زه مې د خپل مريض سره کښېنم.» د تاتيانا سره يو ددوه تاره ږيرې سره يوهزاره ګی هم و چې په مېنځوي سيټ کې زما سره کښيناست. پوه شوم چې دا هماغه فرانسوی الن ګيو دی چې په کابل کې يې د عکاسۍ په وخت کې نيولی و او تاتيانا ورنه اقرار اخيستی و او په تلويزيون کې هم خلکو ليدلی و. شبه خي په ډېرې وراخطايۍ ساعت ته کتل. زرور نري زګيروي کول او کوچانۍ هم رنګ الوتې ښکاريدله. شبه خي د وروستي ځل د پاره ساعت ته وکتل او موټر يې چالان کړ. په همدې وخت کې وو چې شاترينه د يوه بکس سره د جادهٔ ميوند له خولې راښکاره شوه. زه ورکوزيدم چې د هغې بکس ورسره واخلم، خو شبه خي مې په لاس لاره بنده کړه.

ساد نيولې راوخته او په اول سيټ کې د ډرايور څنګ ته کښيناسته.

موټر د جلال آباد په لورې روان شو. يو قسم د بيم نه ډکه د خاموشۍ فضا په ټولو خورده وه او غير د زرور د نري زګيروي نه، حتی د تنفس ښکالو هم نه راتله. اوله تا نه په ماهيپر کې وه. د خاد سړی راوخوت، يوه پښه يې په رکاب کيښوده او هره خوايې وکتل. د شبه خي په ستوري يې شک راغی، خو بيايې چې دده نورو بې سلوکه جامو ته پام شو چې په يوه پښه کې بوټ او بلې کې څپلۍ، او زړ ليلامي کوټ اغوستی او هغه يې په وندنې په ملا پورې ټينګ کړی، موسک شو او که موټروان ورته

چنداني دلچسپ ښکاره نه شو، سترګې يې په شاترينې ولګيدې. د قديمي پيژندګلو ځلايې په سترګو راغله، «کجا به خير رفيق ترينا!» خاديست شبه خپې ته اشاره وکړه، «اى کيس.» ترينا وويل، «مه نميدانم چطو ده بلاى اى موتر غرازه مانديم. بخيالم ادې زنک که ده پشت کت شوهر بويګينش شيشته، ايره اندريس کرايه کده و آلې از ما مردم کرايه جم ميکنه. دريورم ديوانه س و چنان مې دوانه که عاقبت ماره خدا بخير کنه.» بيا دواړو وخندل. خاديست موټر ته راوخوت زما د هويت پاڼه يې واخيسته د خولې نه يې دوو ډ کابوى راته. عکس يې زما سره مقايسه کړ او په پټه خوله يې بيرته راکړه. د هزاره ګي د هويت پاڼه يې هم وکتله، ډيره شيبه يې کله عکس ته او کله ده ته کتل او بيا يې وخندل «بخيالم آو کابل ګنده شده که جلال آباد ميرى؟».

زه ويريدم چې اوس به الن ګيو څه وايي، ځکه د هغه خوټکى پاړسى او پښتو نه ود زده خو يا به يې هسې په هزاره ګي مسخرې کولې او يا به د شاتنې سيټ نه د پاولو شرنګهار او کوچانۍ پيغله نظر هزاره ګۍ ته ورته ډيره دلچسپه ښکاره شوې وي، د هويت پاڼه يې بيرته ورکړه او ګويا دده پوښتنه ځواب غوښتونکې نه ود. چې تاو کړې کمپلې ته يې پام شونو د هغې پيڅه يې بيرته کړه، «او هو، اى پانقروفه کجا ميبرين، اى خو بندى وارى مالوم ميشه.» تاتيانا ځان ناګاره واچاوه، مانازه خو په پاړسونه پوهيږم او په زګيروي زګيروي يې وويل، «هو، وروره، خداى دې په ځوانۍ برکت که، مريض مې راوستى و، په چارصد بستر کې يې د

خدای وسې وربانديې وکړي خو د خدای رضا به وه، اوس یې میالی صایب ته بیایم چې که پیران راونګوم او خدا دی یې راته جوړ کړي». خادیست د مریض نه کمپله یو څه لرې کړه. د لاسونو او ډډو پټرې وهلي زخمونه یې چې ولیدل نو په کړکیچو ښتو یې وویل، «ادې، دا زخم کې د جنګ او چاقو دي دا څوک کیلی یې؟» کوچانۍ ورته ویل، «وروره دا هیچا نه دي کړي دده خپل قسمت به کوته و، بس ځان وهي او په ځان چک لګوي، اوس یې میالی صایب ته بیا یم چې که خدای یې لیونتوب ښه کړي نو نذر مې ایښی چې یو ښه پسه به خیرات کړم.» بیا یې د جیب نه یو موټی وچ توتان راوایستل، «واخله، دا و خوره چې خوله دې لږه خوږه شي، ته هم د مور الواد یې او هغه خوارده کی به څومره درپسې خپه وي چې په دې یخ کې د خدای او اسلام خزمت کوې!» پرچمي په ناغیږی توتان په موټي کې واخیستل خو لا هم مریض ته ځیر و. زموږ ترشاد موټرونو قطار ورو ورو اوږدیده. پرچمي کله مریض ته او کله کوچانۍ ته کتل. زما په خیال د کوچانۍ ښکلایي زږه وړی و او تیاره مړې ورته ښکاریده. یا به په یوه واګون کې د د دومره پنج پدره او ارجلو سپرلیو موجودګي ورته اشتباهي ښکاره شوې وي. زموږ شاته د موټرونو هارنونه وو. خادیست د موټر نه د ښکته کیدو په وخت کې شاترینې ته وویل، «ترینا جان، مام کت تان جلال آبات میرم، شما صبر کنین، که مه بکس خوده بګیرم. مه امرای ادې زنک یک دو ګپ دارم.» بیا نو ښکته شو او یوه شیبه پس، لکه چې بل سړی یې په ماهیپر کې د ځان په ځای

موظف کړی وي د يوه تور بکس سره بيرته راوخوت او ډرايور ته يې دروانولو امر وکړ.

اول خو زمور په سيټ کې کښيناست او د ترينا سره يې چې په اول سيټ کې وه مرکه شروع کړه، «ترينا جان، اينالی فاميدم که مارکس تحليل درست کده بود که انقلاب آسان خونگاه کدن او مشکل اس.» ترينا وويل، «راس گفتی. انقلاب که آمد باز دينا ميزم خوده داره و بساکه راهی ره بگيره که گردانندگان انقلاب نه اوره پيش بينی کده باشن و نه اوره کنترول کده بتانن. مگم رفيق رزم نيا، کار مل مغز مارکسه بلد اس و از عمق به سطح اوره ده کنترول داره، امين فاشيست واری نيس که هی سره ميبريد.» خاديست د موافقې سر و خوځاوه او د هغې د تسلی د پاره يې زياته کړه، «روح شوهر مبارزتو، شاد باد، مام نچک امين و امينيان را زنده نمانديم.»

په سروبي کې بله پوسته وه او بل خاديست د منصبدارۍ په يونيفورم کې راوخوت. د رزم نيا په ليدو يو څه حيران شو خو ځان يې راټول کړ، عسکری سلام يې ورکړ. رزم نيا هم په لاس سلام ورکړ او ويې ويل، «همو ادې زنک که ده پشت همرای يک مريض شيشته، هردوی شان به نظر مه اشتباهی استن.»

منصبدار وويل، «کاغذايشانه چيک کدين؟» رزم نيا وويل، «هر چيز چيک شده، مگم مه فکر ميکنم که ای زن زيبای جوان همرای ای آدم که يک پايش ده لب قبر اس، هيچ جور نميايه. تويک وار برو، ببين.»

منصبدار شاتني سيټ ته لاړ، د کمپلې پیڅه یې بیرته کړه او د مریض په لیدو یې ټنډه تروه کړه. بیا یې کوچانۍ او د هغې ځوانۍ او ښکلا ته وکتل، سر یې و ښوراوه او بیرته دویم سیټ ته ستون شو.

د موټر نه د کوزیدو په حال کې یې وویل، «رفیق رزم نیا، یاره بیشک که اتاک استی، برو نوش جانت.» او یو لاس یې د بري په علامه وچت کړ، «برادر رزم نیا، همه چیز در خدمت انقلاب!» بیا یې نو شاترینې ته لاس ورکړ، «پیروز باشید.»

رزم نیا بیرته د کوچانۍ سیټ ته لاړ او د هغې په څنګ کې کښیناست او موټر د سروبي په درې ورخلاص شو. موړ ټول په پټه خوله په ویره کې وو، خو چې شا ته مې کوچانۍ ته کتل هغې د رزم نیا سره خوږه مرکه روانه کړې وه. خادیست د خپل تور بکس نه د ووډکا بوتل ایستلی و او غوړپونه یې ورنه کول. هغې په خندا ورته وویل، «دا څښې دی چې دومره مردار بوی یې ځي؟» خادیست، بوتل د هغې خوا ته نژدې کړ او ویې ویل، «دوا دي، د هفتادو دو مرض علاج دي.» کوچانۍ وویل، «زما خاوند ته به یو غوړپ ورنه کړې؟» خادیست وویل، «هغې سې کوې، د بیمار په لحاف کې خپول ځان مه واچوه. تو وخوره که عیش وکې.» کوچانۍ وویل، «زهر نه وي چې ایسته مې د دنیا نه تیره کې.» خادیست یو بل غوړپ ترې تیر کړ، «کې زهر وی بیان که مامول وکې.» کوچانۍ لاس ورتیر کړ، بوتل یې ترې واخیست، یو وړوکی غوړپ یې ترې تیر کړ او په تریو تندي یې خپله مرۍ ونیوله، «دا خو بیدر که ترخه

دي! » خادیست کټ کټ وخندل او بل غوړپ یې وکړ. موټر د الکولو بوی په سر اخیستی و. شاترینې خپل سینګار کاوه، هینداره یې مخ ته نیولې وه او شونډې یې سرې کولې. په هینداره کې یې یو نظر خادیست هم څاره او کله به چې آئینه ما ته برابره شوه نو خپله خوږه موسکا یې رالورو له. یو وخت مې پام شو چې خادیست لاس د کوچانۍ نه تاو کړی دی او هغه شکایت کوي، « پام چې مریض رانه ژوبل نه کړې، لږ لرې شه! » په ځواب کې یې هغه بیا بوتل شونډو ته ورنژدې کړ. اوس نو سړی نشې خوروړی کړی و په زور یې وریاندې بل غوړپ وکړ. د کمپلې نه د زړور نری زګیروی راته او کوچانۍ یې په مخ لاس تیر اوه. خادیست لګیاو په لاسونو یې د دې ټټر لټاوه. شبه خي شاته وکتل او د کوچانۍ بیبا که موسکا یې چې ولیده نوښکاري چې یو څه مطمئن شو، بس اکسلیټر ته یې لته ورکړه او دا بدله یې شروع کړه، « اې سر بازه یاره، خیژه په مور چل باندې + بیا به دې اوده کمه. . . . » ، خو دا بله برخه به یې ورو د ځانه جوړه کړه، « ښه ښایسته کمپل لاندې. » د کوچانۍ له سیته غیر د زړور د زګیروي نور غږ نه راته. د کمپلې یوه برخه په خادیست او کوچانۍ ویړه وه او هغوی سره ښوریدل. داسې پوه شوم چې خادیست نشه دی، د کوچانۍ سره یې لوبې شروع کړې او هغه هم د دې حالت نه راضي ده. واګون کله د سیند یوې خواته او کله بلې خواته تیریده. شبه خي د شاترینې سره مرکه کوله خو زه یې هم په غوږ وهلم، « په دې سیند کې ماډیر د مزې ماهی ګیري کړې ده. دلته په ګردابونو کې ډیر

لوی ګټان پیدا کیږي. یو وختې مې یو ماهی په کنجک کې راګیر کړ خو د خدای وسې مې وکړې، پاس مې راخیژولی نه شو. ماهی دې هغه وخت نیولی دی چې سپینه خیته د اوبو سر ته راووځی تر څو د اوبو لاندې وي، ماهی ستانه دی. دا ماهی ډیر کفار و او هیڅ نه راخوت. زه د یوه شوروي انجنیر ډرایور وم. هغه هم لرې کنجک اچولی و. چې زه یې ولیدم چې د ماهي سره پهلواني کوم نو راغی او لاس یې زما په اوږه کیښود او ویې ویل، زور مه وهه، تار ور کړه. نو ماهم یو څه مزی سست کړ، خو ماهی دومره زورور و چې د مزی په تیریدو مې نژدې ګوتو او راخیستی و، څرخ همداسې خلاصیده او ما د ماهي سره لر او برمنډې وهلې. شوروي راباندې غږ کړ، اوس یې په مدار مدار درکاږه. نو ما مزی تر هغې راښکه چې شخ شو. شوروی وویل چې که نور نه راځی نو بیا تار ورکړه. چې دی یې کاږی ته تار ورکړه او چې دی ودریږی نو ته یې راکاږه، خو هیڅ وخت مزی درنه سست نه شي. لنډه دا چې ماهی مې راوایست، یره دد روغږن خبره پنځه منه به خوت، خو زما لاسونه یې هم زده زخمی کړل.»

ما فکر کاوه چې خادیست به نشه ویده وی خو تیرو تی وم، ځکه د شبه خې د کیسې په آخر کې هغه غږ کړ، «زه هم همداسې یو ماهی ګیر کلی یوم، خو شوروی نیشته که چل ووایی چې سینګه وباسم.» زما زړه ډیر تخنیده چې ورته ووایم چې د ظالم بچیه شوروی دې غیږ کې پرته ده. شبه خې بې ربطه ځواب ورکړ، «د سرخکان پول نژدې دی، همدا دوه پیچومې پاتې دي بیانو له خیره هوارې ته کیږو. په سرخکان کې به د

غرمې دوډۍ وخورو. » خادیست غږ کړ، « دودي ماته پریده. زې د تاسو تول پیسې به ورکوم. » د کوچانۍ ځوابي غږ راغی، « خیر ویسې سړیه، د تادوا خو په ماتک پټري ولګیده. ته خو دې په دې توري بنۍ کې لږه نوره دوا راته وګوره! » خادیست د لافو په لهجه وویل، « دوا دیر دي. نور هو تل ته لال شی، زې او تا په واګون هم دوا وخورو، هم دودي. »

چې د سروبی له تنګو کږلیچوو تلونو بیا ژمی نه و، د پسرلی پسته هواوه، د سړک دواړو غاړو ته د غزانو ونې مځکې ته راشلمې شوې وې او لرو بر، هواره مځکه او اوږد خاورده وه. د کابل سیند غاړې تر غاړې او بې غورمبهاره، آرام بهیده او نري لښتې ترې دلته هلته باغچو ته بیل شوي وو، پتې شنه وو. د سړک څنګ ته خال خال کوډلې وې، د ځینو مخې ته آخیږ شوې سفه وه، یو چیلم او یو، کنډول په سر، د اوبو ګړی یې هم ګوټ کې ایښی و. داسې ښکاریدل چې د دهقانانو دیره وه. زه چې تل په همدې وخت کې د کابل نه په دې لارې جلال آباد ته راغلی یم چې دې ځای ته رسیږم نو د زړه نه د کابل ساړه او کنګل وځي. په اول ځل چې زما کنګل مات نه شو، څلور کاله پخوا هغه ژمی وچې د شین تاغي سرد د کابل او ورسره د شاترینې نه تښتیدم. دویم ځل یې همدا اوس و که څه هم چې شاترینه راسره وه او د تیښتې چانس هم و، مګر په زړه مې د ویرې کنګل ولاړ و. پخوا خو یوازې زه وم، اوس د نورو خو لاڅه کوې د شاترینې د ژوند مسئوول هم زه وم. د واګون هرې سپرلۍ د تاکلی پلان سره سم خپل مسئوولیتونه پوره کړل، یوازې زه او فرانسوی الن ګیو تر

اوسه د خیر په غونډۍ ناست وو. هغه خوبې هغې د خدای کالې و او دا ډ مامه د همده د پاره جوړه شوې وه، مګر زه خو لویغاړی وم، او اوس چې زما د کارنامې وخت رالنډیده زما غړي تنبتیدل او په تیږونو وارخطایي ته ورلنډیدم. په سلهاوو بې ځوابه اندیښنې: که خادیست د نشې په بهانه هر څه کشف کړي وي؟ که شبه خي موږ ټولو ته یو زبردست پلان جوړ کړی وي چې په یو وار مو ک ج.ب ته وروسپاري. د شبه خي د کب د کیسې یوه معنی دا هم کیدای شي چې موږ ته یې د شوروی د ک.ج.ب په سلا ان تر سرخکانه تار راکړ او دلته مو د سیند نه راباسي. د ژان ژوزې یوه خبره دا هم وه چې په خپله په ک.ج.ب کې دوه درې ډلې دي چې هره یوه بلې ته لومې ږدي، تاتیانا خرخر د ینوا د یوې داسې ډلې وه چې د ځیر ژنسکی د مکتب په اصولو روان وو، لوړ منصبونه همدوی لرل، ددوی اولاد په خاصو مکتبونو کې روزل کیدل او رخصتۍ یې په اروپا کې تیرولې، خاصې مغازې یې لرلې چې په هغې کې د هالینډ او فرانسې نه بهترین خروستال یا بلوري لوښي او کوچ چوکۍ او ان د افریقې نه د آبنو سو د لرګي د خوراک میزونه ورته راتلل. د پیر کاردان د کمپنۍ د کال د مود جامې، دا چې او د اوږي بنګلې یې لرلې. دا د تاتیانا ډله وه. بله د ځوانو تعلیمیافته تکنوکراتانو ډله وه چې د خپل پرمختګ لاره یې بنده لیده او لوی منصب او امتیاز یې په کوم خارجي سفارت کې د ټیټې رتبې کومه سکرتري وه. دوی ته په ک.ج.ب کې علی البدل مخبران ویل کیدل، مګر پخپله د ک.ج.ب په داخل کې او د

فرانسوی ژان ژوزې په وینا په سیاسی بیرو کې دې ډلې هم خپل خلک لرل، چې د هغې سیالې ډلې یې پښې وهلې. په دوی کې یوه مشره پخپله د بریژنیف لور وه. داګویا د منورو ناراضیانو ډله وه چې د شولژینتسین، پاسترناک اوبو کوفسکی آثارېې لوستی وو او په دې عقیده وو چې د ک.ج.ب د وروستي مشر، لاورنتي بیریا، د اعدام سره نور نو د زړو میرزایانو دوره ختمه ده. شک یې مه ګڼه چې شبه خې د همدغو سړی وي. په ده کې دومره جاسوسي او جاسوس ګیري، هم په میخ او هم په نال وهل اغېزل شوي وو چې پخپل پلار یې هم هیله نه کوله، نو په موږ به څه صرفه وکړي. په ځان خو ویریدم چې، ویریدم او په دې کې زه ښه تکړه یم، خو اوس ورسره د شاترینې د ژوند ویره هم وه. سم دم ژوند یې و او ما په دې بلا اخته کړه.

موټر په سرخکان کې په داسې ځای کې تم شو چې کیڼ لاس ته موېول و او ښي لاس ته څنګ په څنګ یو څو دکانو نه. اول خادیست کوز شو. نه نشه و نه څه، رک روغ په سد خپله ستوماني یې وایسته، د ګوتو نه یې تڅونه وایستل، لکه خیشت سپی چې ځان څنډي، سرېې و ښوراوه چې د نشې پاتې شونې له سر نه وشیندي. بې له دې چې شاته وګوري، ویې ویل، «تاسو شور نه خورین،» او مخ په رستوران ور روان شو. موږ په موټر کې پاتې شوو. عجیبه دا چې د حکومتي قواوو یو اوږد قطار هم لږ لرې ولاړو. شبه خې کوز شو او لرو برېې توس وواهه، چې بیرته راغی نو رنګ یې زیړ تښتیدلی و. په نیولی غږ یې وویل، «قطار جلال آباد ته

روان دی. یو سریې دلته او بل سریې نږدې درونتې ته رسیدلی دی. »

ټولو سترګې په ماخښې کړې وې. ما خپل پلان بیان کړ، «شبه خیه، چې ډوډۍ راغله نو ته به په کوم چل موټر د ښار نه کوم ګوښه ځای ته وباسې. زما نفربه د سرخکان د پله نه ها غاړه موږ سره یو ځای کیږي. »

کوچانی تا تیانا، بد بد راته وکتل، «تا د سرخکان پول ښودلی و، اوس مو د پله نه هم تیروې؟ » ما ویل، «هیڅ پلان واټر پروف نه وي، موږ څه پوهیدو چې ستاسو پوځي قطار به د سرخکانو نه ان تر درونتې پورې رسیدلی و ي... زما تورن خبرداری راکړی و او ما هم تا ته وویل چې د پله نه دې خوا د شوروی پاچايي ده. بله دا چې ستا د عاشق خاد یست نه ویریږم چې دستوري راغلی نه وي. » بیا مې نود دې د پاره چې د ملګرو تروږ تیا په کرار شي. په کراره وویل، «زړور خانه، څنګه یې؟ »، هغه سر د کمپلې نه وایسته. د پخوانۍ خوش طبعۍ موسکا به یې په شونډو تیره شوې وای خو ارمان چې شونډې نه وې، خو سترګې یې په رضایت چونګې کړې ما وویل، «رای مه وهه، ډیرې لاړې، لږ و لاړې » خو زه پخپله په خپلې خبرې باوري نه وم. شبه خي ته مې کړل، «موږ باید تر د غونی ماښام دلته رسیدلي وای، تالکه چې بیړه وکړه. » او مخکې له دې چې د هغه عذر یا بهانې شروع شي زیاته مې کړه، «تا تیانا، ډوډۍ به په مزې خورې، که کوم بل بوتل هم ورسره تبی کړې، غوړي لا غوړ. شا ترینې، ته دومره وکړه چې موږ له دې سینده تیر کړې. » شا ترینې په حیرانتیا وویل، «څنګه؟ » ما وویل، «بس د رزم نیا سره څه بابو لاله

شروع کړه او همداسې په چکر چکر یې د پله نه تیر کړه، موږ به درپسې یو.»

خادیست راورسید او ترشایې دوونفرو پتنوسونه او شکرونه راوړل. شبه خي د خوشالۍ نه لاسونه ومروړل او د بوی د خوند نه یې پوزه راښکله. بیا یې په خوشالۍ وویل، «آمر صایب، تا چه داسې ډوډۍ راوړه نو زه به تاسو ټول هغه ځای ته بوزم چې ما خپل پنځه منۍ کب پکې نیولی و، چې ډوډۍ خوند درکړي.» او موټر یې چالان کړ. خادیست د دوو پیش خدمتانو سره راوخوت. شبه خي په رښتیا هم د سیند داسې یوې غاړې ته نژدې واګون ودراوه چې او به تر غاړې راتیریدې او په شنو وښو کې بهیدې. هاخوا ګارې او لوبې پرښې وې، یوه یې داسې وه چې سر یې تیاره سُفه وه. غیر له زړورنه ټول کوز شوو، چا په مخ او به اچولې، چاستومانی ایسته، د هوټلی شاګردانو پتنوسونه کیښودل، په ځټ روان شول. خادیست پلتۍ ووهله او تاتیانا ته یې خپل څنګ کې د کښیناستوست وکړ، خو هغه داسې کښیناسته چې دواړه پښې یې یوې خواته وې. خادیست په حیرانتیا ورته وکتل، «چارزانو زده نه دي؟» زما زړه درزکړ. ک.ج.ب، لکه چې ټول افغانیات ورښودلي وو خو پلتۍ وهل یې نه وو ورزده کړي. عجیبه ده چې څنګه یو بې اهمیته عمل، یوه وړوکې سهوه، د مرګ او ژوند د بیلتون کرښه شي. مګر تاتیانا بې غمه معلومیده، ویې ویل، «تاسو یې دلته وخورئ، زه به یوه مړۍ د ځانه سره واخلم، د خپل مریض سره به شخوند پرې ووهم. دا

دوه ورځې کېږي چې هغه خواره کې په ډوډۍ څکه نه ده کړې. »

خادیست په تیمي قابګي کې څه وریژې او د چرګ قورمه واچوله او تاتیانا ته یې ونیوله، « بوزه مریض ته ورکه، بیا پس به راشه. وعده کوه. » کوچانۍ، پاڅیده، پتنوس یې واخیست او په زړه وړونکې موسکا یې کوز ده ته وکتل، « په دې شرط بیرته راځم چه یوه پیاله دوا راکړې! » خادیست وویل، « پیاله نه، بوتل راکوم. » زما زړه په کرار شو چې له دې دړه کې خو په خیر خلاص شوو. مګر خادیست شاترینې ته چې هغې هم دده په شان پلتۍ وهلې وه وویل، « ای ادې زن خو اشتباهی مالوم میشه، زن کوچی که چارزانو شیشتنه یاد نداشته باشه امّا کدام فسات دده کونش اس. » شاترینې وویل، « اصلش، ما و شماره نباید واهمه بګیره، نباید که زیر هر سنګ فکر کنیم که ګژدم اس. زن کوچی، زن کوچیس، ما و تو چه میدانیم که کوچی چه قسم میشینه، پای دراز یا به پالو، یا سر به تالاق. رای نزن رفیق، انقلاب بخیر همه این چین هاره هوار میکنه، وخت کار داره که تمام مردم پنج پدرهٔ او غانستان کلش مثل انسان شوروی یک دست شوه. » په همدې وخت کې کوچانۍ تاتانیا بیرته راغله او بیرته د پخوا په شان، دوه پښې یوې خواته کښیناسته. پونډۍ یې تر زنګنو لوڅې کړې، « داشنه رګونه وینۍ چې پړسیدلي دي، میرات بریښونه مې ناستې ته نه پریږدي. » ګویا هم یې د پخوانۍ ناستې عذر کاوه او هم یې خادیست په خپلو سپینو پونډیو ورسور کاوه. هغه د بکس نه بل بوتل راوښکه، سرې خلاص کړ، ښه مست غوړپ یې

تري وکړ او دې ته يې وړاندې کړ. کوچانۍ هم نرۍ غوړپ وکړ او بيا يې
سارا ښکله، «دا خو دوا نه ده سور اور دی، ژبه يې راوسوه.» شبه خې
ځو شيبې ورک وخو په وار خطايۍ بيرته راغی، «تاير بچ شوی دی او
شتپنی هم نه لرم.» خاديست له تيرۍ نه کوز توپ کړ او شبه خې ته يې
يوه ښه ځاپيړه ورکړه، «پدرنالت خوک، چرا شتپنی ناوردی؟ ،» بيا نو
يو څه په فکر کې شو، «اګه ده يک سات پنچری رد نه ګرفته بودی،
همرايت خات ديدم.» د مازيګر او ماښام ترمينځ وخت و. خاديست په
چرت کې لر او بر ګرځيده. داسې سر بداله وچې که کوچانۍ هر څومره
شرنګ وپرنګ جوړ اوده او څنې يې لر او برارتولې، دده ورته پام نه کيده.
د حکومتی قطار موټرو هم چالانيدل شروع کړي وو او د لوګيو لوخړې د
سرک په غاړه ترليرو ځايو پورې ښکاريدې. شاترينه خاديست ته
ورنژدې شوه او د هغه سره يې قدم وهل شروع کړل. څه ويل يې سره پيل
کړي وو. موږ نه شو اوريدلی خو ټول يې نتيجې ته منتظر وو. ورو ورو د
چکر د تګ او راتګ فاصله زياتيده. خدازده چې شاترينې په څه ورته
ويلي وي چې خاديست ودريد او کوچانۍ ته يې غږ کړ. بيا نو دی په
مينځ کې او پيغلې يې دواړو خواووته د پله په لور روان شول.

هغوی له پله تير شوي وو او په لاروان وو چې زه او هزاره ګی الن ګيو
پله ته ورسيدو. هلته موځانونه د سيند د اوبو سره يو څه نور هم بوخت
کړل چې تره غونی ماښام شو او د خاديست او ملګرو درک يې معلوم نه
شو نو موږ هم وروڅنبيدو د پله سرته وسله وال محافظ ولاړ و. درېږ يې

کړو. د شناخت پاڼې مو ورکړې. عکسونه يې زموږ سره مقايسه کړل او بيا يې پريښودلو. د پله په بل سر کې محافظ بيا زموږ کاغذونه وکتل. د تيريدو سره سم موهغې باغچې ته لار کړه کړه چېرد سيند د غاړې نه شروع کيده او تقريباً دوه جريبه ديوالونو ايساره کړې وه. د باغچې په لرې گوټ کې د لو خود يوې کوډلې نه دوه خړ څادرې راووتل. ماويل چې لاړې محب گله، د ا تهول احتياطونه دې د کابل سيند يو ړل. يوه خړ څادرې د ترخ نه خپله تمانچه راوښوده او بل ته يې ويل. پخپله همدا دی » د هغه بل په لاس کې يوه اوږده چاړه وه چې موږ يې پيشقبضه بولو او ځينې ورته سه ته وه وايي، هغه يې زما په ډوډې سيخه کړه او په اشاره يې کوډلې ته ننه ايستلو.

هلته د تمانچې والا وويل، « که ډاکتر محب الله يې نو زما د آمر نوم وښيه » ما ته غير د توکل نه نور څه نه وو پاتې، ومې ويل « تورن عبدالرحمن » نو دواړو و موسل او روغبړيې راسره وکړ. د تمانچې والا وويل، « دا هزاره گې خو به فرانسوی نه وي؟ » ما ويل « پخپله دی. » بيا يې پوښتنه وکړه، « بس که خير وی هغه روسی کاسيرد، هغه بله پرچمی او د هغوی انډيوال به اوس زموږ د خلکو سره وي. » ماوويل، « ډرايور او زموږ ناروغ ملگری په موټر کې پاتې دی. » هغوی وويل « خدای به هر څه اسان کړی. » د وچې ډوډی ست يې راته وکړ خو ما ويل موږ په ماړه نس خوړلې ده. موږ يې هماغلته پريښودو او دوی ورک شول. د تياړې د خوريدو سره سيند هم راژوندی شوی و او يا به زما غوږ څک و، خو اوس

يې په غوړمبهار شروع کړې وه. يا به د قطار د حرکت غږ و چې خدا زده نن شپه به يې د جلال آباد د پاره څه بد زيري په نظر کې و. ډير وخت په توره کوډله کې ناست وو چې د پښو ښکالو راغله او ورسره هماغه دوه مجاهدين راننوتل. او بې مقدمې يې د ځان سره په تياره باغچه کې روان کړو. بيا نو د باغچې نه پټيو ته شوو، ښايسته ډير ساعت مو په نريو پولو، خوړونو او لښتيو کې لا روهله. مجاهدين، لکه پيريان کله ورک کله پيدا، خو موږ وريسې وو او چې به رانه ورک شول، پخپله به موږ ته ولاړوو. په تيارې کې چاد چامخ نه ليده، بس تور سيوري وو چې په تور چاپيريال کې به کله پټ کله ښکاره شول. د مهتر لام او ميندره وړ په دوسرکه کې زموږ خلک راته ولاړوو. روسي گاز موټر ته وختلو چې دواړو خوا ووته يې اوږدې د لرگيو دوه دړې گويا چوکۍ وې. چې کتل مې کوچانۍ او شا ترينه څنگ په څنگ ناستې وې، دې بل لورې ته ډاکټر زړور په کمپله کې تاو غځيدلی و. زه يې پښو ته کښيناستلم او الن گيو د تاتيانا څنگ ته کښيناست. موټر د قرغه يي خواته روان شو. د موټر په غولې درې توپک والا کښيناستل چې دوه يې هماغه زموږ محافظان وو. پس له ميندره وړه د قرغه يي پول بيا قرغه يي او بيا نو چارباغ راغی. هلته يې موټر ودراوه، څوک راکوز شو او زما نوم يې واخيست. زه ورکوز شوم، که گورم تورن عبدالرحمن دی. چسپه برگړندي يې راسره وکړه. ما وويل، «دوه نور هم راسره وو، هغه څه شول؟» تورن په خپل هميشه گي عاجز گنگی غږ وويل، «ستا ملگرو

ویل چې یو خادیست و. د هغه وظیفه همدلته ختمیږي، تاسو خپله لار کوئ. » ما وویل، « هغه بل ملګری، هغه ډرایور څه شو؟ » تورن وویل، « چې زما مجاهدین د ستاسو د مریض پسې ورغلل، ډرایور ته یې ډیر انتظار وایست خو په آخر کې ستاسو مریض وویل، هغه پدر نالتی جاسوس دی او نور د یل نه دی په کار، خدازده چې چیر ته ورک شو؟ ».

ما پوښتنه وکړه چې: په دغه خادیست څه کوئ؟ » هغه وویل، « زه نه پوهیږم، یو څه معلومات خو به ورسره وي، چې هغه تریې واخلو بیا به یې توري بوري ته ولیږو چې څه حکم پرې کوي. بهتره ده چې بیړه وکړو چې د ګمبیري ډاګ په مخ کې دی او باید په ملا آذان د مزار دري سپین جومات ته ورسیږو چې له سینده مو پاکستان ته واړوم ». زه هم بې غږ او غوږه بیر ته سپور شوم او موټر د ګمبیري په لوی ډاګ ورشیوه شو. رڼا او برقونه نه وو، یوه نیشتو کې میاشت وه چې کله به له وریځو راښکاره او کله پټه شوه او تورن ګویا په دلیل موټر چلاوه خو داسې ګړندی چې ته به وایې رڼا ورځ ده. تاتیانا د شاترینې پورې نښتې وه او غږ یې نه خوت ما فکر کاوه چې دا اول ځل و چې شیان د دې په کنترول کې نه وو او یو ې داسې آیندې ورته کومې خلاص نیولی و چې دې یوازې په کتابونو کې د هغې جاج اخیستی و. په تیاره کې د ډاکټر زرور څنګ ته د چوکۍ په څنډه کښیناستم او په کرار کرار مې ورسره د زړه خوا له شروع کړل. هغه هیڅ نه ویل، کله به یې نری زګیروی وکړ او کله به وسونګیده چې پوهیدم د هماغې پخوانۍ مستې خندا سیوری یې و. لاس مې دده په ړنګیو

ویښتانو تیر کړ او یو گوروټ مې په گوتو کې وختل. سړی د یر زهیر وخوهیله خدای ته، اوس دوش او واي وخت نه و. د گمبیري د ډاگ په توره تیاره کې، هرې خواته د سور لنډیو او خدازده کومو نورو ځناورو سترگې رڼې ځلیدې او کله به یې د ساندو لړۍ روانه کړې وه چې له هرې خوا به نورو ورسره غبر گوله. دا اول ځل وچې نه پوهیدم چې د غم احساس وکړم، که د ښادۍ، که د ویرې او که د امید. د بانې چق په شان به کله د یوه او کله د بل پله درنده شوه او ماهم دا جرئت نه کاوه چې دا ندیښنې ملونې یوه تکی ته واړوم. همداسې ښه و، د ټولو احساساتو معجون.

ما په عمر کې دوه داسې سیندو نه لیدلي چې په حقه ورته خونړي وایي. یو په بدخشان کې د کوکچې سیند چې پیغلې کله د میندو او پلرونو د ناخوالو د لاسه گواښ کوي، «خیدمه روی آو میکینم» او که بیا یې هم همداسې سړي ته ورکوله چې ددې دخوښې نه و، نو په رښتیا به یې ایسته ځان په کوکچې کې لاهو کړ او بیا به یې ایله مړی هغه ځای پیدا شو چې کوکچه به د توري په شان د مې ژواندي آمو، یا دریای پنج په گیډه ورننوتله. داسې خو نړی سیند چې ښځې چې منگی ترې ډکوي او ل لکه د آس په شان لاس په شاور تیروی. او ورته زاری کوي، «کوکچه نرد شیر است» ما نا د زمریانو په شان غیرتي یې، یو منگی او به درنه په سوال غواړم او مه مې وژنه. بل د کونړ سیند دی چې حیراني دده چې د هغې په غاړه ودریږې او ورته گورې نو سیند د ژۍ نه اوچت بهیږي، لکه افسانوی ښامار ټول موړې موړې دی او حیراني دده

چې ولې په غاړه نه ورخيژي. د مزار درې نه بره د سپين جومات د کلي نه يوه لاره همدې سيند ته ورکوزه شوې ده. موټر هم ورځي. پورې غاړه د سرکانو منطقه ده.

يوولسم څپرکی

عبدالرحمن غوړونه ځک کړل او ما هم لرې يو غررهار واورېد. ما ته يې ويل، «بيړه وکړئ، لکه چې څه وراني پيښې شوې دي. بس کښتۍ ته خيژئ.» په همدې وخت کې يوه دوړه په سړک را روانه وه او د هغې نه يو ډاټسن راپيدا شو، سيده په موږ راغی او د عبدالرحمن د وړاندې يې فلمي بريک وواهه. يو مجاهد ترې ټوپ کړ او په ټولو يې غږ کړ، «قوه را روانه ده، زموږ مرکزې درې وړې کړ او دې خوا را روانه ده، لکه چې چا خبر ورکړی.» عبدالرحمن ما ته کړل، «بس نو تاسو بيړه وکړئ، زه مخې ته ورځم، د پورې غرد نه به يې ورسره وډزوم چې تاسو ته د تيريدو موقع ورشي.» بيا يې د ډاټسن مجاهد ته وويل، «مرکزيې په توپونو ويشتی دی که څنګه؟» هغه وويل، «هم په توپونو او هم يې بمباري کړې ده. موږ شل تنه زخميان شفاخانې ته بوتلل خو ډاکټر ملاريا هم لګيدلی دی خدازده چې څو مړه نور پراته دي.» عبدالرحمن وويل، «همدغه بيګانې قطار حمله وکړه؟» هغه وويل، «نه د جلال آباد فرقې.» عبدالرحمن خپلو مجاهدينو ته چې ټول شپږ تنه کيدل وويل، «درځئ ډاټسن کې کښينئ، زه چې دا ميلمانه په کښتۍ کې سپاره کړم درسره ځم.» په بيړه مو اول ډاکټر زرور ور وخيژاوه، بيا تاتيانا، شاترينه او بيا فرانسوی.

عبدالرحمن د خدای پامانی لاس راکړ. ما ته سودا ولویده، «ستاسو شفاخانه چیرې ده؟» هغه وویل، «د تور غره په یوې سمڅې کې، د مرکز نه یو څه لرې.» ما وویل، «ستاسو ډاکټر چې نه وي نو د مریضانو کار به څوک کوی؟» عبدالرحمن پس له یو څه ډیله وویل، «هغه ډاکټر نه دی، د ملاریا ستنې یې وهلې، او س په ډاکټر ملاریا مشهور شوی، خو ښه و، غنیمت و. خدای راپیښه کړې ده، زه به یې کوم. ما ته خو دې یو څه راښودلی وو» ما ویل، «دارو درمل، پټی متی لرئ؟» ده وویل، «هر څه شته، د جراحی سامان هم شته او زه پکې تکړه یم. خدای پامان.» ما وویل، «ته یو څه تم شه چې زه خدای پاماني واخلم، زه هم درسره ځم.» عبدالرحمن په حیرانتیا راته وکتل. زه بیړه ته کوز شوم او حال مې تیر کړ. دوی ته مې هدایت ورکړ چې څنګه او په کومه لار لاړ شي او چیرته به څوک ورته منتظر وي. د ځان سره مې فکر کاوه، ژان ژوزې به خدازده د څو هیوادونو د جاسوسانو سره په سرکانو کې تیار ورته ناست وي. شاترینې ته مې وویل، «دوی به دې تر محمد ګټ پورې ورسوي. هلته دې خپل شین ټاغی تیار درته ولاړ دی، زرور درسره واخله او د باجوړ په سالارزو کې د ډانډوکی د ملک خیر دین کره زما انتظار وباسئ.» چې له کښتې کوزیدم، شا ترینې هم راسره ټوپ کړ، «چې ته نه ځې، زه هم نه ځم.» ما ویل، «زه یو ځلې ځم د تورن مریضان ګورم، تاسو به لا حرکت نه وي کړی چې زه به در ورسیږم.» خو هغه راپورې نښتې وه «ایله مې ټینګ کړی یې، نور دې نه پریږدم. ته یې

جراحي کوه، زه به يې زخمونه ګنډم، يا يې ته ګنډه، زه به پرې پټۍ ږدم، يا يې ټول ته کوه، زه به دې سيل کوم، خو جان جان، ما يوازې مه پرېږده! » زه حيران وم. عبدالرحمن راته کتل او ډاټسن چالان و. نو مې شاترينه ځانته کړه او په غوږ کې مې ورته وويل، « ته پخپله ګورې چې څه حال دی. اوس نو ستا خوښه چې که بيا يې مې نو درسره ځم او که پرېږدې مې نو د تورن سره ځم او که د خدای رضا وه، سبا شپه په شين ټاغي کې سره وينو » عبدالرحمن راغبرګ کړ، « ډاکټر صاحب نجلۍ يوازې مه پرېږده، د مجاهدينو خو که اول وي که آخر انجام مرګ دی. زه د جنګي مريضانو په ډاکټرۍ د تا نه ښه پوهيږم. ورځه په مخه مو ښه. » او موټر يې روان کړ. ما شاترينې ته کتل او هغه لکه چې د عبدالرحمن په بيوزلۍ پوه شوه يا به يې فکر کړی وي چې که زه د دې سره لاړ شم بيا به نو د عمر تر آخره ځان ته شرمنده يم. نو راغله او په بې شرمۍ يې د ټولو په مخ کې په شونډو ښکل کړم او بې له خدای پامانۍ بيرې ته وختله. » ما په منډه ځان د ډاټسن پسې ورساوه.

د ولسم څپرکی

چې په سمڅې ننوتلو مجاهدينو يو مړی بهر ته راښکه. موږ لار ورکړه. موږ هم ستړي وو او د سهاره مو څه په ډاټسن کې او بيا پياده او په کرايي موټرو کې، ځان ايله مازيګر د تور غر سمڅې ته رسولی و. په سمڅې کې دوه قوي لالټينونه لګيدلي وو او هره خوا زخميان پراته وو. د وينو آشنا تروش بوی کوټه په سر نيولې، دلته زګيروی، هلته کريغې او

الله. یو قسم ته ګډوډي وه. زه په مریضانو و ګرځیدم، یوازې هغه مې شمیرل چې وینې ترې بهیدې. تورن ته مې وویل، «ملګرو ته دې ووایه چې او به وویشوي.» یوه مجاهد وویل، «مور نرسان لرو، او به، هر څه تیار دي. د ځینو وینه مو د تړلو په زور بنده کړې ده.» په رښتیا چې په دې سمڅې او دې حالت کې بده شفاخانه نه وه. اول مې هغو ویشتلو ته چې د درد نه ډیر بیتابه وو، مورفین پیچکاري کړل، چې یو څه غوغا کمه شي. تورن ته مې په نوبت د زخمونو د مینځلو وظیفه ورکړه. بیا نو پرې لګیا شوم. اول مې د هډوکو ټوټې ترې راوایستې. په پښو او لاسونو کې دا کار اسان و خو ځینې د سر په کودي لګیدلي وو. هغه مې همداسې پریښودل او د اسانونه مې شروع وکړه. بیا مې د هډوکو تیرداو مات شوي سرونه غوځ کړل، که بیا به هم دومره لنډو او نه به کوشیرېډل داسې مې وتړل چې یو بل ته نژدې وي خو سره ونه لګیږي. د لرګو قالب مې ورواچاوه او بل مریض ته لاړم. زمونږ د جراحۍ د ډاکټر نصیحت چې هغه وخت مونږ پورې خندل او س را ته معقول ښکاره شو چې په داسې حالاتو کې که څوک ستاسو په قضاوت د مرګ په درشل ولاړو، نو د هغه نه تیر شئ، هغه راتینګ کړئ چې د ژوند تمه یې شته. یو داسې مریض د مجاهدینو ډاکټر ملاریا و. دی په اصل کې د ملاریا دواپاش و چې بیا په خلکو کې د ملاریا او کله هم د ډاکټر په نامه مشهور شو. دده نیمایي مخ د کوپړۍ سره تورل شوی و او کرار پروت و، ما ته یې کتل. ما ورته وموسل خو ترې تیر شوم. چې بل وار مې پرې ګذر وشو، سترګې یې پټې

وې او چاپې زنې تړلې. ورمیږ د سر د کوپړۍ نه هم مهم او سخت دی. د
هغې په مینځ کې داسې ماغزه دي چې د لاس ور وړل د برق د لوڅ مزي
سره لوبې دي. تورن ته مې ویل چې داسې یې مضبوط پانسمان کړي،
لکه چا چې په او سپنیز قالب کې اچولي وي. د سر د کو پړۍ پارچې
بیر ته پخپل ځای نه ورځي. دلته لوی خطر دادی چې ګولۍ د ماغزو په
حساس ځای ورخښه شوې وي چې که مریض جوړ هم شي فلج شي. د
هغې ایستل ضرور دي خو اسان نه دي که پنس د ماغزو یوه ریښکۍ، یوه
ګونځه وشلوي څه چې حتی بیځایه کړي د مرګ ویره شته. مګر د یوه
اجنبي شي، لکه سرب یا وینبتانو موجودیت ماغزو ته د منلو وړ نه دی او
حتی د ګولۍ وزن هم د ماغزو توازن خرابوي. څه مې چې کولی شول هغه
مې وکړل. د یوه مجاهد ګولۍ مې په توکل راوایستله. خو د یوه بل په
ماتې کوپړۍ مې پټۍ وتړله. د ماتو پښو او لاسونو که څه هم درد زیات
وي خو دفع الوخت چاره یې اسانه ده. تورن ډیر تکړه و. بس د هغو
بکسونو نه یې لرګي پخوا تر پخوا جوړ کړي وو چې پسکې دوی ته وسله
راتله. زخم په یې پاک پریوه. لرګي به یې په مات ځای داسې ورپورې
کړل چې زیاتي به نه سره ښوریدل، مضبوط پانسمان به یې ورکړ. چا به
چې ډیره وینه ضایع کړې وه هغه ته به یې سیروم ولګاوه، انتی بایوتیک
ستنه به یې ورولګوله. د یوه ویشتلي د لینګی وینه نه دریده. ده یې
ورون سخت وتاړه چې وینه ودریده. ما ورته ویل چې پام چې یو ساعت
پس یې بیر ته خلاصه کړې او که نه کوز لینګی چې وینه ورونه رسیږي

مري. هغه راته وموسل، «بس ساعت ته گوره.» چې ساعت ته مې کتل، د شپې يو د بجه وه. ورو ورو يو څه نظم انتظام پيدا کيده. چيغې هم کمې شوې وې. تورن، زخمونه ولل، تړل او مجاهدينو ته يې چې څه وتل څه رانړوتل، هدايتونه ورکول. بيا نو واړه سفري کټونه يو يو راننه ووت او د يو مريض سره بير ته ووت. آخري مريض يې چې ايسته نو زما ياد شو او د هغه ورون مې خوشې کړ، وينه د ريدلې ښکاريده. تورن مجاهدينو ته هدايتونه ورکړل. موږ دواړه ستومانه او بې خوبه وو، د يوه لوی آودان شيردان مو راخوشې کړ او لاسونه مو يو ځای پريولل. تورن ما ته کړه، «که په لار کې سپې نه وي نو نشالا چې ټول په جاله کې زموږ لويې شفاخانې ته رسيږي. زما په خيال بهتره ده چې ته هم لاړشې، ته شکر جرد يې، په بله لنډه لار به دې د سينه نه تير کړو.» ما څه نه او نو وکړه خو دده ويل، «موږ ته خو راپيښه ده. نن چربانگ په دو سره که باندې عمليات لرو چې دا نوې قوه يو څه ترووره کړو. زموږ به څه عمليات وي، يو ډزدلته، يو بم هلته، بس د خرپ نه موټرپ ډير دي، مقصد چې دښمن پوه شي چې موږ شته يو. دوی چې يو ډز واوري نو هيڅ بې هيڅه يې وانې وتښتي. بس ته ځه، زه دلته پلان خو ورته نشم ويلی، هسې يو څه کرواړې کوم. يو مجاهد به درسره حاضر باش وي، بيغمه ځه.» دواړه د سمڅې نه بهر راووتلو. زما حاضر باش ملا تړلی، د کلاشنيکوف سره ولاړو. څه گرنډو نه يې هم له ملا ځنگيدل او د دغو نانځکو سره ځانته ډير په ځان غره ښکاريده. سپوږمۍ يو څه غتيه شوې وه چې نه پوهيدم ښه

زیری و که بد. تورن عبدالرحمن لاس راکړ، څه ویل یې غوښتل خو ما په شو نږو لاس کیښود او د مجاهد پسې روان شوم او دواړه د سپوږمۍ رڼا ته د تور غرد په پرښود درونتې خواته څه رارغښتلو څه راښوییدلو. د سرد رود نه بره خوا د سلطان پور د کلو په سر تیاره وه. هغه وختونه رایاد شول چې په ژمي به پسلونه تول شوی وو او د گورې د گانیو نه به د کلو د پاسه لوگي په هوا کې، لکه ماران پرله اوښتل. د خلکو گڼه گونه به د لالتینونو سرد له لیرې ښکاریدله چې ودو نو ته به روان وو. هلته به چا په تغر، چا په پوله او ځینو ماشومانو به پاس په ونې تکیه وهلې وه، د حضرت باز یاسپین بادام سندرو ته به غوږ غوږ وو. د افضل شیر زاد دافرد رایاد شو چې: «خدایه څومره تیاره ښکاري، د وطن کلی ښارونه». لرو بر حتی د سپو دغپا غږ هم نه و. په تپنگ، لالاکلا، او ددرونتې نه کوز د پوهنتون څنگ څنگ ته د کامې سیند ته ورکوز شوو. هلته مو دمه وکړه او بیا مخ په کونړ روان شوو. د کوم ځای نه یو ډاتسن، راپیدا شو، لکه چې تورن عبدالرحمن زموږ سر شته نیولې وه. د سیند نه پورې غاړه، د کونړ د سرکانو نه ناوه پاس او د چمر کنډونو له لارې محمد گټ ته ورکوز شوم او بیا په کرایي واگون کې د باجوړ (ښار) او ماښام مهال د ملک خیر دین کور ته ورسیدم. خو د شین تاغي درک نه و. زړه مې درز وکړ. پخپله ملک صاحب کوم واده ته تللی و خو زوی یې راته وویل، «ستاگاډی، د پنځه شپږو داخلي او خارجي سپرلیو سره نن غرمه سوات ته روان شو. ویل یې، «وشو» ته ځو. » زما چرت خراب

شو چې په دې تیر آخر هر څه ګډوډ شول. پلان خو داو چې شاترینه او شین ټاغی به وي او بس، خو دا نورې بلاوې څنګه دلته ورسره راغلې او بیا څنګه بې زما د سلانه وشو ته روان شول. خدازده څه نور چلونه دي. په همدې سودا کې وم چې پخپله ملک خیر دین په یوه جیپ کې چې مشر زوی یې ډرایوري کوله د واده نه راستون شو. تر غاړې وتو. په خپل کشر زوی په غوسه شو چې ولې دې میلمه بهر درولی دی خو ما وویل، «ملک صاحب، زه پاتې کیدونی نه یم، څم کوز که کوم موټر مې په سرای کې پیدا کړ، نو روان یم وشو ته.» ملک خیر دین وویل، «راځه دوډی وخورو خدای به هر څه اسانه کړي.»

د یارلسم څپرکی

د سوات دره د نورو نه یو دا فرق لري چې هر څومره چې بره خوائې دره پراخیږي، په آخر سر کې د وشو په نامه هواره ورشو ده چې زیاتې نو سوات ختم بویه. هلته کوم روغ لیوني په دې ټمه یو هوټل هم جوړ کړی چې ګوندې ملیونر شي. مګر هر سیلاني چې ورغلی دی، په توبو توبه ګارد ترې راستون شوی. یو دلیل یې ساړه دي چې په اوړي او ژمي د قوي باد سره بیدو په همدې هوټل کې تر نماړې وځي. په توره شپه د ملک خیر دین په جیپ کې د سوات په درې ورسیده شوم. سهار مهال وشو ته وروختم. د هوټل مخې ته مې جیپ ودراوه خو د شین ټاغي درک نه و. په هوټل کې هم تیاره وه. کوز شوم. د شانه مې د ټوخي غږ واورید. څوک د لالټین سره راغی او په جګ آشنا غږ یې وویل، «ډاکټر صیب

دې په خیر راشي! » چې کتل مې، هماغه زوړ سواتی آشنا و چې ښځې یې په شین ټاغي کې بچی زیږولی و. غیږ یې رانه تاوه کړه. ما ورنه د شین ټاغي پوښتنه وکړه. ده په خندا وویل، « کوم شین ټاغی ښیې، خپل موټر او که زما زوی. » زه خبر نه وم چې دده پخپل زوی هم د شین ټاغي نوم ایښی و. « زما زوی خوشکر اوس د دروغجن خبرد ژنی دی او پاتې شو ستا شین ټاغی، هغې ستا خارجی دوستان پیښور ته بوتلل او سبا ته بیرته راځی. » ما چې خو له پوښتنې ته خلاصوله هغه وویل، « غم مه کوه، ستا مال امانت دی، راځه. » شاترینه د بل لالټین سرد د هوټل د دالان په برسر کې، په یوه دروازه کې ولاړه وه.

څوارلسم څپرکی

زما د سرگردانی ورځې وې. ملک خیر دین د خپل زوی سره په لاړی کې راغی، لاړی د وریژو، غوړو، وچوسابو او لاندي شوو وچو غوښو ډکه وه. چې هغوی رخصت شول نو بله جو په زما د سواتی آشنا د سوغاتونو نوبت شو. ده لادو ختنه وریژې، غوړی، د سویی گیس بیلرونه، تودې جامې او کمپلې پټوان د هوټل په یوه خونه کې ځای په ځای کړي وو، ما ته یې راوښودل. یو توپک او یوه گردنۍ یې هم ورسره ایښې وه. ما ویل، « په دې دومره سامان څه کوو؟ » خو هغه وخندل، « د اوریدو د قرارد ستاسو ټول ژمی همدا کور دی، نو وایي چې که دښمن دې گیدړ وي تابیا ورته د زمري نیسه. » ما ورسره د خدای پامانۍ تابیا نیوله، خو سړی موسک کیده. چې ما وپوښته نو ویې ویل،

«ستا نجل راته د نکاح ویل. زه خو ملا هم نه یم خو د هیڅ نه بیا هم ښه یم.» ایله مې پام شو چې دا غوښتنه باید ما پخپله کړې وای. نو دواړه زموږ کوټې ته لاړو. د کوټې په مینځ کې د یو میز د پاسه په یوه گل گلي دسمال باندې پریمانه پتاسې دلې وې. د قرآن شریف یوه نسخه هم ورسره ایښې وه. سواتی آشنا راته د اودس وفرمایل، د لالټین سره بهر سیند ته کوز شوم. د سیند د غاړې اوبه کنګل وې. په شواخون مې اودس تازه کړ او بیر ته راغلم. سواتي آشنا لگیاو قرآن یې لوسته. ما ته قبله معلومه نه وه د هغه نه مې پوښتنه وکړه او بیا مې دوه رکعته د شکرانې نفل وکړل. چې سلام مې وگرځاوه، شاترینه چې تر دې دمه لا درکه وه د بلې خونې نه راغله. د سر نه تر پښو پورې په پښتنې جامه کې پټه. شین بخمل کمیس، سور پرتوگ، سترگې په رنجو تورې، ټیک په تندړه، د وریښمو تور ټکرې چې څنډې یې په رنگینو څوندیو جړ او شوې وې، د پایزیب او د گونگروگانو لاندې ټوله شرنگیده. ناڅاپه یوه بدل چې په وړکتوب کې مې اوریدلې وه راته وو ته: جلاتې چې په کجلو سترگو تورې کړې * سرې لمبې یې د مومند په زړگی پورې کړې. سواتی آشنا کټ کټ وخندل او د شاترینې د مخ په سپین کې د شرمه وینه وڅغلیده. زه پوهیدم چې دا جامې او گانه ټول د سواتي کار و. سواتي آشنا هغه خپل یوه اړخ او زه بل ته کښینولو. بیا یې نو وویل، «زه د ملا په الابلا نه پوهیږم. ته ډاکټر محب الله دا بی بی شاترینه په اسلامی نکاح منې؟» ما ویل، «هو» بیا یې د هغې نه پوښتنه وکړه. هغې وویل، «دکا پر نه مې

بد ایسي خو ستا د پاره به یې ومنم.» سواتی وخندل او بیا یې د یاده الحمد او قل هوالله ویله او دعایې وکړه «الله مومسخد پوره کړه او خدای دې تاسو ته هم نرکولنګی شین تاغی درپیروز کړي.» بیا نو هغه د هوټل بلې خونې ته لاړ. زه پاتې شوم او شهي.

په سبا یې مازیګر مهال شین تاغی راورسید. چې وروختلم نو بیدو هماغه موټر وچې ما د جرمني نه راوستی و. د منانې په وینا، ژان ژوزې زما د کابل د سفر په وخت کې خپله دا ټول شیان ډیزاین کړي وو. د منانی نه مې د نورو پوښتنه وکړه. هغه وویل، «نور نه پوهیږم خو هغه مریض، لکه چې د هغې کچنی روسی سره څه تار لري.» ما ویل چیرته دي؟ دد وویل، «نور پرې پوه نه یم خو دد ې ځای نه ان تر پیښبوره یې سر د روسی په غیږ کې و، او میده میده سره لګیا وو.» شاترینې په مرموزې موسکا را ته کتل. او په بې پروایی یې وویل، «د هغوی واده به په فرانسه کې کیږي.» زه د قسمت دې لوبې ته اریان پاتې شوم. ما سره غیر له موسکا بل ځواب پاتې نه و خو منانې د ځواب له غمه خلاص کړم. لویه پرېږده او بهانې یې شروع کړې چې راسره پاتې شي. لیوان، واوره او نورې بلاوې یې یادولې چې خپل پاتې کیدل ضروري وښیي. ما ورته ویل، «او دلمنانه، سرِ ژمی د دریم ګړي د پاره ځای نشته» او د سواتی آشنا سره مې بیرته واستاوه. وروستی خبره یې داوه، «ښه سړی یې خو ارمان چې لیونی نه وای.»

پنځلسم څپرکی

دوشو ظالمه یخنی شروع وه. واوره خو پخوا هم په مځکه پرته وه خو اوس یې د هغه نری سرک پل هم پټاوه چې هوټل ته راختلی و. هوټلې خو په سهار خدای پامانی اخیستې وه او چپ له موږ دواړو بنی بشر پاتې نه و. زموږ د خونې په دیوال کې د اور نغری و او ترڅنګ مو بله خونه د څیړی د مات شوو لرګوډ که وه. د کوټې نه بهر چې څه لوړې ژورې وې، هغه اوس ټولې سپینې وې. یوازې دوه غرونه چې راتلل یو د هغه ساړه باد و چې مازیګر به شروع شو او تر تیر ماسختن پورې به یې دره په سر اخیستې وه. د هوټل د دالان لویه دروازه او د ځینو کوټو کړکی یې ګړبولې. بل د نیمې شپې نه تر خړ سهاره د لیوانو نول و چې کله به زموږ د کړکی لاندې ودریدل، خولې به یې آسمان ته ونیولې او د لرې او نژدې نه به یې نورو غبرګون کاوه. شاترینې ویل، «ایله په ایله چې زموږ د شاتو میاشت شروع شوه.» ما ویل، میاشت نه ده میاشتې دي، تر څو دا واورې ویلېږي یاریکي، خدایکی. اوله شپه مو د سالنګ په یاد په شین ټاغي کې تیره کړه.

PROPERTY OF
ACKU
7894

PROPERTY OF
ARIC
Established
1980